

30. maj 2020

Et uafhængigt OK18

OM JOURNALISTISK AUTONOMI FOR FAGBLADENE SYGEPLEJERSKEN, MAGISTERBLADET OG FOLKESKOLEN UNDER OVERENSKOMSTFORHANDLINGERNE I 2018

AF: ADAM ENGELUND HJORTH (STUDIENUMMER: 55421) & RASMUS EMIL GRAVESEN (STUDIENUMMER: 54976)

VEJLEDT AF: MICHAEL BRUUN ANDERSEN

ANSLAG: 200.276

Indholdsfortegnelse

Abstract	3
Indledning	4
Overblik over de tre fagblade	7
Magisterbladet	7
Folkeskolen	7
Sygeplejersken	8
Hvordan deklarerer fagbladene deres journalistik?	8
Overblik over OK18	10
Tidligere undersøgelser om fagbladsjournalistik	15
Journalistikken i lærebøger	15
Danske journalisters selvforståelse	18
Objektivitet og uafhængighed i journalistikken	19
Værdier, normer og vilkår for fagbladsjournalister	21
Her står vi	23
Metode	25
Valg af empiri	25
Trykte fagblade og indsamlingsperiode	26
Kritik af empiri	27
Proces	28
Metodologi	29
Komparativ analyse	30
Framing	31
Nvivo 12	34
Analysens validitet	34
Teori	36
Autonomi i medierne	36
Policy-begrebet	38
Framing i artikler	39
Niveauer af indflydelse	41
Analyse	43
Fagbladenes indholdstyper	43
Fagbladenes kildevalg	43
Hvilke kilder nedprioriteres?	45
Magisterbladets frames	46

Frame 1: Konflikt og dårligt forhandlingsudbytte i overenskomsterne er arbejdsgiverens skyld	47
Frame 2: Det offentlige har penge nok til at give en velfortjent lønstigning.....	49
Frame 3: Den danske model fungerer ikke i det offentlige	50
Frame 4: Sammenholdet holder ikke.....	51
Opsummering af frames i Magisterbladet.....	53
Folkeskolen frames	54
Frame 1: Tidspressede lærere.....	54
Frame 2: Overenskomstforhandlingerne som en kampplads	56
Frame 3: Stor opbakning til DLF.....	57
Frame 4: Stem ja til forliget	58
Opsummering af frames i Folkeskolen	61
Sygeplejerskens frames	61
Frame 1: Sygeplejersker fortjener bedre	62
Frame 2: Arbejdsgiveren er antagonisten.....	64
Frame 3: Historisk fællesskab mellem offentlige arbejdstagereorganisationer	65
Frame 4: Grete Christensen kæmper for sygeplejerskerne	67
Opsummering af frames i Sygeplejersken	68
Er fagbladenes dækning af OK18 i tråd med udgiverens policy?	69
Framingen indeholder krav fra fagforeningerne	69
Lavt antal af kritiske artikler og mange kilder fra fagforeningerne	70
Loyalitet eller autonomi?	72
Konklusion	76
Bibliografi	78
Akademisk litteratur	78
Andet litteratur	81
Empiri.....	83
Oversigt over bilag	85

Abstract

This paper examines the coverage of three trade union magazines (Folkeskolen, Sygeplejersken and Magisterbladet) and the magazines autonomy from their publishers. The collective bargaining agreement for the public sector in Denmark 2018 (OK18) is the frame within which this paper will examine the three trade union magazines.

Initially, we look at quantitative measures such as genre and sources in the coverage of OK18. Furthermore, we analyse the frames in the trade union magazines' coverage of OK18. The framing analysis is based on the theory of Robert Entman on framing. Previous research has examined the relationship between trade unions management and the editorial content published in the trade union magazines. Those studies have mainly relied on in-depth interviews with journalists and editors. This paper focuses strictly on the journalistic output and is focused on the coverage. In other words, this paper examines what is actually put in print.

Our empirical data covers 43 magazines from December 2017 to December 2018, which is the entirety of the coverage relating to OK18. We code and process the data through the software programme Nvivo 12 and Excel 2016.

Theoretically, our point of departure is that autonomy ensures the legitimacy of journalism based on the theoretical writings of Helle Sjøvaag. Therefore, this paper investigates whether the coverage of OK18, which is a political cornerstone for trade unions, is autonomous and therefore legitimate. Or whether the coverage is reminiscent of political communication from the trade unions. To this end, the paper analyses the dominant frames in the coverage of OK18 based on Robert Entman's theory of framing.

Our conclusion is that the coverage of OK18 was framing the trade unions consistently positive and framing the public employers consistently negative. These frames show an underlying loyalty towards the publisher (trade union), while Sygeplejersken's coverage stood out as similar to political communication in its framing and choice of sources. This in turn highlights a lack of legitimacy for the trade union magazines.

Indledning

”Der er et stort samfundsmæssigt behov for at styrke den klassiske journalistik, som er dybdybende, kritisk og uafhængig. Organisationernes blade kan være med til at videreføre traditionen og udfylde rollen som vagthund og debatskaber. Men skal de for alvor påtage sig den rolle, stiller det store krav til såvel organisationerne, der ejer bladene, som journalisterne, der skriver dem.”

(Schantz 2002: 93)

Journalistikken har stærke idealer at leve op til. Journalister skal kunne afdække magtmisbrug, de skal behandle og videreformidle viden objektivt, de skal arbejde uafhængigt og formidle samfundsforhold til den oplyste samfundsborger. Spørgsmålet er, hvordan disse idealer hænger sammen med at bedrive journalistik i en politisk organisation, uden at redaktionen har frihedsbrev. Journalistikens legitimitet ligger i omnibusavisens tid i at kunne formidle og informere på en måde, der tilstræber objektivitet (Andersen 2007: 1). Dette speciale vil dykke ned i, hvordan journalistikken ser ud, når udgiveren er en politisk organisation – altså om det påvirker indholdet, så det journalistiske produkt kompromitterer journalistikkens idealer. Her vil vi kigge særligt på fagpressen og de journalistiske produkter, som blev produceret under overenskomstforhandlingerne i 2018 for de offentligt ansatte (OK18). Til det har vi udvalgt tre fagblade i deres trykte udgave fra fagforeninger, som spillede afgørende roller under OK18 og for musketereden (FAOS 2018). De tre udvalgte fagblade er Magisterbladet, som udkommer for Danmarks Magisterforening (DM); Folkeskolen, som udkommer for Danmarks Lærerforening (DLF); og Sygeplejersken, som udkommer for Dansk Sygeplejeråd (DSR).

En hjørnesteen for fagforeningerne er overenskomstforhandlinger, der forhandles hvert tredje år. Forhandlingerne, og ikke mindst resultaterne, er fagforeningernes eksistensgrundlag, da de skal varetage medlemmernes interesser og sikre bedre løn- og arbejdsvilkår (Strøbye-Jensen 2007: 61). Overenskomstforhandlingerne er derfor en central del af fagforeningernes virke og er fagforeningernes største prioritet (ibid.). Derfor er det interessant at undersøge, hvordan fagbladene dækker overenskomstforhandlinger, da de kan give et tydeligt billede på, om fagbladene skriver *til* medlemmer eller *for* medlemmer. Skriver fagbladene eksempelvis positivt om fagforeningen, når organisationen har brug for at stå stærkest over for sine medlemmer for at forhandle en overenskomst? Eller bærer dækningen præg af den tilstræbte objektivitet og dækker også fagforeningernes nederlag, som eksempelvis da musketereden blev brudt under OK18?

OK18 er det seneste eksempel på overenskomstforhandlinger, der eskalerede til næsten at blive en storkonflikt, og hvor ikke alle fagforeninger kunne efterkomme medlemmernes ønsker i overenskomstaftalerne. Derfor er det også et interessant emne at undersøge for, om det blev dækket på en måde, der viser fagpressens autonomi fra deres udgiver.

Traditionelt var fagbladene meddelelsesblade, hvori politiske mødereferater og formændenes taler blev kanaliseret ud til medlemmerne. Men særligt i 1990'erne overgik ansvaret for bladenes indhold og produktion til uddannede journalister og redaktører. Bladene ville forny sig og skabe en platform for foreningen med nyheder og indhold skræddersyet til medlemmerne. Med den øgede professionalisering fulgte andre succeskriterier og retningslinjer for det journalistiske håndværk (Schantz 2002: 17).

Det er en udvikling, som fagbladene stadig gennemgår, og som har været kilde til konflikt mellem udgiver og redaktør. For at nævne et par konflikter kan den gensidige fratrædelsesaftale for Magisterbladets redaktør af Dansk Magisterforening i 2002 nævnes. Det samme kan fyringen af redaktøren fra fagbladet Sygeplejersken i 2004 og fratrædelsen af redaktøren for DJØF-bladet i 2006 (Møller 2006: 7). Senest er der chefredaktøren for Dansk Journalistforbunds medlemsblad Journalistens og hans gensidige fratrædelsesaftale i 2019, som blev indgået efter uoverensstemmelser med Dansk Journalistforbunds ledelse. Dansk Journalistforbunds ledelse og Journalistens chefredaktør forhold var ifølge formand Lars Werge "*slidt*" på grund af chefredaktørens kompromisløse tilgang til journalistikken (Werge 28.06.2019).

Afskedigelserne af chefredaktørerne fremhæver netop den iboende konflikt, der eksisterer mellem at ville levere et journalistisk produkt i samme stil som dagspressen, mens udgiveren er en politisk organisation.

De faglige organisationers ledelse er demokratisk valgt af medlemmerne til at varetage sammes interesser. Fagbladene repræsenterer med andre ord sub-demokratier, hvor det respektive fagblad kan siges at være nyhedsmediet for medlemmerne. I en klassisk journalistisk forstand vil det sige, at fagbladet efterser organisationens ledelse, så fagforeningen administreres til fordel for medlemmerne. En sådan funktion kræver autonomi og ofte et frihedsbrev for fagbladene, som er en sjældenhed på fagbladsredaktioner, mener tidligere chefredaktører (Albrecht et al. 2009; Schantz 2002: 89 & 95). Ikke desto mindre er det ikke ualmindeligt, at der på redaktørstolen for fagbladene sidder en kommunikationschef (Albrecht et al. 2009).

Skal fagbladsjournalistikken i sin produktion og fremstilling være sammenlignelig med dagbladsjournalistik, hvor journalistikkens opgave er at stille magthaverne til ansvar for deres

handlinger? Og kan fagbladjournalistikken levere objektiv såvel som kritisk journalistik under en begivenhed, der har så stor betydning for deres udgiver?

Vi vil analysere de tre fagblades journalistiske output. Med analysen vil vi forsøge at afdække autonomi for redaktioner over for bladenes udgivere. Specialets problemformulering lyder derfor således:

Hvad karakteriserer dækningen af OK18 i fagbladene Folkeskolen, Sygeplejersken og Magisterbladet, og afspejler valg af kilder samt framing i dækningen, at der er journalistisk autonomi for fagbladene fra deres udgiver?

Problemformuleringen har følgende tre arbejdsspørgsmål; RQ1) Hvilke indholds- og kildetyper anvendte fagbladene i dækningen af OK18? RQ2) Hvordan framede fagbladene deres indhold? RQ3) Hvorvidt afspejler framing, kildebrug og vinkling i dækningen af OK18 autonomi fra udgiveren?

Overblik over de tre fagblade

Et overblik over de tre udvalgte fagblade er hensigtsmæssig, da hvert blad har sine idiosynkrasier, egen målgruppe, publiceringsplan, oplag og ejerskabsforhold. De elementer af hvert blad er væsentlige at redegøre for, da de kan ændre sig fra år til år. Det giver dermed et øjebliksbillede af fagbladene på tidspunktet, hvor specialet afleveres.

Magisterbladet

Magisterbladet udkommer som trykt magasin og netmedie. Det trykte blad har et oplag på lige under 40.000 eksemplarer. Det udkommer ti gange om året omtrent hver måned undtagen juli og enten en måned i foråret eller efteråret (DG Media 2020).

Målgruppen er *”akademikere med en humanistisk, natur- eller samfundsvidenskabelig universitetsuddannelse”* (DG Media 2020). Det stemmer overens med Dansk Magisterforenings medlemsgruppe, hvoraf *”de fleste kommer fra det naturvidenskabelige og det humanistiske område”* (Dansk Magisterforening 2020). Magisterbladet udgives og ejes af Dansk Magisterforening (DG Media 2020).

Bladets stofområde er vilkår og udviklingen på det akademisk arbejdsmarked. Her er særligt uddannelse og forskning, beskæftigelse, arbejdsmiljø, løn og ligestilling centrale emner (DG Media 2020).

Redaktionen tæller otte journalister, hvoraf én er den ansvarshavende chefredaktør. Magisterbladet har ikke frihedsbrev.

Folkeskolen

Folkeskolen findes både som trykt magasin og netmedie. Det trykte magasin udkommer 22 gange om året, som betyder, at magasinet kommer to gange om måneden undtagen juli måned, hvor det ikke udkommer. Oplaget er omkring 77.000, og læsertallet vurderes til at ligge på 139.000 per udgave af magasinet (Media Partners 2020)

Folkeskolens målgruppe er folkeskolelærere og undervisere, hvilket er i tråd med Danmarks Lærerforenings (DLF) faggrupper, hvoraf langt størstedelen er folkeskolelærere – resten er enten skoleledere, børnehaveklasselærere, lærerstuderende eller pensionerede lærere (Danmarks Lærerforening 2020).

Det er udgiverselskabet Fagbladet Folkeskolen Aps, som udgiver Folkeskolen. 35 procent af Fagbladet Folkeskolen Aps ejes af trykkerivirksomheden Stibo Complete, mens de resterende 65 procent ejes af DLF.

Folkeskolens redaktion har 11 journalister ansat, hvoraf én er den ansvarshavende chefredaktør. Folkeskolen har ikke frihedsbrev.

Sygeplejersken

Fagbladet Sygeplejersken udkommer som trykt magasin 14 gange om året. Efter udgivelsen af magasinet, kan artiklerne fra netop udgivne magasin findes som online versioner på ejeren og udgiveren af bladet Dansk Sygeplejeråds (DSR) hjemmeside. Der er dog ikke noget særskilt online medie med egen-publikationer. Oplaget for magasinet er 77.000 med et estimeret læsertal på 121.000 (Dansk Sygeplejeråd 2020).

Målgruppen for fagbladet Sygeplejersken er sygeplejersker og sygeplejestuderende. Den er identisk med DSR's faggruppe. Fagbladet skriver på deres hjemmeside om deres formål, at det skal skrive og indeholde debat om sygeplejens faglige udvikling samt formidle forskning om sygepleje.

Der er otte journalister ansat på Sygeplejersken udover chefredaktøren, som også er kommunikationschef i DSR. Sygeplejersken har heller ikke frihedsbrev.

Hvordan deklarerer fagbladene deres journalistik?

Magisterbladet skriver på deres hjemmeside, at bladet har "*redaktionel frihed*" (Magisterbladet.dk 2020), og det samme står på forsiden af hver udgave af Magisterbladet. Folkeskolen skriver, at bladets "*redaktionelle linje er uafhængig af foreningsmæssige, økonomiske og politiske interesser*" (Folkeskolen.dk 2020a). Der bliver i de to blade gjort opmærksom på redaktionernes frihed og uafhængighed. Derimod er linjen aldeles anderledes for Sygeplejersken, som skriver, at "*Sygeplejersken skal synliggøre Dansk Sygeplejeråds resultater og meninger, men har også en selvstændig dagsorden*" (Dansk Sygeplejeråd 2020). Ydermere blev ordet "*uafhængig*" streget fra Sygeplejerskens formålsbeskrivelse i 2009, som led i DSR's kommunikationsstrategi. Hensigten med den nye kommunikationsstrategi var at styrke fagforeningens omdømme blandt medlemmerne og stoppe medlemsnedgangen (Albrecht et al 2009). Der er dermed – groft sagt – to kategorier af fagblade, hvoraf den ene (Sygeplejersken) tenderer mere mod at være et kommunikationsorgan end de to andre fagblade alene ud fra beskrivelsen om fagbladets formål.

En rundringning til chefredaktørerne hos de tre fagblade, som også besad stillingen i 2018, viste, at ingen af bladene har et officielt frihedsbrev, men at Folkeskolen har redaktionel uafhængighed med hjemmel i DLF's kongresvedtægter, og at chefredaktøren for Magisterbladet, Jakob Elkjær, i sin ansættelseskontrakt har "*uforbearbejdet redaktionel frihed*". Sygeplejerskens chefredaktør, Morten Jakobsen, var ikke bekendt med ordlyden af deres formålsbeskrivelse, men understregede at der ikke er et politisk censurorgan som gennemlæser fagbladets indhold inden publicering.

Sygeplejerskens chefredaktør forklarede yderligere, at han både er ansat som kommunikationschef og chefredaktør, hvilket han selv påpegede "*kunne være problematisk i gamle dage*". Afsluttende informerede han om, at det både er hans opgave og ansvar at sikre, at Sygeplejerskens indhold harmonerer med organisationens samlede interessevaretagelse.

Overblik over OK18

Før analysen af de udvalgte fagblades dækning af OK18 er det hensigtsmæssigt at se på forhandlingernes afgørende datoer og begivenheder. Forløbet er detaljeret blevet afdækket af flere medier og forskningsenheder. Nedenstående tidslinje har i særligt ladet sig inspirere af arbejdet udført af Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier (FAOS) på Københavns Universitet (FAOS 2018).

De kollektive overenskomstforhandlinger er hovedpulsåren i den danske model. Fra overenskomstforhandlingerne aftales løn- og arbejdsvilkår for danske arbejdstagere og -givere. Overenskomsterne er opdelt mellem det offentlige og det private arbejdsmarked og forhandles hvert anden eller tredje år. Overenskomstforhandlingerne på det offentlige arbejdsmarked i 2018 er særligt interessante, da flere arbejdstagerorganisationer slog sig sammen under den såkaldte 'musketered', som betød at arbejdstagerorganisationerne ikke ville underskrive aftaler, før fagforeningernes minimumskrav var imødekommet.

27. juni 2017

Musketereden blev cementeret via en pressemeddelelse fra Forhandlingsfællesskabet d. 27. juni 2017. De offentlige arbejdstagerorganisationer går sammen under parolen "*et fælles politisk håndslag på den danske model*" (Forhandlingsfællesskabet 27.06.2017).

Organisationerne under Forhandlingsfællesskabet bebuder at "*ingen organisation vil blive efterladt på perronen i de kommende forhandlinger*" (Ibid.). Forhandlingsfællesskabet repræsenterer 51 faglige organisationer og ca. 564.000 medlemmer.

Pressemeddelelsen kommer i kølvandet på, at forhenværende Innovationsminister Sophie Løhde (V) en måned forinden havde udtalt at: "*Det er afgørende for mig, at lærernes nuværende arbejdstidsregler fastholdes ved OK18*" (Trier 2017).

6. oktober 2017

Forhandlingsfællesskabet, som forhandler på det regionale og kommunale område, går sammen med Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), som forhandler på statens område, og sender en pressemeddelelse ud målrettet daværende innovationsminister Sophie Løhde, formand for KL's Løn- og Personaleudvalg, Michael Ziegler og formand for Regionernes Lønnings- og Takstnævn, Anders

Kühnau (S). Forhandlingsfællesskabet og CFU kræver at fremtidige forhandlinger respekterer *"reelle, frie og fair forhandlinger"*, som henviser til en ophævelse af lov 409 og i stedet en national en arbejdstidsaftale for lærerne (Forhandlingsfællesskabet & CFU 06.10.2017).

12. december 2017

Innovationsminister Sophie Løhde udtalte til pressen, at de offentligt ansatte har fået 18 mia. kroner for meget i løn de seneste tre år. En forsker kalder udtalelsen for *"talgymnastik"* i en artikel på DR.dk (Sæhl 2017). Essensen var, at Innovationsministeren tog udgangspunkt i tal fra 2008, fremfor at kigge på lønudviklingen over længere tid, hvor lønningerne mellem det offentlige og det private følges mere ad (FAOS 2018).

15. december 2017

Forhandlingerne bryder sammen, inden de for alvor er startet. Moderniseringsstyrelsen og Kommunernes Landsforening (KL) ændrer ikke deres krav til de faglige organisationer, hvilket resulterer i, at de faglige organisationer sætter forhandlingerne i bero og aflyser fremtidige møder indtil *"arbejdsgiverorganisationerne indvilger i en arbejdstidsaftale til lærerne"* (Danielsen 15.12.2017).

27. december 2017

I en meningsmåling lavet af Wilke for Avisen.dk viste det sig, at to tredjedele af danskerne mener, at de offentlige lønstigninger ikke har været for høje (Jeppesen 27.12.2020). Undersøgelsen bliver hyppigt brugt i fagforeningernes kommunikation under OK18.

5. januar 2018

Forhandlingerne burde være startet på denne dato. Fagbevægelsen nægter at påbegynde forhandlinger før lærernes krav om en arbejdstidsaftale kan forhandles.

17. januar 2018

Fortsat ingen reelle forhandlinger mellem KL og Danmarks Lærerforening (DLF). De offentlige overenskomster skal være færdigforhandlet senest den 14. februar 2018. KL nægter at forandre lov 409. Derfor udsætter fagforbundene igen forhandlingerne (Boddum 17.01.2018)

22. januar 2018

Forhandlingsfællesskabet fortæller, at parterne er *"indstillet på at forholde sig til konkrete elementer i en arbejdstidsaftale for lærerne"* (Lyll 22.01.2018). Dermed kunne de generelle forhandlinger om OK18 begynde. Fagbevægelsens pres ser ud til at være lykkedes så langt, at der i hvert fald nu er reelle forhandlinger om lærernes arbejdstid (ibid.). Samtidig viser en ny forskningsrapport, at magtforholdet på det offentlige arbejdsmarked er skævt. Forskningsrapporten viser, at der er langt flere konflikter mellem arbejdsmarkedets parter i Danmark end i Sverige og Norge. Rapporten er udarbejdet af Laust Høgedahl, arbejdsmarkedsforsker fra AAU, og han ender med at blive ofte anvendt i fagbladene som ekspertkilde.

26. februar 2018

Forhandlingerne bryder sammen på det kommunale område og en storkonflikt på det offentlige arbejdsmarked er sandsynlig. På trods af sammenbruddet i de statslige forhandlinger har parterne på det kommunale område forsat gang i forhandlingerne (FAOS 2018).

27. februar 2018

Forhandlingerne bryder sammen på det regionale område. Dermed er arbejdsmarkedets parter på vej i Forligsinstitutionen. 745.000 offentligt ansatte indenfor stat, kommune og region risikerer at komme i konflikt. De statsansatte kræver en samlet lønstigning på 8,2 procent over de næste tre år, mens Moderniseringsstyrelsen, har tilbudt en lønstigning på 6,7 procent (Christensen 28.02.2018).

2. marts 2018

Fagbevægelsen udsender konfliktvarsel begyndende den 4. april, hvis det ikke lykkes at finde en aftale i Forligsinstitutionen. Innovationsminister Sophie Løhde (V) udtaler til DR Nyheder: *"Jeg tror,*

at danskerne vil være totalt uforstående over for, hvis vi skulle havne i den triste situation for alle parter, at vi får en storkonflikt” (Batchelor 01.03.2020).

22. marts 2018

I Fredericia samles 10.380 tillidsrepræsentanter for at koordinere og planlægge for de mulige forhandlingsudfald. Alle offentligt ansatte er repræsenteret fra soldater til social- og sundhedshjælpere, fra lærere til sygeplejersker og politiansatte. Det er det største møde mellem tillidsrepræsentanter i Danmarks historie.

23. marts 2018

63 procent af danskerne siger i en måling, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' havde sympati for de offentligt ansatte i det aktuelle overenskomstforløb. Arbejdsgiverne i staten, kommuner og regioner kan kun mønstre en tilsvarende opbakning fra 10 procent af danskerne (FAOS 2018).

28. marts 2018

Ekstrabladet fandt vha. en aktindsigt, at Moderniseringsstyrelsens direktør, Poul Taankvist, modtager en bonus, fordi han blandt andet havde opfyldt et delmål i sin resultatkontrakt, der gik ud på, at staten skulle møde op til OK18-forhandlingerne med en plan vis mål var, *”at det ved OK18 opnås et resultat med en smal økonomisk ramme”* (Østergaard 28.03.2018).

Forligsmand Mette Christensen udsætter konflikten med 14 dage. Det betyder at strejke og lockout tidligst kan begynde på femtedagen efter, at de 2 uger er gået (FAOS 2018).

10. april 2018

Lørdag indkalder forligskvinden til afsluttende forhandlinger med henblik på at indgå en samlet aftale. Onsdag den 11. april gælder det forhandlinger på det kommunale område, og dagen efter er der forhandlinger på det regionale område (FAOS 2018).

18. april 2018

Forligsmanden udsætter for anden gang konflikten. Efter lange forhandlinger bliver det meldt ud, at overenskomstforhandlingerne for de offentlige lønmodtagere er blevet udskudt i yderligere to uger (FAOS 2018).

25. april 2018

LO-forbundene og Dansk Socialrådgiverforening indgår en overenskomstaftale med Danske Regioner (FAOS 2018), hvilket betyder, at medlemmerne af FOA, 3F, HK Kommunal, Socialpædagogerne og Dansk Socialrådgiverforening dermed ikke er omfattet af den potentielle konflikt.

27. april 2018

Der indgås en forlig på det kommunale område. Det er dog uden en afskaffelse af den omstridte lov 409, der omhandler lærernes arbejdstid. I stedet igangsættes en undersøgelseskommission, som skal kulegrave lærernes arbejdstid frem mod 2021 (FAOS 2018).

28. april 2018

Der indgås forlig på det regionale og statslige område. Samlet betyder aftalerne en lønramme på 8,1 procent over de næste tre år. Den betalte spisepause sikres for de offentligt ansatte. Der afsættes særlige puljer til ligeløn og til at løfte lavtlønsgrupper samt en særlig rekrutteringspulje på over 500 millioner kroner målrettet social- og sundhedsassistenter samt sygeplejersker (Kjelland 30.04.2018).

4. juni 2018

Urafstemningen om forligene afsluttes, hvor næsten alle forbund stemte for. Mellem 90-100 procent stemmer ja de fleste steder. I FOA, det største forbund for offentligt ansatte, stemte 95 procent ja til OK18-aftalen. Hos lærerne, hvor medlemmerne var skuffede over ikke at have fået en arbejdstidsaftale, stemte 74,6 procent ja til aftalen. Storkonflikten er endeligt afblæst, og der er blevet underskrevet offentlige overenskomstaftaler (Holst 04.06.2018).

Tidligere undersøgelser om fagbladsjournalistik

Specialets genstandsfelt kræver en uddybning af vores forståelse af journalisters værdier og normer i samfundet, samt idealet om professionel autonomi for journalister (Sjøvaag 2013: 161 & 163).

Der er ikke forsket meget i, hvilke idealer fagbladsjournalister har. De er typisk blevet kategoriseret med andre journalister, som også beskæftiger sig med arbejdsmarkedspolitik. I et speciale fra Roskilde Universitet i 2006 fremhævede en studerende i dog sin undersøgelse af fagbladjournalisters idealer, at de ser sig selv som værende uden for *klassisk journalistik* (Møller 2006: 42). Ifølge specialet læner fagbladsjournalisterne sig mere op ad at være kommunikatører end klassiske journalister, da de, som det vurderes i specialet, ikke arbejder med de samme idealer, som journalister i dagspressen (Møller 2006: 39 & 130).

Formålet med nærværende afsnit er at fremhæve netop den akademiske diskussion på området om idealer for fagbladsjournalister samt at give et udsnit af, hvad der er skrevet på området.

Først vender vi blikket mod journalistikkens normer og værdier i Danmark. De normer og værdier er særligt fremhævet i de lærebøger, som bruges på Danmarks journalistuddannelser, og som former vordende journalister. Herunder er nyhedsparadigmet (Andersen 2007) relevant, fordi det fremhæver det paradigme (og dermed de normer og idealer), som journalister arbejder under i dag.

Dernæst vil vi fremhæve nogle af de undersøgelser, hvor journalisters holdninger om eget erhverv bruges som empiri til at afklare, hvordan idealerne i praksis er.

Yderligere vil vi fremhæve særligt to normer, som er relevant for specialets genstandsfelt, navnlig objektivitet og autonomi.

Endvidere vil vi vende blikket mod litteraturen om de danske fagbladsjournalister. Der er skrevet ganske lidt om fagbladsjournalistikken, men emner som autonomi, normer og idealer har været genstand for dybdegående analyser førhen.

Til sidst fremhæver vi, hvordan specialet bidrager til forskningen om fagbladsjournalistik.

Journalistikken i lærebøger

I danske lærebøger om journalistik opstilles konkrete metoder til, hvordan faget bør praktiseres. Grundlæggende er journalistik et håndværk og en ideologi¹ om journalistikkens formål i samfundet.

¹ Begrebet ideologi dækker over værdier, normer og idealer for journalister.

Håndværket varierer i sin fremgangsmåde og produktion afhængigt af genre og pressesystem. For eksempel er nyhedstrekanten for omnibusavisen den håndværksmæssige norm i produktionen af nyheder (Andersen 2007: 1-2). Håndværket og ideologien er centrale dele af pensum på danske journalistuddannelser, hvor fremtidige journalisters selvforståelse og professionalisme formes (Ibid.). Derfor er det relevant at fremhæve de lærebøger, der bruges i uddannelsen af journalister, og den fremtrædende forståelse, der eksisterer i de lærebøger. Samlet set betragtes de journalistiske værdier, normer og idealer (ideologien) samt selve håndværket, som værende under ét paradigme, som hører til i omnibusavisens pressesystem, af Michael Bruun Andersen: *Nyhedsparadigmet* (Andersen 2007).

I den norske lærebog *Journalistikk* fremgår det i definitionen af faget, at journalister har et overvågningsansvar af offentlige institutioner og demokratiske processer (Handgaard et al. 2013: 17). Journalisten skal formidle informationer om offentlige og demokratiske processer, som befolkningen ikke forventes at kunne skabe overblik over selv (Ibid.). I den opgave ligger også en forpligtelse over for virkeligheden og borgerne: *"Journalisten ser på verden med et blik som ikke bare er personlig, men som har et kollektiv for øyet"* (Handgaard et al. 2013: 18). Den håndværksmæssige del af journalistikken fylder derudover størstedelen af lærebogen. Det drejer sig om, hvordan man som journalist *mestrer* håndværket.

Opstillingen af ideologi *vis a vis* håndværket ses også i lærebogen *Journalistikkens grundtrin II* (Schmidt 2011). Her fremstilles ideologien dels som iboende i journalisternes selvforståelse og dels som et *krav* for dem. Journalisten skal være loyal over for borgeren. Derfor skal journalisten formidle sandfærdigt og med viden om emnet, så journalistikken oplyser borgerne (Schmidt 2011: 30-31). Blandt kravene til journalisters formidling fremhæves objektivitet og fairness som grundlæggende idealer (Schmidt 2011: 56-58).

Journalisten bør have et indgående kendskab til samfundets centrale problematikker inden for politik, økonomi, socialområdet og kultur samt kende deres rolle i samfundet (Schmidt 2011: 30-31). Rollen konkretiseres ikke yderligere i lærebogen, men metoden for journalister til at finde deres rolle er selvkritik, skrives det (Schmidt 2011: 30).

Et overblik over de journalistiske rollers arketyper kan findes i Kirsten Mogensens *Arven – journalistikkens traditioner, normer og begreber* (Mogensen 2000). Her fremhæver hun fem arketyper for journalister.

1) Jægeren, der er en nyhedsjournalist med aktualitet som hovedkriterie (Mogensen 2000: 29-30), og som læner sig meget op ad de funktioner og idealer, der eksisterer i nyhedsparadigmet. Det

gælder både håndværksmæssigt (f.eks. brug af nyhedstrekanten) og ideologisk (Mogensen 2000: 25 & 34).

2) Graveren er den undersøgende journalist, hvor idealtypen er journalister som Bob Woodward og Carl Bernstein (Mogensen 2000: 51). Graverens håndværk indbefatter længere og mere dybdegående research, længere deadlines og en mere analytisk tilgang (Mogensen 2000: 61-63), mens formålet er *"at undersøge samfundets problemer og at rejse en demokratisk debat, som i sidste ende kan bidrage til udviklingen af et bedre samfund"* (Mogensen 2000: 56).

3) Novellisten skriver med virkemidler fra litteraturen lange reportager med særligt fokus på nyhedskriteriet identifikation (Mogensen 2000: 80). Den journalist arketype beskyldes dog for at være utroværdige på grund af de litterære virkemidler, som kan beskrive følelser eller oplevelser, der ikke kan dokumenteres (Mogensen 2000: 79).

4) Eventyreren binder sig særligt til rejsejournalistik med fokus på underholdningsværdien (Mogensen 2000: 103).

5) Den femte arketype er jongløren, der karakteriseres som debatleder eller mikrofonholder (Mogensen 2000: 108). For jongløren er det konflikt, som er det vigtigste nyhedskriterie, hvormed de afspejler samfundets problematikker gennem en interview-båret journalistik med fokus på kildernes udtalelser (Mogensen 2000: 111).

Lignende metaforer om journalisters roller findes i gentaget i forskningslitteraturen om journalistik, hvor der lægges vægt på, at journalisters håndværk og ideologi er foranderligt alt efter rollen og rutinerne, de har (Esmark & Blach-Ørsten 2013; Hanitzsch et al. 2019: 163-166; Melado 2019: 2).

Arketyper fortæller både noget om journalistens ideologi og deres særegne håndværk; håndværk og ideologi følges ad i arketyperne.

Fælles for ovenstående lærebøger er, at de alle befinder sig inden for, hvad Michael Bruun Andersen kalder, nyhedsparadigmet (Andersen 2007). Nyhedsparadigmet indkapsler de overordnede forestillinger om fagets idealer. Paradigmet tager afsæt i den politiske journalistik (Andersen 2007: 3), hvilket betyder, at andre journalistiske stofområder ikke nødvendigvis dækkes af paradigmet. Neutralitet og uafhængighed er kodeord i nyhedsparadigmets forståelse af fagets idealer (Andersen 2007: 1).

Det er dog vigtigt at understrege den kritik, der findes af nyhedsparadigmet, som Michael Bruun Andersen også selv fremhæver (Andersen 2007: 7-13). Ideologien om journalistikken stemmer ikke altid overens med praksis. Eksempelvis er underliggende markedsvilkår med til at gøre solohistorier til et nyhedskriterie, selvom det sjældent fremgår i lærebøgerne (Willig 2011: 254). Warren Breeds begreb om et medies policy fremhæver også, hvordan praksis adskiller sig fra teori, da der eksisterer

nyhedspolitikker på redaktioner, som ikke er udtalt, men påvirker den journalistiske praksis (Breed 1955). Netop at lære et medies policy at kende for at forstå dets praksis, mener Ida Willig er en væsentlig del af, hvorfor journaliststuderende *skal* i praktik under deres uddannelse (Willig 2011: 227). Mens policyen dækker over en overbevisning, som ofte er af politisk karakter (Breed 1955: 327), er markedsvilkår en anden væsentlig del af, hvorfor journalister ikke altid lever op til de idealer, der skrives om i lærebøgerne. Hvis en halv dag bruges på at producere en historie, som ikke holder, eller måske kun er "*kvart sand*", skal der alligevel gerne et produkt ud af researchen, da det koster at have journalister i arbejde. Der er med andre ord ikke altid råd til at lade en historie falde til jorden (Schmidt 2011: 22).

Danske journalisters selvforståelse

Danske journalisters forståelse af deres værdier, idealer og roller har været genstand for en række undersøgelser. Undersøgelserne bygger i særdeleshed på spørgeskemaer, hvor journalister har meldt sig enig eller uenig i en række udsagn. Én af undersøgelserne er foretaget af Morten Skovsgaard, Arjen Van Dalen og Katrine Bisgaard i 2018. De kiggede på udviklingen af idealer og rolleforståelser blandt journalister fra 2009 til 2015 (Skovsgaard et al. 2018). Respondenterne var medlemmer af Dansk Journalistforbund, som havde ansættelse på enten "*distriktsblade, dagblade, organisationsblade, ugeblade, radio/tv, nyhedsbureauer og internetmedier*" (Skovsgaard et al. 2018: 12). Udvælgelsen af respondenter var tværgående for medier og redaktioner. Det giver derfor et godt billede på, hvordan journalister i bred forstand – med inklusion af blandt andre sportsjournalister og livstilsjournalister – opfattede deres rolle i samfundet. Respondenternes svar understregede, at journalister skal: 1) agere vagthund, 2) formidle objektivt og neutralt og 3) styrke borgerdeltagelse (Skovsgaard et al. 2018: 16-19).

I et andet studie foretaget af Morten Skovsgaard fra 2014 understreger han vigtigheden af autonomi for journalister, når de tilstræber at skrive objektiv journalistik og påtage sig rollen som demokratiets vagthund (Skovsgaard 2014: 352). Studiet viser, at danske journalister oplever, at de har en høj grad af professionel autonomi (Skovsgaard 2014: 353). Undersøgelsen viser dog, at når autonomien udfordres, sker det særligt ved udgiverens pres på journalisterne (Skovsgaard 2014: 357).

Journalisternes rolle bliver ofte i undersøgelser og forskningsartikler fremhævet som demokratiets vagthund (Lund 2013: 91-92; Ahva et al. 2017: 602) eller en fjerde statsmagt, der skal oplyse borgerne og granske magthavere (Hanitzsch et al. 2019: 161; Esmark & Ørsten 2006: 10; Lund 2013: 91-92; Ahva et al. 2017: 602). Samme forståelse findes i Medieudvalgets betænkning fra 1996. Medieudvalget skulle hjælpe med at tilrettelægge en ny mediepolitik, der ville give de bedste

rammer for et kvalitetspræget medieudbud. Betænkningen understreger, at journalistens rolle er at granske magthavere og højne borgerinddragelse. Pressens funktioner karakteriseres delvist som bindeleddet mellem myndigheder og borgere og delvist som offentlighedens vagthund (Medieudvalget 1996: 7-8). Rollen som demokratiets vagthund ses også i en spørgeskemaundersøgelse foretaget af et internationalt hold forskere med svar fra 20.000 journalister fra hele verden (Hanitzsch et al. 2019: 165). I en visuel fremlæggelse af de 41 mest nævnte roller fremtræder *watchdog* og *informer*, som de hyppigste (ibid.). Den internationale undersøgelse fremhæver yderligere, at journalister typisk placerer deres erhverv indenfor den politiske arena (Hanitzsch et al. 2019: 166). Den forståelse er tæt knyttet til idéen om journalisterne som den fjerde statsmagt.

Det ideal ligger inden for, hvad forfatterne kalder *the monitorial role* – altså en rolle, der har til opgave at overvåge samfundets magthavere (ibid.). Forskerne placerer alle lande, som har haft respondenter med i undersøgelsen, i et scatterplot. Her placerer Danmark sig sammen med Sverige så langt henne mod *the monitorial role* som muligt (Hanitzsch et al. 2019: 182).

Forskningen viser på baggrund af journalisters egne udsagn af deres idealer og værdier, at der findes fire primære idealer for journalister i Danmark: 1) at granske magthavere ved at agere vagthund, 2) at informere befolkningen om kritisable forhold i samfundet, 3) give offentligheden en mulighed for at bringe kritisable forhold frem i lyset og 4) at formidle neutralt og fair.

Objektivitet og uafhængighed i journalistikken

Det er vigtigt at uddybe de klassiske journalistiske idealer, som vedrører formidling. I formidlingen findes blandt andet idealet om objektivitet. Idealet om objektivitet – eller tilstræbt objektivitet (Jønch-Clausen & Lyngbye 2007: 92; Wedel 2016: 53; Schmidt 2011: 58) – er ofte omtalt, som del af det journalistiske ideelle praksis (Møller 2006: 50; Hanitzsch et al. 2019: 173) eller som en norm, der i høj grad efterstræbes på redaktioner (Tagø & Offersen 2015: 84; Ahva et al. 2017: 603; Skovsgaard et al. 2018: 348). Normen lærer journalister at adskille fakta fra vurderinger og holdninger samt at kunne fremlægge de relevante fakta uden at kommentere dem selv (Schudson 2001: 150). Normen forstås her som en moralsk forskrift for, hvordan man *bør* agere som journalist og er underforstået i journalistbranchen (Schudson 2001: 151).

Gaye Tuchman beskriver objektivitet som et strategisk ritual, der har et beskyttende potentiale for journalister og medier (Tuchman 1972: 660). I den proces kan journalister ved udvælgelse af kilder, som bliver citeret, beskytte sig selv under fanen af objektivitet (Tuchman 1972: 665). Journalisters

egne holdninger skærmes fra kritik om subjektivitet ved at lægge vurderinger og holdninger i kilders udsagn, selv om det er journalisterne, der nøje udvælger udsagnene. I Tuchmans beskrivelse af objektivitet findes også en kritik af det paradigme, der hædrer objektiviteten. Den samme kritik tages også op af Michael Bruun Andersen, der skriver, at objektivitetsparadigmets transparens er et trick, da nyheden alligevel er et fabrikat af virkeligheden, som konstrueres i den journalistiske tekst, fordi journalisten både har udvalgt, hvem der skal sige hvad og udvalgt citatet selv (Andersen 2007: 12). Til sidst er der Heidi Jønch-Clausen og Lise Lyngbye, der påpeger, at danske journalister længe har forkastet idéen om objektiv journalistik, fordi det er urealistisk, og at det derfor er mere hensigtsmæssigt at tale om tilstræbt objektivitet (Jønch-Clausen & Lyngbye 2007: 92).

Udover objektivitet er også professionel autonomi et centralt begreb for journalister. I lærebøger pointeres journalisternes rolle som formidlere, der ikke skal støtte op om et specielt synspunkt (Schmidt 2011: 21). Journalisterne skal være kritiske over for alle partier i et demokrati. Dermed bliver politisk uafhængighed et ideal for journalister. Det forventes endda, at journalister ikke har noget politisk engagement ved siden af deres beskæftigelse som journalist (Schmidt 2011: 35). Politisk uafhængighed og neutralitet følges ad, mens uafhængighed af markedet ikke beskrives som et ideal – tværtimod beskrives det som et vilkår. For eksempel skriver Michael Schudson, at mangel på autonomi er et vilkår, som kommer journalistikken til gode ved at vedligeholde og forbedre journalistikken. Afhængigheden af markedet (læserne) og kritikken fra kilder (det politiske felt) er med til at holde journalistikken i live, skriver Schudson:

“What keeps journalism alive, changing, and growing is the public nature of journalists’ work, the fact that they are daily or weekly exposed to the disappointment and criticism of their sources (in the political field) and their public (whose disapproval may be demonstrated economically as readers cancel subscriptions or viewers change channels)” (Schudson 2005: 219)

Schudsons forståelse af autonomi adskiller sig fra den gængse i lærebøger og forskning.

Uafhængighed er en iboende del af nyhedsparadigmet, der netop kommer til udtryk i lærebøger og i journalisters udsagn om deres erhverv. Autonomien er i nyhedsparadigmet med til at sikre journalisters mulighed for formidling og udvælgelse af politiske emner (Andersen 2007: 1).

Det er dog relevant at nævne, at idealet om autonomi særligt knytter sig til omnibusavisen (Schultz 2007: 8). Den politiske uafhængighed for aviser kommer klart til udtryk i overgangen væk fra partipressen og mod omnibusaviserne, skriver Ida Willig (ibid.). Hvad det også viser er, at idealerne for journalister er foranderlige. For nuværende er autonomi dog et stærkt ideal for den danske presse og for danske journalister (Schultz 2007: 14).

Værdier, normer og vilkår for fagbladsjournalister

I et felt, der ellers har et væld af forskning inden for værdier og idealer samt krav og vilkår for journalister, er et magert område dét, der omhandler fagbladsjournalister. Forskningen på området er uklar i, hvad der opfattes som et ideal for journalister på fagblade. I et speciale ved Roskilde Universitet (RUC) af Gry Bess Møller forklares det ved hjælp af interviews, at journalisterne på fagblade er uafklarede med deres roller (Møller 2006: 130). På den ene side oplever fagbladsjournalisterne ikke, at de kan leve op til idealerne om objektivitet, uafhængighed og kritisk journalistik (Møller 2006: 39). På den anden side fremgår det af flere redaktører i interview, at de vurderer sig selv som egnede til at udføre journalistik inden for rammerne af det gængse journalistiske ideal – som refereres til som *klassisk journalistik* (Møller 2006: 45). Specialet konkluderer ved brug af interviews og ved en indholdsanalyse, at fagbladsjournalister er mere afhængige af fagforeningernes ledelser (udgiveren), end de giver udtryk for. Der er altså en diskrepans mellem, hvad redaktørerne siger om forholdet mellem ledelse og redaktion samt redaktionens mulighed for at agere autonomt og indholdet, som viser hyppig brug af positiv vinkling af og kilder fra ledelsen (Møller 2006: 128-129).

I et andet speciale undersøgte to studerende fra Roskilde Universitet i 2015, om fagbladet Folkeskolen er et uafhængigt medie, eller om det er et talerør for Danmarks Lærerforening. Ud fra både interviews og en indholdsanalyse konkluderede specialet, at: *“Journalisterne er taknemmelige for den redaktionelle uafhængighed og priser den højt, og de er bevidste om, at det kan få konsekvenser at være for kritiske over for DLF, da redaktionen har økonomisk afhængighed af lærerforeningen, som har mulighed for at begrænse den redaktionelle frihed eller helt nedlægge bladet.”* (Tagø og Offersen, 2015: 96). Dermed konkluderes det, at fagbladet Folkeskolen ikke er et uafhængigt fagblad, da det, udover den økonomiske afhængighed, også er økonomisk afhængig af Danmarks Lærerforening.

Pointen, at fagbladsjournalister ligger uden for den klassiske journalistiks ideal og med en tvetydig rolle, tages også op af tidligere redaktionschef på Magisterbladet Yvonne Schantz (2002). Hun beskriver forholdet, som en konsekvens af udgiverens større magtbrug over for redaktionerne og fraværet af frihedsbreve (Schantz 2002: 89). Uafhængighed af medierne fra deres udgivers politiske linje er i Schantz' forståelse en nødvendighed for, at fagblade kan lave journalistik. Det sikrer, at fagblade ikke tager karakter af politisk kommunikation. Et fagblad skal i Schantz' optik være et blad *for* og ikke *til* medlemmerne. Schantz mener, at det kræver et frihedsbrev og helst også, at ledelsen af fagforeningen og redaktion er adskilt (Schantz 2002: 93-97). Hvorvidt et medie (ikke blot fagblade

men også dagspressen) dog nogensinde kan fri sig fra udgiveren politiske linje, anfægtes i Warren Breeds begreb om et medies policy (Breed 1955). Han skriver baseret på flere interview og newsroom-undersøgelser, at journalister i praksis altid vil være underlagt et medies overbevisning (policy) (Breed 1955: 327).

Konklusionen om, at pres fra udgiver begrænser journalisters autonomi kan spejles i et begreb, som går igen i undersøgelser af fagblades forhold til ledelsen i fagforeningen. Begrebet er *loyalitet* (Møller 2006: 16; Tagø & Offersen 2015: 20; Thaaning et al. 1980: 72). Dansk Journalistforbund undersøgte i 2005, hvordan rammerne for deres medlemsblad skulle se ud. Det gjorde de ved at tale med udgiveren af seks fagblade og én redaktør fra Folkeskolen om, hvordan udgiver-/fagbladsforholdet bedst udmøntes (Ørberg 2005: 2). Det kan indvendes, at valget af kilder i undersøgelsen giver et skævt billede af den redaktionelle frihed, da det er redaktørerne og journalisterne, der oplever autonomi eller mangel på samme – ikke ledelsen hos udgiveren. Desuden har udgiverne en interesse i at få fagbladet til at virke mere uafhængig, end det er, da det højner legitimiteten for bladet (Sjøvaag 2013: 164). Ikke desto mindre fremgår det i Dansk Journalistforbunds undersøgelse, at redaktionel frihed kan gradbøjes:

” (...) det er helt forkert at hævde, at redaktionel frihed ikke kan gradbøjes. Det er denne rapport indhold blandt andet et udtryk for. Den omhandler en række danske fagblade, som har redaktionel frihed, men alligevel er underlagt nogle redaktionelle principper fra deres udgiveres side” (Ørberg 2005: 2).

Ydermere blev det undersøgt i anledning af Dansk Fagpresses 100-års jubilæum, hvor fagpressen befinder sig i mediernes fødekæde. De fire delrapporter, som var slutresultatet af undersøgelsen, havde blandt andet fokus på uafhængighed mellem udgiver og fagblad. Undersøgelsen blev foretaget ved en indholdsanalyse og interview med 25 fagbladsredaktører. I analysen fremgik det, at det i høj grad var udgiveren, der bestemte indholdet i fagbladene (Lund 2005a: 15). Det er et brud på det ideal, som ovenfor beskrevet for journalister om både at være objektive og at være vagthund.

En anden del af forskningen om fagbladene har kigget på, hvad formålet er med bladene udover at producere klassisk journalistik til en fagspecifik målgruppe. Et speciale fra Roskilde Universitet har undersøgt, hvordan fagblade tager del i mediefødekæden og leverer historier ind til resten af medierne (Andersen 2008). Specialet konkluderede, ligesom rapporten for Dansk Fagpresse (Lund 2005b: 13), at fagblade formår at have betydelig indflydelse på dagsordenen i dagspressen (Andersen 2008: 86). Specialet tog udgangspunkt i Ugebrevet A4 og Fagbladet 3F. Men specialet fremhæver også, hvordan fagblade har en dobbeltfunktion som presseorgan. De har personlig kontakt til journalister i dagspressen og kan tilbyde solohistorier (ibid.). Fra dagspressen side af er

der skrevet både i Danmark og i udlandet om PR-udfordringen (Wedel 2016: 54-55), som er den stigende tendens til samarbejde mellem kilder og journalister, som gør, at andre uden for mediehusene får indflydelse på udvælgelse og vinkling af historier (ibid.). Danske PR-bureauers metode til at få historier i medierne (Wedel 2016: 60 & 62), anvendes også af fagbladene, konkluderede specialet fra RUC (Andersen 2008: 73-74 & 80).

En anden gren af forskningen belyser det imageskabende for fagforeninger over for deres medlemmer som et særskilt formål for fagbladene. Det gælder eksempelvis Karen Klitgaard Poulsen, der som del af medieudvalget skulle dække det danske medie billede for Statsministeriets udvalg i 1990'erne. I sin delrapport til Medieudvalget konkluderede hun, at fagblade mestendels var imageskabende over for dets medlemmer (Poulsen 1995: 76). Bladet var altså ledelsens mulighed for at styrke organisationens image.

En opsummering på problematikken for fagbladsjournalisten i at finde sig til rette i en rolle, der ligger mellem dagspressens vagthund og den politiske kommunikator, findes i de interview i førnævnte rapport for Dansk Journalistforbund (Ørberg 2005). Rapporten konkluderer, at journalisterne og redaktørerne tilstræber politisk og økonomisk uafhængighed for at kunne arbejde inden for det journalistiske ideal om objektivitet og om at være vagthund. Men det er også et ideal for fagbladet at være kommunikations- og imageorgan for ledelsen, og et mål i sig selv bliver at formindske konflikter mellem blad og udgiver (Ørberg 2005: 3).

Her står vi

Udgangspunktet for nærværende speciale er at gå videre fra den forskning, der er foretaget på området og konkret rette fokus mod dækningen af en begivenhed, som har en stor betydning for fagbevægelsen. Ligesom det bliver nævnt i Michael Bruun Andersens tekst om nyhedsparadigmet, arbejder vi med den politiske journalistik. Der findes meget andet fagbladsstof, der er mere medlemsnært og livstilsorienteret. Vi er også klar over det konfliktforhold, der ofte er blevet gjort klart, som eksisterer mellem de idealer journalisterne har og ledelsens (udgivers) politiske ambitioner med et fagblad.

Vi forstår, at en vis politisk kommunikation vil være fremtræden i fagbladene, men vi mener, at når skribenterne i fagbladene tituleres som journalist, er det at forvente, at journalistikkens normer og værdier følger med. Det er en forventning fra modtagerens side og krav til journalisterne – også fra journaliststanden selv (Schmidt 2011: 30; Willig 2011: 204).

Vi undersøger, hvordan autonomien kommer til *udtryk*, og samtidig forsøger vi at nuancere feltet ved at understrege forskellene mellem fagbladenes dækning. Det kan gøres, fordi vi har valgt et

emne, der dækkes af alle tre fagblade. For at sætte det på spidsen, er overenskomstforhandlingerne en pendant til folketingsvalg i det bredere politiske felt. Det er under overenskomstforhandlingerne, at fagforeningerne skal *bevise* deres eksistensgrundlag.

Specialet bidrager til den eksisterende forskning ved for det første at undersøge journalistisk autonomi inden for et genstandsfelt (OK18), der er sjældent belyst videnskabeligt², men som samtidig er et kerneområde for fagpressens virke. Samtidigt undersøger specialet autonomi ud fra det journalistiske produkt i stedet for at benytte etnografiske studier, kvalitative interviews eller en blanding af interview og indholdsanalyse, hvor indholdsanalysen er sekundær, som er tilfældet for den eksisterende forskning. Dermed bygger specialet videre på forskningen, som allerede er foretaget, hvor fagbladsjournalisterne kommer til orde om, hvordan de *oplever* autonomien. Nærværende speciale undersøger, hvordan *produktet* vidner om autonomi eller mangel på samme.

² Med undtagelse af et speciale fra RUC, der undersøger fairness i Sygeplejerskens dækning af OK18 (Mammen 2019).

Metode

Specialets vil karakterisere de journalistiske produkter, som blev publiceret i de tre respektive fagblade om overenskomstforhandlingerne for offentligt ansatte i 2018 (OK18). Vores interesse er det journalistiske output og ikke den journalistiske proces. Vi afgrænser os fra de redaktionelle fravalg og processer, som leder op til det journalistiske slutprodukt (Willig 2011: 16). Formålet er at skabe et overblik over forskelle og ligheder i fagpressens dækning af OK18-forhandlingerne og at afdække, om det afspejles, at fagbladene har autonomi under dækningen af den (for fagforeningerne) politisk signifikante begivenhed.

I dette afsnit vil vi fremlægge vores valg af og overvejelser om specialets empiri. Derudover vil vi redegøre for valget af metode til at konkludere på specialets problemformulering. Vores metodiske afsæt er kvalitativt, hvor vi særligt arbejder tekstanalytisk og komparativt. Helheden af vores metodiske tilgang kategoriseres som værende induktivt, da vi har ladet empirien være afgørende for udformningen af vores konklusion.

Vores empiri er 6 udgaver af Magisterbladet, 20 udgaver af Folkeskolen og 8 udgaver af Sygeplejersken (i alt 34 udgaver). De udgaver indeholder følgende, som omhandler OK18:

- Artikel: 22 i Magisterbladet, 39 i Folkeskolen og 28 i Sygeplejersken (i alt 89).
- Leder: 3 i Magisterbladet, 6 i Folkeskolen og 6 i Sygeplejersken (i alt 15).
- Notits: 4 i Magisterbladet, 12 i Folkeskolen og 3 i Sygeplejersken (i alt 24).
- Opinion: 7 i Magisterbladet, 14 i Folkeskolen og 2 i Sygeplejersken (i alt 23).

Valg af empiri

Udvælgelsen af fagbladene Magisterbladet, Folkeskolen og Sygeplejersken beror på principielle og praktiske årsager. Det var selvsagt ikke kun magistre, lærer og sygeplejersker, som var berørt af overenskomstforhandlingerne i 2018. Forhandlingerne omhandlede alle offentligt ansatte, som var organiseret i Forhandlingsfællesskabet (FF) og Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), der tilsammen går på tværs af de to hovedorganisationer Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) og Akademikerne (AC).

Af principielle årsager valgte vi Magisterbladet, Folkeskolen og Sygeplejersken, fordi medlemmerne havde en væsentlig rolle i overenskomstforhandlingerne – særligt med henblik på musketeredens tre primære krav: betalt spisepause, lærernes arbejdstid og højere løn til kvindefag (FAOS 2018).

Faggrupperne repræsenterer ligeledes de tre offentlige overenskomstområder navnlig: stat (Magisterbladet), regional (Sygeplejersken) og kommunal (Folkeskolen).

De praktiske årsager bag valget af Magisterbladet, Folkeskolen og Sygeplejersken er, at fagbladene udkommer flere gange årligt og er tilgængelige i fuld længde digitalt. Dette er afgørende for vores databehandling, fordi vi anvender softwareprogrammet Nvivo til tekstanalyser.

Under research-fasen undersøgte vi også andre fagblade. Magisterbladet, Folkeskolen og Sygeplejersken er dog efter vores vurdering bedst egnede som cases til en analyse af OK18 dækningen i fagpressen. En af de bærende årsager til valget af bladene er, at de alle ejes af fagforeninger, hvor hoveddelen af medlemmerne arbejder i den offentlige sektor.

Trykte fagblade og indsamlingsperiode

Valget af trykte magasiner beror på to faktorer. For det første giver de trykte magasiner et holistisk billede af dækningen med forsider, illustrationer, leder, artikler osv. For det andet har Sygeplejersken ikke en særskilt webproduktion, hvorfor sammenligningsgrundlaget ikke ville være det samme, hvis vi inddragede webpublikationerne.

Vi har identificeret 34 fagblade, som udgør vores samlede empiriske materiale. Numerisk er der tale om 20 blade fra Folkeskolen, 8 blade af Sygeplejersken og 6 blade af Magisterbladet. Udvælgelsen er sket på baggrund af ordsøgningerne: "OK18" og "overenskomst". Inddragelseskriteriet var minimum én artikel per blad med reference til OK18 eller overenskomstforhandlinger 2018. Vi lod med andre ord empirien tale for sig selv, hvorfor empirien ikke afgrænser sig til de samme datoer – ej heller til et symmetrisk antal blade fordelt mellem fagbladene. Havde vi f.eks. udvalgt et maksimum antal artikler fra hvert fagblad, ville framing-analysen potentielt blive udhulet af selektionen. Ved det inkluderende inddragelseskriterie forsøger vi at minimere selektionsfaldgruber og få et så rammende overblik over dækningen som muligt.

Det empiriske grundlag strækker sig fra december 2017 til december 2018 for Folkeskolen og fra januar 2018 til juni 2018 for både Magisterbladet og Sygeplejersken. Vi stoppede inddragelsen, når et fagblad to måneder i træk, både frem og bagud i tid, ikke matchede med ordsøgningen.

I Kennet Lynggaards fremstilling af dokumentanalysens fordele og ulemper definerer han 'mætningspunktet' som: "*Situationen hvor inddragelse af yderligere dokumenter kun bidrager marginalt til analysen*" (Lynggaard 2015: 157). Lynggaard påpeger, at det "*næsten altid*" er op til analytikeren at vurdere, hvornår mætningspunktet indtræffer (Ibid.). I nærværende speciale fandt vi mætningspunktet efter ovenstående udvælgelsesprincip. Det er vores vurdering, at datagrundlagets

kohærens og inkluderende inddragelsesprincip legitimerer en besvarelse af vores problemformulering.

Kritik af empiri

Specialets empiri kunne være udvidet med interview. I nogle tilfælde anvendes særligt eksplorative interviews til at identificere og afgrænse empirigrundlaget. Vores fokus på produkt fremfor proces giver kritikken modspil, fordi interview grundlæggende sker i en interaktion mellem forsker og interviewperson, der udlægger virkeligheden ud fra den interviewedes synspunkt. Desuden medkonstruerer nogle spørgsmål bestemte svar (Brinkmann & Tanggard 2015: 30). Der er dermed en række faldgruber ved kvalitative interview, der nærmere undersøger interviewpersonens udlægning af virkeligheden (ibid.; Kvale & Brinkmann 2009: 320).

Vi har dog kontaktet fagbladenes chefredaktører telefonisk for at få konkretiseret mediernes formålsbeskrivelse på fagbladenes hjemmesider. For eksempel hvordan Magisterbladets chefredaktør mener, at "*redaktionel frihed*", som fremgår af bladets formålsbeskrivelse, skal forstås. Det er relevant at understrege, at samtlige chefredaktører også sad på chefredaktørstolen i 2018 under overenskomstforhandlingerne.

Det kan argumenteres, at OK18 er et særligt udsnit af fagpressens dækning. Vi er klar over, at emnet OK18 kan anskues som en ekstrem case, fordi det afviger fra fagbladenes nyhedsdækning under 'normale' omstændigheder. OK18 – og alle andre overenskomstperioder - er særlig for bladene, hvilket kan betyde, at bladenes overenskomstdækning ikke nødvendigvis er repræsentativ for bladenes overordnede indhold.

Overenskomstforhandlingerne har stor betydning for fagbevægelsen og befolkningen. Derfor er det væsentligt at undersøge, hvordan informationer viderebringes af en fagpresse, der arbejder ud fra idealer om objektivitet og uafhængig formidling. På den måde viser det fagpressen i en særlig betydningsfuld periode, hvor de med stor sandsynlighed er underlagt et større pres fra udgiveren end som sædvanligt. Perioden kan med Warren Breeds '*policy*' begreb være med til at tydeliggøre, hvordan fagpressen agerer efter udgiverens policy (Breed 1955). Overenskomstforhandling er et gunstigt eksempel for undersøgelser af dækningen og autonomiforhold, da det er her fagpressens politiske interesser og relationer fremgår klarest.

Proces

I følgende afsnit vil vi beskrive vores proces. Beskrivelsen vil forklare vores databehandling og kaste lys over analysens tilvejebringelse.

Vi indsamlede empirigrundlaget til behandling i Nvivo 12. Herefter gennemlæste vi empirien to gange. Efter første gennemlæsning diskuterede vi dækningens overordnede karakteristika og idiosynkrasier samt producerede et Excel-dokument med de variable, som vi mente var nødvendige for at kunne besvare problemformuleringen. Excel-dokumentet dækker groft sagt over følgende variable: bladnummer, rubrik, genre, antal kilder, kildetype, kildens tilhørsforhold (f.eks. fagforeningsansat, arbejdsgiverrepræsentant), Robert Entmans fire funktioner for framing³ og en variabel, som viser, hvordan indholdet fremstiller den respektive fagforening⁴ (se tabel 1 eller bilag 1).

Bladnummer	Rubrik	Genre	Antal kilder	Kildens tilhørsforhold	Funktion 1	Funktion 2	Funktion 3	Funktion 4	Fremstilling af fagforening
01x18	OK 18: »Uanset om vi havner i konflikt eller med en aftale, skal vi holde sammen«	Artikel	1	Fagforeningsansat (formand)	Uenighed blandt medlemmer om, hvordan overenskomstforhandlingerne skal tackles	På grund af turbulent forrige forhandling med lockout, hvor Anders Bondo ikke formåede at få en aftale i hus	N/A	Der ligger op til, at der ikke skal konfliktes i citat fra Anders Bondo: "nogle medlemmer, der mener, at vi skal konflikte, om de så skal pantsætte huset, for at sikre nogle arbejdsvilkår, så de ikke skal undervise mere end 23 lektioner om ugen. Så er der andre medlemmer, der næsten ikke kan tåle at høre ordet konflikt oven på 2013"	Positiv

Tabel 1 - Tabellen er et stiliseret eksempel på, hvordan vi indskrevet vores observationer i Excel⁵.

Under anden gennemlæsning udfyldte vi Excel-dokumentet. Ovenstående tabel har til opgave at gennemskueliggøre og give et stiliseret overblik over vores databehandling. Det egentlige Excel-dokument ser anderledes ud med mange kolonner for bl.a. genrer, forskellige kildetilhørsforhold og andre bemærkninger (se bilag 1⁶). Det gør det, fordi Excel-dokumentet består af fire forskellige ark. Ét ark per fagblad og ét overblikark, som sammenfatter de kvantificerbare observationer (med andre ord: antal kilder, genre, kildetilhørsforhold og fremstilling af fagforening). Tabellen giver

³ 1) problemdefinition, 2) diagnosticering af problemets årsager, 3) moralsk vurdering og 4) foreslået handling (Entman 1993: 52)

⁴ Med svarkategorierne: negativ, neutral eller positiv.

⁵ Se side 45 for uddybende redegørelse og anvendelse af kategorier.

⁶ Excel-arket har fungeret som et arbejdsdokument med noter taget undervejs i analysen af samtlige publikationer fra fagbladene. Det er vedhæftet som bilag udelukkende for gennemsigtighedens skyld.

alligevel et retvisende billede af vores databehandling, da figurens variable grundlæggende er de samme som i Excel-dokumentet.

I besvarelsen af Robert Entmans fire funktioner og variabelen om fremstillingen af fagforeningen lod vi os inspirere af Leif Becker Jensens bidrag til tekstanalyser (Jensen 2011). Særligt Jensens indføring i "*Det næranalytiske niveau*", som indeholder ni tekstanalytiske værktøjer, har vi anvendt i denne proces (Jensen 2011: 59). Værktøjerne fremstilles som grundlæggende spørgsmål, som analytikeren kan bruge til at forstå en teksts indhold. De ni spørgsmål er:

1. Hvilken genre er der tale om?
2. Hvad er emnet og temaerne?
3. Hvordan er indholdet udvalgt?
4. Hvilke budskaber/vurderinger fremfører teksten?
5. Hvordan argumenterer den for dem?
6. Hvordan er teksten disponeret?
7. Hvilke fremstillingsformer bruges i teksten?
8. Hvordan er den sproglige kode (stil, syntaks, ord, tegnsætning, m.m.)?
9. Hvordan er layoutet? (Jensen 2011: 59-60).

Ligesom i Entmans fire funktioner er det ikke alle ni spørgsmål, som kan eller bør besvares i alle inddragede tekster (Entman 1993: 52; Jensen 2011: 60). Det afgørende er dels teksten selv og dels analytikerens fokus. I gennemgangen af empirigrundlaget har vi haft alle ni spørgsmål *in mente*, fordi vi er interesseret i den generelle dækning, men vi har som analytikere selv udvalgt de relevante spørgsmål til den givne tekst.

Metodologi

Ovenstående procesbeskrivelse indikerer vores induktive tilgang til problemformuleringen, hvor udgangspunktet for viden er *a posteriori*. Kennet Lynggaard mener, at forskere, hvem beskæftiger sig med tekstanalyser, befinder sig et sted mellem tilgangene analytisk-induktive og hypotetisk-deduktive (Lynggaard 2015: 162). I Lynggaards fremstilling skal forholdet mellem de to tilgange forstås som et kontinuum – og ikke en dikotomi (Ibid.). I undersøgelsen af OK18 tager vi afsæt i empirien, som kan ses som enkeltobservationer, der skal lede specialet mod en besvarelse af problemformuleringen. Erkendelsen udledes altså i gennemlæsningen af empirigrundlaget, som er ét af den induktive tilgangs karakteristika (Holm 2011, 25). I den analytisk-induktive tilgang kan teori "*inspirere til temaer, der forfølges i analysen, men dokumentmaterialet vil ligeledes give anledning til tilpasning og revision af analysens begreber og tematikker*" (Lynggaard 2015: 161). Analysen er

særligt inspireret af Robert Entmans framing analyse, mens teoretikere som Jim Kuypers (2010), Leif Becker Jensen (2011) og Warren Breed (1955) bidrager til og nuancerer analysens delkonklusioner og afsluttende afsnit.

Problemformuleringens anden del: *"afspejler valg af kilder samt framing i dækningen, at der er journalistisk autonomi for fagbladene fra deres udgiver?"* viser, at vi har en underliggende hypotese, blandt andet fra tidligere undersøgelser på området (Møller 2006) om, at fagbladenes dækning muligvis er påvirket af bladenes ejerskabsforhold. Her hjælper Lynggaards kontinuum for analytisk-induktiv og hypotetisk-deduktiv på forståelsen af vores metodologi. I sin beskrivelse af tilgangen skriver Lynggaard:

"Det kan være, at analytikeren tager udgangspunkt i en hypotese om, at politiske partier indretter deres politiske budskaber efter udviklingen i mediedagsordenen med henblik på at maksimere deres stemmeandel. Dette kan fx give anledning til en optælling af udviklingen i særligt udvalgte termer i trykte medier og en sammenligning med politiske hensigtserklæringer".

(Lynggaard 2015: 160).

I nærværende analyse lader vi blandt andet analysens konklusioner stå i kontrast til fagbladenes formålsbeskrivelser – fra fagbladenes hjemmesider samt telefonsamtaler med chefredaktørerne – hvor fagbladene tilkendegiver bladenes hensigt og fokus. Ovenstående beskrivelse viser, at dette speciales placering hælder mod at være analytisk-induktiv, men at det også varierer i løbet af analysen. Med Lynggaards ord: *"Analytikeren befinder sig som regel et eller andet sted mellem yderpunkterne, og denne placering kan meget vel variere i løbet af analyseprocessen og mellem delanalyser"* (Lynggaard 2015: 162).

Komparativ analyse

Den kvalitative metode har i forskningsmæssige sammenhænge i mange år været anset som supplement til den kvantitative forskning (Karpatschof 2015: 458). Casestudier med kvalitativt fokus har været mindre *"værd"* end kvantitative kontekstafhængige studier og er blevet (mis)forstået som, at de *"egner sig bedst til udvikling af hypoteser"* inden en generel teoretisk undersøgelse foretages, skriver Bent Flyvbjerg (Flyvbjerg 2015: 499). Anskuelsen er i dag mere nuanceret og den kvalitative metode fremhæves på tværs af samfundsvidenskaben og humaniora som ligevægtigt metodisk fremgangsmåde til den kvantitative metode (Karpatschof 2015: 459; Flyvbjerg 2015: 520).

I vores indholdsanalyse har vi elementer af både den kvantitative- og den kvalitative metode. Den kvantitative del består af optællinger af kilder, kildetype, kildetilørsforhold og genrer. Ligeledes kan

variablen om indholdets fremstilling af fagforeningen inddrages, selv om variablen besvares ud fra kvalitative analyser som ordvalg og metonymier, er svarkategorierne kvantificerbare, fordi analyserne leder ned til enten negativ, neutral eller positiv (Jensen 2011: 44).

Specialet er komparativ i sin tilgang og beror på en synkron analyse, hvilket Leif Becker Jensen beskriver som "(...) *en sammenligning af nyhedsartikler i dagens største danske dagblade for at finde ud af, hvilket af dem der giver den mest dækkende skildring af den samme begivenhed.*" (Jensen 2011: 43). I nærværende komparative analyse er der ikke tale om "*dagens største danske dagblade*" men om tre fagforeningsblade. Som forklaret ovenfor bygger analysen hovedsageligt på kvalitative framing-analyser, men der er også kvantitative elementer, som er med til støtte den kvalitative analyse, hvormed metoderne kombineres. Kombinationen er inspireret af Morten Fredriksens bidrag til mixed method-forskningen. Vi vil ikke dykke ned i en omfattende beskrivelse af mixed method-forskningen, men det er relevant kort at specificere, hvilken gren af mixed method-forskningen som vores forskningsdesign minder om. Fredriksen kalder grenen for komplementaritet, hvor analysens sigte er delvist eksplorativt og delvist konfirmativt (Fredriksen 2015: 201). Vores problemformulering indeholder begge elementer. Den første del: "*Hvordan blev OK18 dækket af fagbladene Folkeskolen, Sygeplejersken og Magisterbladet (...)?*" har et eksplorativt sigte, idet vi undersøger de grundlæggende elementer af dækningen målt på variablerne fremhævet i tabel 1. Problemformuleringens anden del: "*(...) afspejler valg af kilder samt framing i dækningen, at der er journalistisk autonomi for fagbladene fra deres udgiver?*" har et konfirmativt sigte, hvor vi har en underliggende tese om, at bladenes ejerskabsforhold påvirker dækningen. Vores forskningsdesign minder om, hvad Fredriksen kalder det indlejrede design, hvor analysen beror på en primær metode – i vores tilfælde kvalitativ framing-analyse – som suppleres af et mindre omfangsrigt delstudie – i vores tilfælde kvantitative optællinger. I henhold til det indlejrede design kan analysen enten foregå sekventielt eller parallelt (Fredriksen 2015: 204). Nærværende analyse er udarbejdet parallelt, idet vi efter første gennemlæsning udarbejdede de kvalitative og kvantitative variable, som vi var interesseret i at identificere. Under anden gennemlæsning foretog vi både de kvalitative vurderinger og kvantitative optællinger.

Framing

Begrebet framing, som begrebsafklares i specialets teoriafsnit, er førhen blevet kritiseret for at være upræcist (Entman 2004: 5; Entman 2015: 115). Derfor vil vi uddybe vores forståelse og anvendelse af framing-analysen.

Framing-analysen bygger mestendels på Robert Entmans værk og tekst om framing (Entman 2004; Entman 2015). Entmans framing-analyse har primært magt som omdrejningspunkt. Det vil sige, at han går i dybden med, hvordan en tekst indrammer (på engelsk *frames*) en bestemt begivenhed. Med oversættelse af Stig Hjarvard, skriver Robert Entman:

”Uafhængig af den konkrete brug tilbyder begrebet om en måde at beskrive, hvordan en kommunikerende tekst udøver magt. En framing-analyse belyser den præcise måde, hvorpå den menneskelige bevidsthed påvirkes gennem overførsel (eller kommunikation) af information fra et ’sted’ – som eksempelvis en tale, en ytring, en nyhedshistorie eller en roman - til bevidstheden”
(Entman 2015: 116).

Metoden, hvorved en framing-analyse kan undersøge, hvordan en tekst udøver denne magt, er ved at granske udvælgelse og fremhævnings (ibid.). Framingen sker altså ved at fremhæve og udvælge et bestemt perspektiv på en begivenhed, der ofte får modtageren til at vælge side i en konflikt (Entman 2004: 6). Ved at gøre det kan en tekst også have fire funktioner, som en framing-analyse bør belyse. Det drejer sig om:

”(..) at frames definerer problemer – afgør hvad en handlende aktør udvirker med deraf følgende omkostninger og gevinster, sædvanligvis vurderet i forhold til fælles kulturelle værdier; de diagnosticerer årsager – identificerer de faktorer, der skaber problemet; de foretager moralske vurderinger – evaluerer kausale aktører og deres effekter; og de foreslår en behandling – tilbyder og retfærdiggør problemløsninger og deres mulige effekter” (Entman 2015: 117)

Alle fire funktioner behøver dog ikke at være til stede i en tekst, men typisk vil to eller flere være det.

Mens Entman er udmærket til at definere og komme med betragtninger om begrebet framing⁷, mangler teorien dog en konkret metode, der kan operationaliseres på det næranalytiske niveau. Derfor har vi valgt at inkludere retorisk framing-analyse med udgangspunkt i Jim Kuypers tekst om samme (Kuypers 2010). Han kommer med nogle betragtninger, som kan være med til at udpege netop, *hvad* der bliver fremhævet og *hvordan* (Kuypers 2010: 308). Jim Kuypers baserer sine betragtninger om framing på Robert Entmans værker (Kuypers 2010: 298 & 300). Grundlæggende, skriver Jim Kuypers, er det vigtigt, når der foretages en framing-analyse, ikke at glemme at undersøge ordvalgene. Dermed bevæger Kuypers sig et skridt dybere i teksterne, end Entman gør med sine funktioner (Entman 2004: 5; Entman 2015: 117). Kuypers skriver:

⁷ Derfor tager vi også udgangspunkt i Entman, når vi begrebsafklarer framing i teori afsnittet.

"Frames can be detected by looking for specific properties within news narratives: key words, metaphors, concepts, symbols, visual images, and names given to persons, ideas, and actions"

(Kuypers 2010: 301).

Desuden fremhæver Kuypers også forskellen mellem temaer og frames. Hvor det første typisk er tilstedeværende i enkelte tekster, som man kan analysere isoleret (det kunne være temaet arbejdsgiver mod lønmodtager), så mener han, at en frame først rigtigt udvikler sig, når der er tale om, at den gentages i flere tekster med (mere eller mindre) samme fremhævning (Kuypers 2010: 302).

Med udgangspunkt i disse ovenstående teoretiseringer og betragtninger om framing, har vi foretaget vores framing-analyse. Vores metodiske fremgang ved framing-analyse af empirien har været som følger:

- Vi har undersøgt, hvilke frames artiklerne har samt hvilke funktioner, de har. Vi har læst alle artiklerne igennem med udgangspunkt i at danne også et overblik over, hvilke frames der er til stede (for at sikre, at de er frames og ikke blot isolerede 'temaer' (Kuypers 2010: 302)). Dernæst har vi genlæst dem med udgangspunkt i undersøge, hvilke funktioner teksterne har. Om de 1) definerer et problem, 2) diagnosticerer årsager til problemet, 3) foretager moralske vurderinger og/eller 4) foreslår en behandling (Entman 2015: 117).
- Vi har undersøgt, hvilke pointér, argumenter eller udsagn, der bliver gentaget eller på anden måde fremhævet gennem dækningen. Det vil sige, at vi har kigget empirien igennem specifikt med fokus på gentagelser, som en metode til fremhævning.
- Vi har undersøgt, hvilke substantiver, verber, adjektiver og metonymier, der anvendes om de centrale aktører og grupperinger (f.eks. 'arbejdsgiverne' eller 'de offentligt ansatte'). Derudover har vi vurderet, om ordene er positivt eller negativt ladede. Derudover har vi også kigget på, om og hvordan stilistiske virkemidler, såsom metaforer, brug af anførselstegn eller besjælinger, anvendes til at fremhæve af bestemte aktører positivt eller negativt (Kuypers 2010: 301).

Framing-analysen fremhæver også, hvor ofte artikler eller opinionsstof vinkler positivt, neutralt eller negativt på fagforeningen tilknyttet de respektive fagblade (udgiver). Framing-analysen har været værktøjet til at undersøge, hvilke artikler der fremhæver fagforeningen enten positivt, negativt eller neutral (sidste begreb er i tilfælde af, at der ikke frames positivt eller negativt). Der tages dermed udgangspunkt i Robert Entmans teori om, at framing ofte vil være målrettet at få modtageren til at tage parti i en konflikt (Entman 2004: 6). Det kan dog ske både intentionelt eller ej, påpeger Jim Kuypers i forlængelse heraf (Kuypers 2010: 300).

Nvivo 12

Nvivo 12 er et dokumentanalytisk softwareprogram, som muliggør kodning af store kvalitative datasæt. Programmet er produceret af QSR International og designet til forskere med kvalitative undersøgelser. Programmet er hensigtsmæssig i kvalitative undersøgelser og mixed method forskning. Vi anvender RUC's brugeraftale med QSR international og har dermed adgang til alle programmets funktioner. I kodningen af vores empiri har vi indhentet samtlige 34 blade og inddelt indholdet og fagbladene i 'nodes' og 'cases'. Nodes tillader en krydsreferering af udvalgte temaer og/eller indholdstyper. Med nodes kan argumentationskæder sammenlignes og fremhæves. Ligeledes kan kritisk indhold mod fagforeningerne kodes med henblik på en undersøgelse af publicistisk frihed – eller mangel på samme. Med cases opretter vi sub-kategorier (variable), som operationaliserer en analyse af f.eks. argumentationskædernes normativitet og belæg. Dette kan lade sig gøre ved hjælp af sub-kategorierne, som kan krydsrefereres på tværs af alle fagbladene. I forlængelse af arbejdsspørgsmål et har vi anvendt Excel 2016 til optællinger og observationer af indhold- og kildetyper. Nvivo har sin begrænsning i kvantitative undersøgelser, hvorfor Excel har fungeret som vores optællingsværktøj. Vi har vedhæftet Excel-arbejdsdokumentet som bilag (bilag 1), hvor belæg for observationer og framing-eksempler fremgår.

Analysens validitet

Som beskrevet i valg af empiri, er det væsentligt, at sammenligningen mellem fagbladene foregår inden for samme emne og om samme begivenhed. En kritik af den valgte metode er, at reliabiliteten for tekstanalyse bygger på fortolkning og ikke har indbyggede krav til gentagelse af analysen med samme resultat. Det kan dog siges at være en fare for nærmest alle kvalitative studier, at gentagelse ikke nødvendigvis giver samme resultat (Brinkmann & Tanggard 2015: 523). En delvis forsikring af reliabiliteten er dog, at vi i teori afsnittet klargør de centrale begreber, vi har anvendt i analysen, og som leder os til vores konklusion. Derudover er vores empiri af en karakter, der gør det muligt at lave en analyse på nøjagtigt samme præmisser, som vi opstiller - i modsætning til eksempelvis interview, der er dynamiske og foranderlige afhængigt af den respektive kilde, og hvornår kilden bliver interviewet.

I forhold til validiteten af analysen er den båret af, at specialet bygger videre på foregående specialer, som også har behandlet emnet. Ydermere er hensigten med vores begrebsapparat og gennemsigtighed i empiri og metode at understøtte validiteten.

Generaliserbarheden er sværere at efterleve fuldt ud, som det ofte er med kvalitative studier (Brinkmann & Tanggard 2015: 522-523). Vi har med tre specifikke fagblade at gøre og kan på den baggrund ikke generalisere på de mange forskelligartede fagblade. Til videre forskning kan man dog benytte samme fremgangsmåde i analysen af andre fagblades dækning af overenskomstforhandlinger (både private og offentlige).

Der er hos samfundsforskere en tendens til at hævde, at forskning skal være pålidelig, valid og generaliserbar. Det kan indvendes, at man i stedet for bør fokusere på, at forskningen er meningsfuld, brugbar og indsigtsgivende (Brinkmann & Tanggard 2015: 527). Vi finder det meningsfuldt at kigge på en væsentlig del af den journalistiske branches virke. Det er brugbart, fordi vi anvender en fremgangsmåde, som kan genanvendes til at sammenligne fagblade. Og det er indsigtsgivende i, hvordan en dækning af et politisk emne kan vise et autonomiforhold mellem journalister og udgiver. Ligeledes påpeges det af Lene Tangaard og Svend Brinkmann, at kriterier, der mestendels henvender sig til kvantitative studier, er med til at underkende den kvalitative forskning (Brinkmann & Tanggard 2015: 522).

Teori

Teoriafsnittet skal afklare nogle af de centrale begreber, der bruges i specialet. Først tager vi udgangspunkt i den norske forsker i journalistik Helle Sjøvaags definition og undersøgelse af autonomi (Sjøvaag 2013). Sjøvaags definition af autonomi danner grundlaget for, hvordan vi anvender begrebet i specialet. Vi vil også kort redegøre for den amerikanske medieforsker Michael Schudsons (Schudson 2005) forståelse af begrebet autonomi, som er forskellig fra Sjøvaags. Årsagen til inklusionen af Schudson er for at danne grobund for en diskussion efter analysen, hvorved den journalistiske autonomis demokratiske konsekvenser vil diskuteres.

For at undersøge journalistisk autonomi kræver det fremhævelse af, hvad der skrives (u)afhængigt af. Til at definere udgiverens politiske overbevisning anvendes Warrens Breeds policy-begreb (Breed 1955).

Dernæst gennemgås Robert Entmans framing-teori, der også har en værdi som analytisk værktøj (Entman 2015; Entman 2004). Teorien bygger på, hvordan medieindhold har en magt i modtagerens forståelse af problematikker, og teoriens praktiske anvendelse ligger i at give redskaber til at afkode artiklers brug af framing. Teorien vil blive anvendt i analysen til at fremhæve, hvordan dækningen af OK18 frames i fagbladene.

Afsluttende vil vi inkludere Pamela Shoemaker og Stephen Reeses teori, hvor de beskriver hierarkier af indflydelser på medieindhold (Shoemaker & Reese 2016; Shoemaker & Reese 1996). Teorien fremhæver, på hvilke niveauer medieindholdet (f.eks. artikler) påvirkes (eksempelvis hvordan journalistens rutiner eller samfundsstrukturer påvirker journalistikken). Deres teori anvendes som en forståelsesramme for specialets genstandsfelt.

Autonomi i medierne

Da specialets genstandsfelt er journalistisk autonomi, er det nødvendigt at begrebsafklare, hvordan vi forstår autonomi. Til det bruger vi begrebet journalistisk professionel autonomi, som er defineret af Helle Sjøvaag (Sjøvaag 2013).

I en undersøgelse af, hvordan autonomi forstås i akademisk litteratur, fremhæver Sjøvaag sin egen forståelse af autonomi som en separation af medier og staten – altså adskillelse af det politiske felt fra det journalistiske set i et bourdieusk felt-perspektiv (Sjøvaag 2013: 163). Mens det læner sig op ad institutionel autonomi, hvor det er medieorganisationen, der søger autonomi, så peger Sjøvaag også på den individuelle journalists autonomi. Sjøvaag påpeger kort sagt, at autonomi både er noget,

der er relevant for medieinstitutionen (frihed fra staten) og for den enkelte journalist (mulighed for at definere sin professionalitet og arbejde uafhængigt).

Som idealtipe er den professionelle autonomi defineret ud fra kollegial kontrol over professionen:

“As an ideal type, professional autonomy implies collegiate control – a type of control that is sustained by occupational monopoly in an economic and political sense – essentially controlling who enters the field; and legislates and administers areas of expertise, practical affairs, work standards, and evaluations” (Sjøvaag 2013: 163).

Autonomien er dog ikke blot erhvervmæssig kontrol over, hvem der kan blive del af feltet – journalistikken er i den forstand et svagt felt, da adgangen til at blive journalist er forholdsvis nem særligt taget i betragtning af opblomstringen af amatørjournalister og bloggere (Sjøvaag 2013: 161). Autonomien sender et signal til befolkningen om, at feltet er selvregulerende og gennem professionalisering garanterer det, at journalister opholder en vis etisk og professionel standard. Overtrædelser af det leder til udskamning eller sanktioner, som kan komme gennem Pressenævnet i Danmark (Sjøvaag 2013: 163).

Autonomien for journalister konkluderes at have to begrænsende faktorer. Den ene er ekstern for mediet og dækker over restriktioner såsom at følge statscensurering, lovgivning og regulering. Den anden faktor er intern for mediet og dækker over journalisternes frihed til at træffe beslutninger uafhængigt af ledelsen og markedshensyn (Sjøvaag 2013: 156). Det er den anden faktor, som specialet vil anvende, da vores genstandsfelt ikke er det eksterne politiske pres på journalister – som eksempelvis er markant i lande med mindre pressefrihed end Danmark.

Med autonomi for journalister følger også en større legitimitet for mediet, mener Sjøvaag (Sjøvaag 2013: 164). Det øger medieorganisationens troværdighed, hvis journalister er uafhængigt fungerende, fordi journalister er til for at tjene befolkningen ud fra et demokratisk ideal (Sjøvaag 2013: 160). Derfor giver det mening for mediet at give journalister frie rammer for deres arbejde. Det tjener også et økonomisk formål, da flere borgere forventes at læse nyheder fra et uafhængigt medie (Ibid.). Det forudsætter dog, at borgerne selv er i stand til at vurdere, hvad der er uafhængig journalistik, og hvad der ikke er. Denne kritik tager Sjøvaag ikke op.

Til at fremme en diskussion i specialet om autonomi, har vi valgt at inkludere Michael Schudsons forståelse af autonomi i medierne (Schudson 2005). Schudsons forståelse bruges sekundært i specialets diskussion. Schudson beskriver, at autonomi efterstræbes af journalister, fordi det åbner for journalisternes mulighed for at opfylde deres rolle i demokratiet – ligesom Sjøvaag hævder (Schudson 2005: 217; Sjøvaag 2013: 158). De to faktorer, som begrænser journalisters autonomi, er

ifølge Schudson medieorganisationers profithensyn og den politiske elite (magthaveres) evne til at tilegne sig spalteplass som kilder (Schudson 2005: 216). Schudson beskriver, at journalisters antagelse af autonomi er en total frigørelse fra de to faktorer: *"The assumption is strong inside journalism and in most academic discussions of journalism that the press should be fully autonomous (..)"* (Schudson 2005: 215).

Den antagelse bakker Schudson ikke selv op om. Han mener ikke, at fuld autonomi for journalister er at foretrække. Derimod er en afhængighed af økonomiske og politiske faktorer med til at holde journalistikken i live, voksende og i forandring (Schudson 2005: 219). Det skyldes, at de faktorer anses for at være måder, hvorved journalistikken kan modtage kritik, så den kan forandres. Grundlæggende er tanken, at hvis journalistikken ikke er god nok, vil ingen læse/se det, og mediet vil ikke kunne køre rundt (markedsfaktoren). Det kan også være kritik eller skuffelse fra kilderne, der gør, at journalistikken ændrer sig (den politiske faktor) (Ibid.).

På den led mener Schudson, at de økonomiske og politiske faktorer er med til at opretholde journalistikkens rolle i demokratiet – så længe det ikke tager komplet overhånd: *"Absent these powerful outside pressures, journalism can wind up communicating only to itself and for itself"* (Ibid.)

Derudover mener Schudson også, at en vis afhængighed af staten gør journalistikkens demokratiske rolle godt: *"An argument can be made, in terms of democratic theory, that journalism should be significantly occupied with the task of relaying the views of elected government officials. (..) journalists can and should give disproportionate space and attention to the people's elected representatives"* (Schudson 2005: 221). Argumentet i Schudsons teori, som handler om dagspressen, er relevant for forståelse af autonomi hos fagblade.

Policy-begrebet

En journalisters autonomi er tæt forbundet med spørgsmålet om, hvordan nyheder bliver til (Sjøvaag 2013: 156). Til forståelse af indflydelsen på nyheder (og dermed journalisters autonomi) kan Warren Breeds *policy*-begreb anvendes (Breed 1955). Warrens Breeds *newsroom* undersøgelse – ved 120 interviews med journalister, redaktører og topchefer på nyhedsmedier (Breed 1955: 328) – viste, at nyheder i høj grad bliver til under indflydelse af medieudgiverens *policy*. En *policy* forstås af Breed som et medies mere eller mindre konsistente, uskrevne overbevisning, der sættes af ledelsen i en medieorganisation (Breed 1955: 327). *Policy*en kommer til udtryk gennem lederen, artikler og mediets øvrige redaktionelle indhold (Ibid.). Alle medier har ifølge Breed en *policy*, og ansatte på de medier vil (på nær nyansatte) vide, hvilken *policy* det er, de forventes at følge – på trods af aldrig at

have fået den ekspliciteret (Breed 1955: 328). Tilegnelsen af en policy sker ved at forstå redaktionens normer og værdier. Det vil sige, at den tilegnes gennem praksis. Dermed lærer den ansatte, hvad der forventes af dem for at få anerkendelse og ikke reprimander (Breed 1955: 328).

Begrebet indeholder også en magtstruktur, som bygger på, at udgiveren har ret til at afskedige medarbejdere eller sanktionere dem ved at nedgradere dem til 'kedeligere' opgaver (Breed 1955: 330). En anden form for magt, som Breed nævner, er gennem *blue penciling*, hvor en artikel fremhæves af ledelsen eller chefredaktøren som værende i strid med policyen. Den markeres med blå understregninger der, hvor artiklen ikke stemmer overens med policyen. Breed skriver, at det er en mildere advarsel om fremtidig handlen for journalisterne (Breed 1955: 332). Et mediets policy kan dog stride mod de etiske normer og værdier, som journalister har som f.eks. ansvarlighed, upartiskhed, nøjagtighed, fairness og objektivitet (Breed 1955: 327). Derfor kan der opstå konflikt mellem ledelsen og journalisten.

Der eksisterer dog varianter i, hvor kontrollerende en policy er for journalisterne, som er meget afhængig af ledelsen (Breed 1955: 329). Derfor mener Breed også, at der er handlemulighed for at skabe mere uafhængighed for pressen til at skrive mere frit og ansvarsfuldt – men handlekraften ligger udelukkende hos ledelsen (Breed 1955: 335). Ledelsen sætter med andre ord rammerne for journalisternes autonomi.

I specialet skal policy-begrebet identificere, hvilken policy de udvalgte fagblade har i forbindelse med OK18. Policy-begrebet bruges dermed som værktøj til at undersøge autonomi ved at understrege, om mediets policy under OK18 kom fagforeningerne til gode.

Framing i artikler

I undersøgelsen af om fagblade i deres journalistiske produkt er uafhængige af deres udgiver, er Robert Entmans framing-analyse meget anvendelig. Udgangspunktet i teorien er, at der i vinklingen af problematikker ligger en strategisk dimension, der kan påvirke modtageren til at betragte en begivenhed ud fra et bestemt perspektiv. Der ligger dermed en magt over forståelsen af en problematik i framingen. Magten ligger blandt andet i at kunne etablere en "common sense" af en problematik (Entman 2004: 29).

Robert Entman forstår framing-begrebet som: "(...) *selecting and highlighting some facets of events or issues, and making connections among them so as to promote a particular interpretation, evaluation, and/or solution.*" (Entman 2004: 5).

Entman skitserer to typer af framing, hvoraf den ene beskæftiger sig med vinkling af sager, der fremmer en bestemt forståelse. Den kalder Entman for *substantive frames* (ibid.). Den anden kategori beskæftiger sig mere med, hvordan vinkling kan være med til at bygge politiske aktørers legitimitet (Entman 2004: 6). Den sidstnævnte klasse er mere snæver i sit fokus, og i dette speciale vil det være *substantive frames*, som anvendes som analyseredskab. Det er også den klasse, der læner sig mest op ad definitionen på frames oven for, hvor frames forstås som udvælgelse og fremhævelse af elementer i en artikel, der typisk opfylder mindst to af følgende fire formål:

- Definerer problemer
- Diagnosticerer årsager
- Foretager moralske vurderinger
- Foreslår en behandling (Entman 2015: 117)

Entman peger på, at frames kan findes fire steder i kommunikationsprocessen. Frames findes hos afsenderen, i tekster, hos modtageren og i kulturen (Entman 2015: 117). Afsenderen træffer valg om framing ved at formulere udsagn ud fra frames i deres forestillingsunivers – hvad end det foregår bevidst eller ubevidst. Tekster indeholder frames ved at tilstedeværelsen eller fraværet af bestemte nøgleord, vendinger, stereotype billeder, informationskilder og/eller sætninger, der underbygger bestemte fakta og vurderinger (Entman 2015: 117). Frames påvirker også modtagerens opfattelser af konflikter eller problemer. Til sidst findes frames i kulturen, idet Entman mener, at kulturen netop kan defineres som *"de empirisk konstatérbare sæt af gængse frames, der fremtræder i diskursen og tænkningen hos hovedparten af mennesker inden for en given social gruppering"* (Ibid.).

Der eksisterer en strategisk dimension af framing, hvor det bruges af en aktør til som redskab til at fremhæve bestemte forståelser af en problematik (Entman 1993: 54). Ved at fremhæve én side bestemt forståelse af en problematik, nedtones man eller fjernes en anden kontrasterende forståelse. Det kan bruges til at fjerne uønskede forståelser af en problematik og kan dermed anvendes strategisk i politiske sager (Ibid.). På den led er framing en måde at beskrive, hvordan en kommunikation udøver magt gennem en overførsel af information fra et *sted* (et konkret produkt som eksempelvis en tale, ytring eller nyhedshistorie) til modtagerens bevidsthed (Entman 2015: 116). Som Entman skriver (dansk oversættelse ved Stig Hjarvard):

"Hvis en tekst-frame på en række forskellige og gensidigt understøttende måder understreger, at glasset er halvt fyldt, peger samfundsvidenskabens resultater på, at relativt få blandt publikum vil konkludere, at det er halvt tomt" (Entman 2015: 120).

Frames medvirker dermed til at stimulere støtte eller modstand til de forskellige partier i en politisk konflikt (Entman 2004: 6). Frames' evne til at opnå det mål kan måles ved *kulturel resonans* eller ved omfanget af anvendte frames (Ibid.). Kulturel resonans har størst potentiale til at influere modtageren og virker ved at bruge ord og billeder, som er fremtrædende i kulturen – altså ord, sætninger eller billeder, som er bemærkelsesværdige, forståelige, mindeværdige eller følelsesladede. Omfanget af frames har også en funktion ved at skabe repetition og være fremtrædende (Ibid.)

Ligeledes bygger Entmans teori på, hvordan politiske aktørers frames kan blive fremtrædende i dagspressen (Entman 2004). Entmans analyse af Det Hvide Hus' indflydelse på dagspressen i forbindelse med krigen i Irak (ibid.) er ikke i tråd med dette speciales analysegenstand, men de teoretiske analyseredskaber er dog stadig anvendelige til at undersøge, om fagblade overtager frames fra deres fagforeninger i samme stil, som man kan undersøge om dagspressen køber ind på frames fra politiske aktører. Teoriens merit består i at afdække, om vinkling i artikler fremgår strategisk (samme vinkling, udvælgelse og fremhævelse af problematikker) over en længere periode.

Niveauer af indflydelse

I forlængelse af policy-begrebet er det relevant at fremhæve, hvilke faktorer der har indflydelse på et medie. Her opdeler Pamela Shoemaker og Stephen Reese indflydelse i et hierarki med fem faktorer (Shoemaker & Reese 1996; Shoemaker & Reese 2016). Hierarkiet går fra mikro-niveau til makro-niveau, hvor hver faktor har indflydelse på indholdet, men også har indflydelse på andre faktorer (Shoemaker & Reese 2016: 396): Individuelle idiosynkrasier ved hver journalist, journalistens rutiner, medieorganisationens indflydelse (policy og markedshensyn), institutionelle (et medieinstitutionelt perspektiv, hvor medieorganisationer bliver del af et større billede af medier samlet som institution) og til sidst sociale systemer (hvordan samfund og magtstrukturer spiller en rolle i forhold til medier) (Shoemaker & Reese 2016: 396-405).

I hierarkiet med de fem faktorer beskriver Shoemaker og Reese, at hierarkiet går fra makro-niveau øverst rangeret og mikro-niveauet nederst: "*What happens at the lower levels is affected by, even to a large extent determined by, what happens at higher levels*" (Shoemaker & Reese 1996: 9). Dermed anser de det *journalistiske indhold* for at være en afhængig variabel af flere former for indflydelse (Ibid.).

Det er vigtigt at understrege, at der ikke er nogen faktor, der vurderes af Reese og Shoemakers som havende større validitet eller vigtighed end andre. Valget af faktorer skal tages ud fra

undersøgelsens genstandsfelt (Shoemaker og Reese: 2014: 8). I nærværende specialet vil udgangspunktet være rutiner og medieorganisationens indflydelse på indholdet.

For det første er der medieorganisationens indflydelse på indholdet. Denne faktor læner sig meget op ad policy-begrebet beskrevet ovenfor (Shoemaker & Reese 2016: 400). Policyen ligger højere i hierarkiet, mener Shoemaker og Reese, end rutinerne, hvilket gør, at en policy fra topledelsen eller bestyrelsen kan underkende en journalists rutiner (Shoemaker & Reese 1996: 134). En anden del af medieorganisationens indflydelse har at gøre med økonomiske hensyn fra medieorganisationens side (Shoemaker & Reese 1996: 139-140). Markedshensyn er dog ikke noget, som influerer på fagblade i særlig udpræget grad, da de er finansieret af fagforeninger gennem kontingenter. Annonceindtægter er en del af fagbladenes finansiering, der ikke kan ses bort fra, men de er ikke lige så høj grad styrende for journalistikken, som det er i dagspressen.

For det andet er der rutiner, som præger indholdet, der kan forstås som en professionel praksis (Shoemaker & Reese 2016: 399). Rutiner dækker over alt fra redaktionelle krav som deadlines og spalteplass til rådighed over til brug af nyhedskriterier og til Tuchmans strategiske ritualer om objektivitet⁸ (Ibid.). Rutiner dækker over mange elementer, men i nærværende speciale er det vigtigt at kigge på framing og kildevalg som rutiner på trods af, at der findes mange flere (Shoemaker & Reese 1996: 110-127).

⁸ Mere om Tuchmans strategisk ritualer er kort beskrevet i litterature review (s. 20-21).

Analyse

Fagbladenes indholdstyper

En gennemlæsning af empirigrundlaget gjorde det klart, at fagbladene prioriterer forskelligt i kildevalg og kildetyper. Som start på analysen præsenteres dels en oversigt over fagbladenes indholds- og kildetyper, og dels en gennemgang af hvad relationen mellem prioriteret indhold og kilder siger om fagbladenes dækning.

Indhold	I alt		Folkeskolen		Sygeplejersken		Magisterbladet	
Artikel	89	100,00%	39	43,82%	28	31,46%	22	24,72%
Leder	15	100,00%	6	40,00%	6	40,00%	3	20,00%
Notits	19	100,00%	12	63,16%	3	15,79%	4	21,05%
Opinion	23	100,00%	14	60,87%	2	8,70%	7	30,43%
Indhold i alt	146	100,00%	71	48,63%	39	26,71%	36	24,66%

Tabel 2 - Oversigt over fagbladenes indholdstyper (numerisk og i procent).

Tabel 2 viser fordelingen af fagbladenes indholdstyper. Bladene indeholder flere journalistiske genrer, end hvad tabellerne illustrerer, men af hensyn til overblikket har vi reduceret og generaliseret indholdstyperne til ovenstående fem typer. Den øverste indholdstype, og den mest anvendte på tværs af fagbladene, er 'artikel'. Artikel er en samlebetegnelse for blandt andet featureartikler, nyhedsartikler, interview og baggrundsartikler. 'Leder' er den klassiske indholdstype kendt fra dagbladene, som ofte skrives af en chefredaktør eller bladejer – typisk forrest i bladet. 'Notits' er et mindre tekststykke, som er layout- og anslagsmæssigt afgrænset. Et eksempel kunne være notitsen "Vi går i retning af en markedsliggørelse" i Magisterbladets tredje udgave i 2018, hvor forskningschef i CEPOS Henrik Christoffersen kommenterer artiklen i samme blad "Forhandlinger i Corydons skygge" (Magisterbladet nr. 3, 2018: 22-24). 'Opinion' dækker opinionsstof som læserbreve, debatindlæg og kronikker.

Vi vil senere i specialet dykke ned i nuancerne og det kvalitative indhold og vinkling af indholdstyperne. Men først kigger vi på fagbladenes kildevalg og -typer.

Fagbladenes kildevalg

Tabel 3 viser, at fagbladenes kildevalg varierer. Folkeskolen har det højeste antal kilder med et samlet antal på 115. Efter Folkeskolen følger Magisterbladet med 105 kilder. Sygeplejersken scorer lavest med 68 kilder. I kraft af at fagbladene ikke har den samme mængde indhold, er det samlede

antal nominelle kilder ikke så væsentligt som, hvordan kildetyperne fordeler sig i procent over de forskellige kildetyper (se tabel 3). Kildetyperne, som vi har identificeret, kræver en kort beskrivelse.

Kilder	I alt		Folkeskolen		Sygeplejersken		Magisterbladet	
Fagforeningskilder	81	28,13%	43	37,39%	21	30,88%	17	16,19%
Arbejdsgiverkilder	20	6,94%	13	11,30%	3	4,41%	4	3,81%
Ekspertkilder	62	21,53%	15	13,04%	12	17,65%	35	33,33%
Fagforeningsmedlem	90	31,25%	35	30,43%	22	32,35%	33	31,43%
Politikere	8	2,78%	4	3,48%	2	2,94%	2	1,90%
Redaktion	8	2,78%	4	3,48%	0	0,00%	4	3,81%
Diverse	19	6,60%	1	0,87%	8	11,76%	10	9,52%
Kilder i alt	288	100,00%	115	100,00%	68	100,00%	105	100,00%

Tabel 3 - Oversigt over fagbladenes kildetyper (numerisk og procent).

Første kildetype er 'fagforeningskilder'. Fagforeningskilder er kilder, som arbejder for og repræsenterer fagforeningen – typisk en del af fagforeningens centraladministration. Som eksempel kan Anders Bondo formand for Danmarks Lærerforening (DLF) nævnes. 'Arbejdsgiverkilder' er kilder, som repræsenterer fagforeningernes modpol i overenskomstforhandlingerne. For at blive i Folkeskole eksemplet kunne Kommunernes Landsforenings chefforhandler i 2018 Michael Ziegler nævnes. 'Ekspertkilder' er uvildige kilder, som typisk er ansat af en højere undervisnings- eller forskningsinstitution. Her kunne den ofte citerede postdoc og arbejdsmarkedsforsker Laust Høgedahl fra Aalborg Universitet nævnes. For at kilden kategoriseres som ekspert, har det været nødvendigt at kigge på konteksten i brugen af kilden. Det skyldes, at Magisterbladet fx ofte anvender akademikere og professorer som erfaringskilder, selvom de er tituleret på samme måde som ekspertkilder. 'Fagforeningsmedlemmer' er kilder, som er medlem af den respektive fagforening. Det betyder eksempelvis, at sygeplejersker, som citeres i Folkeskolen ikke tæller med i denne kategori. 'Politikere' er kilder, som dækker over folkevalgte personer; typisk ministre, folketingspolitikere og borgmestre. Et eksempel kunne være Dansk Folkepartis gruppeformand Kristian Thulesen Dahl. Det gælder dog kun politikere, der ikke havde en forhandlingspost under OK18. Sophie Løhde vil derfor altid være kategoriseret som arbejdsgiverkilde i stedet for politikerkilde. 'Redaktion' er kilder som arbejder på det respektive fagblad som journalist eller redaktør og udtaler sig til citat eller gennem ledere. Et eksempel kunne være Jakob Elkær chefredaktør for Dansk Magisterforening (DM). Kildetyperne 'diverse' dækker over embedsmænd, debattører uden tilknytning til den respektive fagforening og andre offentligt ansatte.

Tabel 3 viser, at Folkeskolens mest anvendte kildetype er fagforeningskilder med 37 procent af det Folkeskolens samlede kildemateriale. Sygeplejerskens mest anvendte kildetype er

fagforeningsmedlemmer af 32 procent. For Magisteren er ekspertkilder den mest anvendte kildetype med 56 procent.

Selvom fagforeningskilder med 18,9 procent ikke er den mest anvendte kildetype for Magisterbladet, tegner der sig alligevel et billede af populær kilde på tværs af fagbladene, hvor det er den næstmest anvendte kildetype i Sygeplejersken og tredje mest anvendte kildetype i Magisterbladet. I et klassisk journalistisk perspektiv kan fagforeningskilderne virke overvældende, idet dagspressen sjældent anvender egne chefredaktører eller ejere til citat eller udtalelse med mindre der er tale om en leder. For fagbladene er det en anden virkelighed. Lederne skrives i Folkeskolen af chefredaktør Hanne Birgitte Jørgensen, for Sygeplejersken skrives de af Dansk Sygeplejeråds (DSR) formand Grete Christensen og lederen i Magisterbladet skrives dels af chefredaktør Jakob Elkær og dels af DM's formand Camilla Gregersen. Tabel 4 giver et overblik over formændenes rolle som kilde i citat historier og som lederskribent.

Samlet	I alt	Folkeskolen		Sygeplejersken		Magisterbladet	
Formand som kilde	43	13	12,75%	21	44,68%	9	9,38%
Antal kilder ekskl. formand	245	102		47		96	

Tabel 4 - Oversigt over fagbladenes brug af egne formænd som kilder (numerisk og i procent).

Tabellen viser, at Anders Bondo, formand for DLF, optræder i Folkeskolen til citat og som afsender af opinionsstof 13 gange ud af Folkeskolens i alt 115 kilder. Med andre ord udgør han 13 procent af Folkeskolens samlede kildemateriale. For DSR's formand Grete Christensen er tallet højere. Hun fremgår til citat eller igennem ledere i alt 21 gange. Det betyder, at formanden udgør 45 procent af det Sygeplejerskens samlede kildemateriale. For Magisterbladet er Camilla Christensen anvendt 9 gange, som betyder, at hun udgør 9 procent af det samlede kildemateriale og altså er den mindst citerede formand.

Det er tydeligt, at fagbladene fremhæver organisationernes formænd. Set i lyset af at indholdet udelukkende omhandler OK18 er det ikke videre besynderligt, at fagbladene prioriterer at inddrage de ledende forhandlere for medlemmerne. Dog er inddragelsen – og dermed fremhævnningen – af særligt Grete Christensen iøjefaldende høj.

Hvilke kilder nedprioriteres?

Tabel 3 giver også et indtryk af, hvilke kildetyper fagbladene anvender mindst. Ser vi bort fra kategorien 'diverse' er politikere den kildetype som for Folkeskolen og Magisterbladet anvendes mindst. Folkeskolen har fire gange anvendt politikere i deres i alt 71 produktioner. Magisterbladet har anvendt to politikere i deres i alt 36 produktioner. Umildbart virker det som en væsentlig

underrepræsentation af politikere, men med dækningens emne *in mente* kan en mulig forklaring være, at danske politikere traditionelt ikke involveres i arbejdsmarkedets parters forhandlinger og aftaler.

For Sygeplejersken er det tydeligt, at redaktionen selv er den mindst anvendte kildetype, da de ikke inddrages overhovedet. Det er væsentligt at understrege, at DSR's formand skriver alle Sygeplejerskens ledere. Ligeledes er Grete Christensen den mest citerede kilde i Sygeplejersken, hvilket peger på en redaktionel beslutning om at fremhæve formanden mest muligt. Dansk Magisterforening har to lederspalter: Én af Dansk Magisterforenings formand Camilla Gregersen og én af chefredaktøren Jakob Elkjær. Folkeskolen har kun en leder, som skrives af chefredaktør Hanne Birgitte Jørgensen.

Før vi går videre til framing-analysen, er det vigtigt at bemærke den minimale andel af arbejdsgiverkilder, som anvendes af fagbladene. I en klassisk journalistisk dækning hedder det, at forsvar følger angreb, og vægtningen af for og imod er balanceret. Arbejdsgiverkilder er ikke den mindst anvendte kildetype, men alligevel er kildetypen underrepræsenteret i forhold til modparterne: fagforeningskilder og fagforeningsmedlemmer.

- For Folkeskolen er arbejdsgiverkilder inddraget 13 gange, hvilket udgør 11 procent af kilderne.
- For Sygeplejersken er arbejdsgiverkilder inddraget tre gange, hvilket udgør 4 procent af kilderne.
- I Magisterbladet er arbejdsgiverkilder inddraget fire gange, hvilket udgør 4 procent af kilderne.

Vi vil senere dykke ned i dækningens framing af fagbladenes protagonist og antagonist, men for nuværende kan det siges at antagonist (arbejdsgiverkilder) ikke er tilnærmelsesvist ligevægtigt repræsenteret med protagonist (fagforeningskilder). Vores observationer og ovenstående tabeller tager ikke højde for anslag og citatplaceringer, men på baggrund af den numeriske og procentvise anvendelse af arbejdsgiverkilder og fagforeningskilder er det tydeligt, at dækningen hælder i fagforeningernes favør. Der kan derfor på baggrund af kildegrundlaget konkluderes en væsentlig underrepræsentation af arbejdsgiverkilder – altså den forsvarende part.

Magisterbladets frames

Nævrende analyseafsnit beror på 36 artikler og opinionsstof (debatindlæg og ledere) fra alle de seks blade, der er udgivet i tidsintervallet fra den 12. januar 2018 til og med den 15. juni 2018.

Der er bestemte elementer af OK18-dækningen i Magisterbladet, der fremhæves og frames. Særligt fire frames har været fremtrædende i OK18-dækningen i Magisterbladet. De fires frames er 1) arbejdsgiverne er antagonisterne i OK18-forløbet, 2) lønmodtagerne fortjener højere løn (og arbejdsgiverne har råd til at betale en højere løn), 3) den danske model fungerer ikke til overenskomster for offentligt ansatte og 4) sammenholdet (musketereden mellem fagforeninger) gav ikke et godt nok resultat.

Frame 1: Konflikt og dårligt forhandlingsudbytte i overenskomsterne er arbejdsgiverens skyld
Fra starten af 2018, hvor de første udgaver af Magisterbladet omtaler OK18, danner der sig en tydelig opdeling af grupper. De offentligt ansatte på den ene side over for arbejdsgiverne på den anden side. Der skrives i første udgave af Magisterbladet i 2018: *"Inden april 2018 skal der landes en ny overenskomst for de offentligt ansatte, men udsigten til en ny aftale mellem arbejdsgivere og arbejdstagere er ikke god,"* hvorefter det kommenteres, at *"(..) fronterne er trukket så hårdt op"* (Magisterbladet nr. 1, 2018: 16). Der skrives endda en hel artikel i samme udgave af Magisterbladet, der gennemgår historisk store overenskomstkonflikter (Magisterbladet nr. 1, 2018: 18-20).

Forhandlingerne nævnes også i en anden artikel som *"nervekrigen"* (Magisterbladet nr. 5, 2018: 18). Det bliver fremhævet, at der er tale om sider i en *"kamp"* (Magisterbladet nr. 1, 2018: 18 & 24) med *"fronterne trukket op"*. Det strider mod den forestilling, der ellers eksisterer findes om den danske aftalemodel, hvor arbejdsmarkedets parter indgår i konsensusbaserede forhandlinger, hvor der er flere faktorer, som forener parterne, end der er som skiller dem (Strøbye-Jensen 2007: 277 & 282).

Den *"kamp"*, der er trukket op til, fremstiller overenskomstforhandlingerne som en skueplads. Det er en problemdefinition (Entman 2015: 117), som er en dominerende frame i hele dækningen. Hvad vigtigere er i framen om kampen mellem arbejdsgivere og arbejdstagere er, at framen indeholder en protagonist og antagonist. Her er det tydeligt, at arbejdsgiveren bliver fremhævet som antagonist i kampen. Der skrives endda i en mellemrubrik tilspidset i en mellemrubrik: *"Sensationelt: Arbejdsgivere vil opsige den danske model"* (Magisterbladet nr. 1, 2018: 17). Det er arbejdsgiverne som frames i angrebspositionen under konflikten.

Chefforhandler for staten under OK18 og daværende innovationsminister Sophie Løhde bliver særligt fremhævet som antagonist, efter hun i en udtalelse til Børsen udtaler, at lønmodtagerne skylder staten penge, fordi deres løn er steget mere end det private (Pedersen 2017). Men som en journalist fremhæver i Magisterbladet: *"Heller ikke tal fra Moderniseringsstyrelsen, som hører under Sophie Løhdes ministerium, vidner om lønfest i staten"* (Magisterbladet nr. 1, 2018: 27). I samme artikel skrives det også, at *"ministeren (Sophie Løhde, red.) har sagt, at lønningerne i den offentlige*

sektor af hensyn til "samfundsøkonomien" skal holdes nede" (ibid.). Yderligere noteres det af journalisten: "Ifølge Sophie Løhde skal de offentligt ansatte udvise mådehold under de igangværende overenskomstforhandlinger, der skal bruges til at lukke et "løngab" mellem den offentlige og private sektor" (ibid.).

Her er eksempler på, at Sophie Løhdes argumentation underkendes ved putte anførselstegn om centrale begreber i argumentet. Desuden er Sophie Løhde aldrig blevet citeret for at omtale lønstigninger som en "lønfest". Vendingen fremgår heller ikke i det indlæg i Børsen, som var ophavet til diskussionen om Sophie Løhdes "lønfest" (Løhde 2018). Det er derfor ikke hende, som er ophav til ordet, der stiller Sophies Løhdes argumenter meget på spidsen og gør dem polemiske.

Årsagen til problemer i forhandlingerne om OK18 frames som værende arbejdsgivernes skyld. Hvad er så årsagen til, at arbejdsgiverne handler, som de gør? Diagnosticeringen af årsagerne bag problemet fremgår også af den frame, som gentages i Magisterbladet om arbejdsgiverne: "(..) konflikter på det offentlige arbejdsmarked kan gavne arbejdsgiverne, fordi de kan spare lønkroner og i sidste ende som lovgivere også kan bestemme rammerne for løn og arbejdsvilkår" (Magisterbladet nr. 6, 2018: 43). En vigtig kobling, som framen fremhæver, er den, at arbejdsgiverne ikke blot er arbejdsgivere; de er også politikere, der har en ideologisk forestilling om at spare på det offentlige, så statsbudgettet går op. Den ideologiske forestilling materialiseres i Moderniseringsstyrelsen, der i en leder beskrives som være "gået på jagt efter fridage" (Magisterbladet nr. 4, 2018: 4).

Moderniseringsstyrelsen omtales endda som manifestationen af et dogme, der skal sikre besparelser i det offentlige ved at spare på lønninger: "(..) når OK18 styrer mod en konflikt, skyldes det dybest set, at Sophie Løhde agerer i fuld overensstemmelse med det dogme, Bjarne Corydon som finansminister i 2013 gjorde til et hovedanliggende for Moderniseringsstyrelsen" (Magisterbladet nr. 3, 2018: 22). Det udlægger en moralsk vurdering af Moderniseringsstyrelsen, der bliver vurderet som manifestationen af dogmet om besparelser og effektiviseringer.

En anden moralsk vurdering, der også er del af framen, omhandler, at danskerne er på lønmodtagernes side, som det i gentages i flere artikler (Magisterbladet nr. 1, 2018: 15; Magisterbladet nr. 3, 2018: 28-29; Magisterbladet nr. 4, 2018: 7 & 18; Magisterbladet nr. 5, 2018: 20). Det fremgår blandt andet, at "Danskerne holder med de offentligt ansatte" (Magisterbladet nr. 4, 2018: 22). Udsagnet fremstår validt, da det er baseret på en undersøgelse foretaget af Gallup⁹. De mange gentagelser af danskernes opbakning til de offentligt ansatte er med til at skabe framen. Det bygger på et demokratisk argument, hvor politikernes ansvar til befolkningen holdes op mod dem.

⁹ Undersøgelsen er foretaget for Magisterbladet, og spørgsmålenes formulering kendes ikke, men i en videre analyse af validiteten for undersøgelsen, vil det være relevant at granske spørgeskemaets formuleringer.

Politikerne er folkevalgte og står derfor til ansvar over for befolkningen, hvoraf majoriteten støtter kravene fra fagforeningerne, udlægges det. Det er dermed en demokratisk rygdækning for kravene, som framen indeholder.

Frame 2: Det offentlige har penge nok til at give en velfortjent lønstigning

Mens arbejdsgiverne som den ene gruppe i overenskomstforhandlingerne frames som antagonist i kampen, frames den anden gruppe – de offentligt ansatte – som protagonisterne. Arbejdsgivernes logik fremhæves som en *”regnearkslogik”* (Magisterbladet nr. 1, 2018: 4), og magistrerne fremhæves som engagerede arbejdstagere:

”For mens engagement, udbredt stolthed og en stærk identifikation med opgaverne går igen hos kemikeren, professionshøjskolektoren og chefkonsulenten, deler de også frustrationerne over arbejdsvilkår, som kan minde om lønarbejderens i det forrige århundrede: et konstant øget tidspres, omstruktureringer og usikkerhed i ansættelsen” (Magisterbladet nr. 1, 2018: 32).

Der spilles på en gammel fagforeningsforestilling ved at henvise til lønarbejderen i det forrige århundrede. Det 19. århundredes arbejderkamp var én, hvor der eksisterede en forestilling om arbejdsgivere og arbejdstagere i konstant interessekamp, og hvor de to grupper havde en klar opdeling i ’dem’ og ’os’ (Strøbye-Jensen 2007: 76). Et fagforeningsmedlem bliver også fremhævet i en anden artikel med sin udtalelse om, at arbejdsgiverne ikke har: *”(..) lov til at lammetæske en enkelt gruppe”* (Magisterbladet nr. 5, 2018: 19). Fremstillingen af de offentlige lønmodtagere bliver også en af en udsat gruppe.

Definitionen af et problem i denne frame er, at de offentligt ansatte er underprioriterede og får for lav løn. Lønudviklingen *”er så godt som gået i stå”* (Magisterbladet nr. 4, 2018: 14), mens arbejdsvilkårene er blevet *”ringere”* (Magisterbladet nr. 3, 2018: 27), *”tydeligt hårdere”* (Magisterbladet nr. 3, 2018: 31) og en tillidsrepræsentant udtaler i en artikel: *”Der har været fyringer, fyringer, fyringer. Der er skåret så meget, man tror, det er løgn”* (Magisterbladet nr. 5, 2018: 19).

Derudover bliver det fremhævet, hvordan der blandt de offentligt ansatte lønmodtagere er *”en udbredt træthed over den retorik, som arbejdsgiverne er mødt op til OK18-forhandlingerne med”* (Magisterbladet nr. 3, 2018: 27). Det er en dikotomisk fremstilling af lønmodtagerne mod arbejdsgiverne. Med fremstillingen af lønmodtagerne som engagerede medarbejdere, der er udsat for dårlige vilkår og ringe løn, er det nærtliggende, at de bør få deres krav opfyldt i overenskomstforhandlingerne.

En fremtrædende moralsk vurdering i denne frame er, at der er penge nok til, at lønmodtagerne kan få deres krav opfyldt. Framen, der iscenesætter de offentligt ansatte og deres krav, indeholder en vurdering af det offentliges muligheder for at sætte penge af til at imødekomme kravene.

Eksempelvis fremhæver en artikel, hvordan direktører og vicedirektører i det offentlige belønnes med vederlag for 106.400 kroner i gennemsnit, og de *"betragtelige beløb er betydeligt mere, end hvad en lang række andre personalegrupper fik i det forgangne år"* (Magisterbladet nr. 4, 2018: 12).

En anden artikel beretter om, at *"forskellen på arbejdsgiveres og lønmodtageres udspil om løn under OK 18 har været cirka 1,5 mia. kroner, så har SKAT mistet eller tilbagebetalt over 100 mia. kroner af danskernes skattekrone de seneste år"* (Magisterbladet nr. 4, 2018: 22). Mens det kunne præsentere en årsag til, at de offentlige arbejdsgivere ønsker at spare, bliver det fremlagt i artiklen nærmere som et *tu quoque* argument. Argumentet rygdækkes af den økonomiske vækst som Danmark oplevede i 2018, der gav staten højere budgetter at arbejde ud fra i de offentlige budgetter:

"For lønmodtagerorganisationerne har det dog først og fremmest været en kilde til irritation, at Sophie Løhde har insisteret på en smal økonomisk ramme i en situation, hvor Danmark ifølge samme regering har en økonomi, "som de fleste andre lande misunder os"" (Magisterbladet nr. 3, 2018: 24).

En behandling for problemet, som implicit udledes af framen, er, at fagforeningernes krav bør efterleves af arbejdsgiverne. Problembehandlingen hviler på en gennemgående retfærdiggørelse af en bestemt problemløsning. Retfærdiggørelsen findes i, at der er penge til at opfylde lønkravene, der er vilje blandt befolkningen og det vil være en anerkendelse af underprioriterede offentligt ansatte.

Frame 3: Den danske model fungerer ikke i det offentlige

Undervejs i dækningen af OK18-forløbet gentog flere artikler framen om, at den danske aftalemodel ikke fungerer optimalt for lønmodtagerne og deres repræsentanter i fagforeningerne. Problemet bliver beskrevet i en af som: *"Det udstillede nemlig, at den danske aftalemodel på det offentlige område bygger på et asymmetrisk magtforhold, hvor arbejdsgiveren ikke bare er forhandlingspart, men i sidste ende også kan bestemme udfaldet af en konflikt"* (Magisterbladet nr. 3, 2018: 24).

Årsagen til problemet ligger i arbejdsgiverens magtbrug, hvor lockout blandt andet omtales som *"lockoutvåbenet"* (Magisterbladet nr. 6, 2018: 44).

Ifølge de tre arbejdsmarkedsforskere – fra henholdsvis Danmark, Sverige og Norge - i artiklen *"Svensk forsker: Den svenske model er bedre end den danske"* er årsagen til problemet med den danske aftalemodel ved overenskomstforhandlinger i den offentlige sektor, at politikerne har for

meget magt (Magisterbladet nr. 6, 2018: 42). Den svenske aftalemodel beskrives af arbejdsmarkedsforsker Laust Høgedahl fra Aalborg Universitet, som hyppigt bruges som kilde i Magisterbladet såvel som Sygeplejersken og Folkeskolen, som værende *"bedre til at håndtere politikernes dobbeltrolle som arbejdsgivere og lovgivere"* (Magisterbladet nr. 6, 2018: 43). Selv om det dog nævnes i artiklen, at der *"flere konflikter i Norge end i Danmark"* (ibid.), fremhæves de to andre nordiske landes aftalemodeller som bedre end den danske på baggrund af, at politikerne har mindre indflydelse på overenskomstforhandlingerne. Kilderne bliver endda bedt om at give aftalemodellerne karakterer, hvor Danmark rangerer lavest – det er dog kun de svenske og norske forskere, der kommer til orde i karaktergivningen (ibid.). Laust Høgedahl anvendes igen med samme pointe i en artikel i en tidligere udgave af Magisterbladet, hvor han udtaler, at *"problemet opstår (..) i det øjeblik den politiske magt og arbejdsgiverrollen flyder sammen"* (Magisterbladet nr. 3, 2018: 24).

Logikken i framen er med andre ord, at politikerne både kan vinde konflikten om arbejdsvilkår (og dermed spare på de offentlige budgetter) samt spare lønkroner under konflikten, mens de dræner strejkekasserne, indtil de strejkende (eller lockoutede) ikke længere har de økonomiske kræfter til at fortsætte en konflikt. En logik der i lederen af 2018's første udgave af Magisterbladet, inden overenskomstforhandlingerne rigtigt var kommet i gang, blev kaldt *"regnearkslogik"*, som *"har kurs mod at ødelægge deres vigtigste ressource: motivationen hos den enkelte medarbejder"* (Magisterbladet nr. 1, 2018: 4).

Frame 4: Sammenholdet holder ikke

Den sidste frame, som er fremtræden i Magisterbladets dækning af OK18, findes til slut i forløbet, hvor forliget indgås og senere bliver vedtaget efter urafstemning blandt Dansk Magisterforenings medlemmer. Der er en frame, der er kritisk over for sammenholdet mellem fagforeningerne og i den forlængelse fremhæves negative aspekter af forliget.

Der bliver dog vinklet positivt på sammenholdet på tværs af fagforeningerne i starten af forhandlingsforløbet. En journalist skriver eksempelvis: *"I modsætning til 2013, hvor kun folkeskolelærerne blev lockoutet, stod alle fagforbund sammen på tværs. Én for alle, alle for én."* (Magisterbladet nr. 5, 2018: 19).

I en mellemrubrik til en anden artikel i samme udgave af Magisterbladet skrives det, at *"fagbevægelsen har demonstreret, at den kan mobilisere på tværs af faggrupper, sætte dagsordenen på sociale medier og vinde den folkelige opinion"* (Magisterbladet nr. 5, 2018: 22). Det fremgår

senere i samme artikel med journalistens ord, at *”niveauet af koordination og sammenhold ser han som en indikator på en genoplivning af bevægelsen i en forhandlingsrunde”* (Magisterbladet nr. 5, 2018: 23).

Selv om fællesskabet fremhæves positivt, skal det dog bemærkes, at der ikke er nær så stærk fremhævelse af fællesskabet i Magisterbladet, som der var i Folkeskolen eller Sygeplejersken på daværende tidspunkt tidligt i forhandlingsforløbet. I Magisterbladet skrives det mere nøgternt, at fagbevægelsen står sammen eller mobiliserer på tværs af faggrupper. Og lige så snart musketereden slår revner, fremhæves problemet ved det. Forløbet efter musketereden slår revner, da blandt andre formanden for fagforeningen FOA, Dennis Kristensen, indgik en aftale uden om de andre fagforbund, er centralt for denne frame. Her bliver de negative aspekter ved forhandlingsforløbet fremhævet. Det ses ikke i de andre fagblade.

Problemet defineres som, at musketereden skabte et sammenhold mellem fagforeningerne, som gav modstandskraft til arbejdsgiverne, men at den i sidste ende ikke gav gode nok resultater. Der ansøres dermed en kritik af Dansk Magisterforening og andre fagforeninger i bladets framing af OK18-udfaldet. Forhandlingspositionen for fagforeningerne var ikke god nok. I en artikel, som udkom i Magisterbladet, mens forhandlinger stod på i slutningen af april, fremhæver journalisten, hvad medlemmerne af Dansk Magisterforening forventer. Det starter med et citat af et fagforeningsmedlem, der demonstrerer under forhandlingerne i april:

”»Hvis det sammenhold bliver brudt, så er det ... ja, så bliver det svært at gå på arbejde«. En uge senere, natten til en regnfuld 25. april, blev den første aftale indgået i forligsinstitutionen. En aftale, der med Dennis Kristensen i spidsen var indgået udelukkende på vegne af de regionalt ansatte i LO-forbund” (Magisterbladet nr. 5, 2018: 20).

Forventningerne er, at musketereden skal holde, og det gør den ikke. Aftalen, der kommer ud af forliget i sidste ende, vinkles ej heller positivt. Det ses tydeligt i en artikel i Magisterbladet sjette udgave, der reflekterer over forhandlingsforløbet under OK18 og musketereden. Journalisten skriver:

”Ja, man fik lønstigninger, men de giver formodentlig kun en lille reallønsstigning – det, som arbejdsgiverne nu kalder “en økonomisk ansvarlig ramme”. Ja, man fik spisepausen, men den har de offentligt ansatte allerede i forvejen. Ja, der kom en pulje til de lavtlønnede, men det egentlige problem, deres indplacering i lønsystemet, er ikke løst. Og man kom heller ikke i hus med lærernes arbejdstid” (Magisterbladet nr. 6, 2018: 41).

Framen peger på, at det ikke udelukkende var en god aftale, som fagforeningerne fik forhandlet hjem til deres medlemmer. De moralske vurderinger er dermed, at fagforeningerne ikke leverede et optimalt resultat oven på forhandlingerne. I samme artikel fremhæver arbejdsmarkedsforskere, at de ikke forventer en gentagelse af musketereden ved næste overenskomstforhandlinger i det offentlige (ibid.). Dermed fremhæves der også en moralsk vurdering, der fremhæver, at fagforeningerne ikke har været solidariske nok til at få sammenholdet til at fungere.

Årsagen til problemet fremhæves som værende, at musketereden blev forceret på grund af pres fra arbejdsgiverne. Det var ikke foranlediget af en fællesskabsforståelse. Det var nærmere en nødvendighed.

”Solidaritetspagtens mulighedsbetingelser fremover kan ifølge arbejdsmarkedsforskere ikke ses uafhængigt af det pres, de offentlige arbejdsgivere har lagt på lønmodtagerne siden 2013 med lovindgrebet om lærernes arbejdstid, inddragelse af kutymefridage, privatlønsværn, krav om afvikling af løngab og senest det famøse brev fra sidste år, hvor Moderniseringsstyrelsen drog tvivl om de statsansattes frokostpause” (ibid.)

Her bliver stillet lidt mere kritisk på fagforeningernes forhandlingsforløb – og i modsætning til dækning af OK18’s resultater i Sygeplejersken og Folkeskolen, så er det ikke bladets udgiver (Dansk Magisterforening), som kommer til orde for at forsvare fagforeningen. Tværtimod er kilderne andre fagforeningsformænd (fra Danmarks Lærerforening og FOA) samt arbejdsmarkedsforskere, der anvendes som kilder, hvilket er atypisk i henhold til de to andre fagblades dækning.

Opsummering af frames i Magisterbladet

Magisterbladet har nogle af de samme frames som de to andre fagblade (Folkeskolen og Sygeplejersken), men deres frames er ikke i lige så høj grad polemiske. Der er dog stadig fremtrædende frames, som bliver yderligere styrket ved gentagelser. De samme frames går med andre ord igen i artiklerne og skaber en klar dikotomi mellem arbejdsgivere og arbejdstagere i OK18-forløbet, hvor førstnævnte fremstår som antagonisten, mens lønmodtagerne fremhæves dem, der er under angreb; dem man bør holde med, ligesom befolkningen gør. Gruppen fremhæves dog ikke i samme grad som en gruppe, der mangler anerkendelse og er en livsnødvendig del af Danmarks velfærd, som de andre fagblade gør. Det hænger sandsynligvis sammen, at Magisterbladets målgruppe er differentieret erhvervsmæssigt, samt at arbejdsopgavens livsnødvendighed ikke på samme er en del af identiteten for medlemmerne – ligesom den er for sygeplejersker med fremhævelsen af deres ”kald” i Sygeplejersken. Grundlæggende er OK18-forløbet loyalt dækket i

forhold til Dansk Magisterforening. Dansk Magisterforening bliver kun kritiseret implicit i den sidstnævnte frame, der er kritisk over for musketereden og det brudte sammenhold mellem fagforeningerne. Magisterbladet er det eneste blad, der har en dominerende frame, der er kritisk over for fagforeningerne og udfaldet af forhandlingerne.

Folkeskolen frames

Fagbladet Folkeskolen har den længste dækning af OK18. I alt producerede redaktionen 20 fagblade med 71 artikler, debatindlæg og ledere (hvoraf 39 er artikler) om OK18. De 20 fagblade udkom i perioden fra den 21. december 2017 til og med den 6. december 2018.

I dækningen har der været fire dominerende frames. Den første sætter rammen for vigtigheden af overenskomstforhandlingerne for lærerne. Det er framen om, at lærerne har fået markant dårligere vilkår ved at være under større tidspres med højere krav. En anden dominerende frame er fortællingen om overenskomstforhandlingerne som en kampplads, hvor særligt fortællingen om overenskomstforhandlingerne i 2013 er fremhævet. Framen hænger sammen med en negativ fremstilling af Kommunernes Landsforening (KL). Dernæst er der fremhævelsen af opbakning til Danmarks Lærerforening (DLF) samt et sammenhold mellem fagforeninger, som støtter op om DLF. Til sidst er det framen, der fremhæver aftalen fra forligsinstitutionen, der skal stemmes til urafstemning, i et positivt lys.

Frame 1: Tidspresede lærere

Lærernes arbejdstid blev et af de helt store temaer under OK18. Derfor er det naturligt, at det fylder meget i fagbladet Folkeskolens dækning af OK18. Problemet om lærernes arbejdstid drejer sig særligt om tidspres. Lærere har en arbejdstid, der skal normaliseres (Folkeskolen nr. 4, 2018: 6), fordi *"vilkårene bliver så dårlige, at man ikke længere kan stå inde for sit arbejde"* (Folkeskolen nr. 8, 2018: 7) og lærere *"ønsker samme vilkår som alle andre, for eksempel HK'erne"* (Folkeskolen nr. 4, 2018: 6). Det beskrives tidligt i OK18-forløbet i artikel i Folkeskolen, at *"Lov 409 og skolereformen presser stadig lærernes tid til forberedelse"* (Folkeskolen nr. 22, 2017: 30).

Men normalisering af arbejdstiden har forskellige betydninger. For arbejdsgiverne betyder det, at alle arbejdstimerne skal lægges ved, at lærerne er på skolen, fordi det er normalen på andre offentlige arbejdspladser, at arbejdstiden finder sted på arbejdspladsen (Folkeskolen nr. 8, 2018: 9; Folkeskolen nr. 4, 2018: 6). Omvendt fremhæves det, at normalisering for lærerne betyder, at de vil have mulighed for forberedelse, som også indbefatter at arbejde væk fra skolen (Folkeskolen nr. 8,

2018: 6). Her fremhæves KL's forståelse af normaliseret arbejdsdag dog som ironisk ved brug af anførselstegn – ligesom Magisterbladet gjorde det ovenfor med Sophie Løhdes argumenter: *"I 2013 krævede KL, at lærernes arbejdstid blev "normaliseret"*" (Folkeskolen nr. 8, 2018: 9).

Desuden bliver det fremhævet, at der er en *"lærer- og elevflugt"* (Folkeskolen nr. 8, 2018: 12-13; Folkeskolen nr. 5, 2018: 3 & 45; Folkeskolen nr. 9, 2018: 12) fra folkeskolen på grund af de dårlige vilkår, som lov 409 og folkeskolereformen har skabt (Folkeskolen nr. 22, 2018: 30; Folkeskolen nr. 6, 2018: 7; Folkeskolen nr. 6, 2018: 13). Et kort interview med en tillidsrepræsentant i DLF bruges i Folkeskolens syvende udgave til at kommentere samme:

"Mange af mine unge kolleger har lagt deres cv ud på nettet. Det er knaldhamrende dygtige kolleger, som brænder for skolen. Det er synd, hvis vi skal miste dem. Men kommer der et ensidigt lovindgreb, så er det det, som vil ske. De vil forsvinde, og flere vil følge trop" (Bilag 2: 5¹⁰).

Argumentet følger med en moralsk vurdering om, at folkeskolen *"principielt er den fælles folkeskole intet mindre end en grundsten under vores samfund,"* som det står i en leder (Folkeskolen nr. 2, 2018: 3). En brandingekspert opsummerer den moralske vurdering og udtaler i en artikel: *"Kort sagt: Har vi ikke gode lærere, får vi dumme børn"* (Folkeskolen nr. 8, 2018: 13). I citatet fra brandingeksperten er det folkeskolelærere – ikke privat- eller friskolelærere – der omtales. Det er med andre ord det danske samfunds fremtid, der er på spil, når der skal forhandles vilkår til folkeskolelærerne. For at sikre det skal lærerne have *"fast grund under fødderne"* (Folkeskolen nr. 22, 2017: 30).

En vurdering, der også eksisterer som del af framen, er, at det krav om arbejdstid, som lærerne stiller, allerede eksisterer i flere lokalaftaler (Folkeskolen nr. 6, 2018: 12; Folkeskolen nr. 10, 2018: 10 & 21). Endda i samme kommuner, hvor de, der sidder i KL's hovedbestyrelse, er borgmestre (Folkeskolen nr. 6, 2018: 12). Der er tale om et *tu quoque* argument¹¹.

Framen om de tidspressede lærere, der arbejder under dårlige vilkår, har også en skyggeside, som Folkeskolens redaktion fremhæver. Det skrives der om i en artikel, hvor førnævnte brandingekspert forklarer: *"Hvis skolen og dens ansatte skal genrejse sig, skal der lægges en ny strategi for, hvordan man appellerer til befolkningen. Det gør man i dag ved at anvende en retorik om, at man har hårde og besværlige arbejdsforhold, som konstant forringes – og de argumenter har det skidt"* (Folkeskolen

¹⁰ Det har ikke været muligt at få Folkeskolens magasin nr. 7 i den trykte version. Derfor har vi i stedet samlet de artikler, der har været bragt i bladet, som bilag. De findes i bilag 2.

¹¹ Ligesom Magisterbladet, der fremhævede, at højere lønner sagtens kunne lade sig gøre, når der jo ellers fosser penge ud af statskassen og gives store vederlag til chefer. Se side 51.

nr. 8, 2018: 12). Problemet med at fremhæve lærernes dårlige vilkår er, at der er færre der søger ind på læreruddannelsen (Folkeskolen nr. 8, 2018: 13).

Frame 2: Overenskomstforhandlingerne som en kampplads

Framen om overenskomstforhandlingerne som en "kamp" (Folkeskolen nr. 6, 2018: 6) eller "kampplads" (Bilag 2: 8) er endnu mere fremtræden i Folkeskolens dækning af OK18, end den var i Magisterbladet. Brugen af krigsmetaforer er gennemgående i Folkeskolens dækning af OK18. Framen tager udgangspunkt i, at forhandlingerne er en skueplads i en konflikt – det er igen et eksempel på en frame, der står i modsætning til forståelsen af den danske aftalemodel, som værende konsensusøgende (Strøbye-Jensen 2007: 277). Det er en konflikt, hvor arbejdsgiversiden blandt andet er tyet til "*spinkrig*" (Folkeskolen nr. 8, 2018: 3). Problemet defineres som konfliktens alvorlighed.

Årsagen til problemet har sit ophav i overenskomstforhandlingerne i 2013. Der bliver i én artikel skrevet, at "*lærernes sår fra de sammenbrudte overenskomstforhandlinger, lockouten og regeringsindgrebet i 2013 er ikke lægt (...) Et helende plaster på såret vil være et nyt forlig med aftalte rammer for lærernes arbejdstid*" (Folkeskolen nr. 22, 2017: 30), mens en anden artikel fremhæver, at "*Lærerne blev nærmest bogstaveligt talt banket på plads for fem år siden*" (Folkeskolen nr. 8, 2018: 12). I en tredje bliver det skrevet, at "*arrene fra konflikterne og presset fra arbejdsgiverne fører nu til, at fagforbundene står stærkere sammen end nogensinde*" (Bilag 2: 13).

Der fremhæves i framen et fjendebillede af arbejdsgiverne med et særligt fokus på Kommunernes Landsforening (KL). "*De offentlige arbejdsgivere*" bliver grupperet som én samlet aktør i Folkeskolen, der har homogene målsætninger og prioriteter (Folkeskolen nr. 5, 2018: 3 & 11; Folkeskolen nr. 6, 2018: 6; Folkeskolen nr. 14, 2018: 32). Det sammen er gældende for "*de offentligt ansatte*" (Folkeskolen nr. 1, 2018: 14; Folkeskolen nr. 4, 2018: 6; Folkeskolen nr. 5, 2018: 7 & 9). Men selv om grupperingerne anvendes, fremhæves én bestemt aktør, der dominerer fjendebilledet: KL med deres politiske topforhandler i Michael Ziegler i centrum.

Krigsmetaforen går igen, når der omtales de offentlige arbejdsgivere. Et fagforeningsmedlem udtaler i en artikel, at "*arbejdsgivernes våben er meget mere voldsomt*" (Folkeskolen nr. 6, 2018: 6). En del af fjendebilledet tegnes ved arbejdsgivernes kynisme. Arbejdsgiverne ser lærerne som "*en samling regneark,*" udtaler en folkeskolelærer (Folkeskolen nr. 6, 2018: 10), mens Folkeskolens chefredaktør i en leder skriver: "*Solidariteten har givet alle et rygstød, som de ellers har savnet i mødet med Moderniseringsstyrelsens Excel-spøgelse*" (Bilag 2: 4). Ved brug af krigsmetaforerne og ved særligt at

fremhæve arbejdsgiverne som aggressorerne, fremtoner der en moralsk vurdering af arbejdsgiverne. De fremstilles stereotypet som de kyniske arbejdsgivere, som er strategisk virkemiddel, der underbygger framens vurderinger (Entman 2015: 117).

Yderligere går også udsagnet *"lønfest"* igen hos både Folkeskolens chefredaktør og DLF-formand Anders Bondo Christensen (Folkeskolen nr. 5, 2018: 3 & 7). En journalist skriver også, at *"Innovationsministeren skød diskussionen (om lønninger i den offentlige sektor, red.) i gang ved at sige, at de offentligt ansatte havde holdt »lønfest«, og at de offentligt ansatte skyldte seks milliarder kroner,"* (Folkeskolen nr. 14, 2018: 36) selv om ministeren aldrig er blevet citeret for det ordvalg¹².

Frame 3: Stor opbakning til DLF

En af de mest anvendte frames i Folkeskolens dækning af OK18 omhandler iscenesættelsen af sammenholdet mellem fagforeningerne og i den forlængelse opbakningen til DLF. Framen har en særlig definitionsfunktion¹³, der fremhæver sammenholdet i fagbevægelsen positivt. Der skrives af journalisterne, at *"det markante sammenhold", "en historisk stor opbakning,"* en *"exceptionel solidaritet i fagbevægelsen"* og *"fagbevægelsens solidaritet"* skaber en styrke for DLF (Bilag 2: 11-12; Folkeskolen nr. 10, 2018: 9; Folkeskolen nr. 19, 2018: 6). Der opbygges en forestilling om en fælles front i kampen mod arbejdsgiverne med *"talrige røde faner"* (Folkeskolen nr. 19, 2018: 6). I flere artikler er der fokus på fagforeningsmedlemmer, der forbereder sig villigt på strejke og konflikt (Folkeskolen nr. 6, 2018: 6-7 & 10; Bilag 2: 12-13). I en artikel beskriver folkeskolelærer Signe Kløve Dreyer den brede opbakning fra lockouten i 2013: *"Det var ikke længere kun Tordenskjolds soldater, der stod ved de evige demonstrationer dag efter dag. Det var en kæmpe vækkelse for faget, at det kunne lykkes at samle så mange mennesker til kæmpestore demonstrationer"* (Folkeskolen nr. 6, 2018: 6).

I samme artikel nævnes det, at *"flere af Signe Kløve Dreyers kollegaer har udtrykt, at de vil føle sig til grin ved at stå med en gul vest igen, så er hun selv klar til at tage en tur mere i vejkanterne og til demonstrationerne"* (Folkeskolen nr. 6, 2018: 6). Det er altså ikke en komplet opbakning – men på intet tidspunkt i dækningen rettes fokus mod dem, der ikke ønsker at deltage i en strejke. Der er dog et enkelt læserbrev fra en lærer i debatsektionen – med anslagslængde på under en halv side – der retter kritik mod brugen af strejke (Folkeskolen nr. 6, 2018: 39).

¹² Se side 49.

¹³ Definition af problematikken er den første framing-funktion (Entman 2015: 117).

Framen diagnosticerer en årsag til solidariteten mellem fagforeningerne, som særligt skyldes den store medlemsopbakning til fagforeningerne. Det fremhæves gentagne gange i dækningen, at medlemmerne i DLF bakker op om Anders Bondo Christensen og resten af DLF. Anders Bondo Christensen udtaler i en artikel: *"Den styrke, vi har, har vi, fordi vi har en fantastisk medlemsopbakning, som har været der, på trods af at vi blev kørt over, og at det har været svært for os at levere varen"* (Folkeskolen nr. 1, 2018: 16). En anden artikel fra et medlemsmøde om overenskomstforhandlingerne beskriver, hvordan *"lærerne myldrer ind ad dørene"* til mødet og *"alle stole er optaget"* (Folkeskolen nr. 8, 2018: 8). Artiklen slutter af med at beskrive, at da *"medlemsmødet efter små to timer er forbi, runger klapsalverne i det store rum"* (ibid.). De reportageelementer, som artiklen indeholder om medlemsmødet, virker dog til at være overleveret til journalisten, da hun tidligere skriver, at *"Folkeskolen må ikke skrive fra selve medlemsmødet"* (ibid.).

Sammenholdet findes ikke blot mellem fagforeningerne eller blandt medlemmerne. Det er også danskerne, der generelt bakker op om de offentligt ansatte: *"Meningsmålinger viser, at de offentlige lønmodtagere, herunder lærerne, har nydt stor opbakning under Overenskomst 18"* (Folkeskolen nr. 8, 2018: 13). Det er en moralsk vurdering af samme type, som fremhæves i Magisterbladet, der også tager danskernes holdning til de offentligt ansattes krav med som en demokratisk rygdækning¹⁴.

Mens framen fremhæver det positive ved sammenholdet og solidariteten – også efter forhandlingsforløbet - udelades der nogen kommentarer i artikler på bruddet af selv samme musketered af FOA. Et enkelt debatindlæg fra et af DLF's medlemmer, der stiller kritisk på udfaldet af OK18-forhandlingerne, påpeger bruddet på musketereden (Folkeskolen nr. 10, 2018: 45). Ellers benævnes det ingen steder, hvorimod en *"exceptionel solidaritet i fagbevægelsen"* stadig nævnes i den udgave af Folkeskolen, der udkom i november 2018 (Folkeskolen nr. 19, 2018: 6).

Frame 4: Stem ja til forliget

Den sidste dominerende frame i dækningen af OK18 omhandler forliget, som skulle til urafstemning blandt de offentligt ansattes respektive fagforeninger. Mens der er artikler og debatindlæg med kritik af både forliget og Danmarks Lærerforenings forhandlingsevner (Folkeskolen nr. 9, 2018: 12-13; Folkeskolen nr. 10, 2018: 7), er den dominerende frame imidlertid, at aftalen bør stemmes igennem. Den centrale funktion i denne frame er dermed en problemløsning (på problemet om de

¹⁴ Se side 49.

dårlige vilkår, som er beskrevet i den første dominerende frame i Folkeskolen). Løsningen at stemme ja til forliget bliver i denne frame retfærdiggjort.

Der er dog en nuancering i dækningen. Framen beskrevet oven for er dog den dominerende. Folkeskolen bringer i den niende udgave af bladet i 2018 en artikel, der stiller sig kritisk over for DLF (Folkeskolen nr. 9 2018: 12-13), mens det efterfølgende blad bringer en artikel med korte udtalelser fra tre medlemmer, der vil stemme nej til forliget (Folkeskolen nr. 10, 2018: 7), og et tredje kort debatindlæg i samme blad stemmer i med en anbefaling til et nej (Folkeskolen nr. 10, 2018: 45). Artiklerne viser en nuancering af indholdet, hvor eksempelvis det eneste medlem af Danmarks Lærerforenings bestyrelse, der vil stemme imod forslaget bruges som kilde. Kilderne kommer til orde med en kritik, hvor de er chokerede og rystede over resultatet (Folkeskolen nr. 9, 2018: 13), forliget bliver kaldt en "ikkeaftale" (ibid.) og en folkeskolelærer udtrykker "*vrede og frustration over, at vi i tre år til skal arbejde under lov 409*" (Folkeskolen nr. 10, 2018: 7). Problemet fremhæves ved, at arbejdstidsaftalen ikke er med i forliget, og "*det er langt fra godt nok, synes mange skuffede lærere*" (Folkeskolen nr. 9, 2018: 12). Derfor er man som lærer "*forpligtet til at tage en konflikt*" (ibid.)

Mens det er givet modstand til den dominerende frame om, at medlemmerne skal stemme ja, er det en lille del af dækningen. Kun tre ud af ti artikler, der omhandler forliget, i de to udgaver af Folkeskolen vinkles på et nej til afstemningen. I artiklerne, der fremhæver fordele ved en et ja til afstemningen, beskrives aftalen som et godt resultat, der byder forbrødring med KL. Der fremhæves videre, at den forbrødring kan skabe bedre resultater ved næste overenskomstforhandlinger og er derfor i medlemmernes interesse. Denne moralske vurdering af aftalen fremhæves gentagne gange i dækningen og er særlig markant i de syv artikler, der vinkles på, at der bør stemmes ja til forliget.

Mens en journalist i en artikel om forliget forelægger læseren, at lærerne var skuffede over den manglende arbejdstidsaftale, sendes aben hurtigt videre til KL som antagonisten:

"Mange lærere har givet udtryk for, at Anders Bondo burde have sendt dem og de øvrige offentligt ansatte i en fælles konflikt. Og mange var også på tasterne på de sociale medier for at erklære sig klar til at sende lærerne i konflikt alene ved at stemme forliget ned. (..) "Jeg kan godt forstå, at lærerne har mistillid til KL" (citater af Anders Bondo Christensen, red.)" (Folkeskolen nr. 9, 2018: 16-17)

Samtidig fremhæves forbrødring mellem KL og DLF gentagne gange. I en artikel skrives der om Anders Bondo Christensen og KL's formand Jacob Bundgaard, der har været ude og spise sammen, og artiklen beskriver en venskabelighed mellem de to parter, som ellers ikke været til stede i dækningen. Billederne i artiklen viser to mænd, der sidder og smiler til hinanden på en sofa (Folkeskolen nr. 9, 2018: 6-9).

En anden artikel i samme magasin vinkles på, at *"KL lover godt samarbejde"*, hvor arbejdsgiverne kommer til orde med gode deres løfte om et tættere og bedre samarbejde med ovenpå forliget (Folkeskolen nr. 9, 2018: 18).

Udover framingen, der fremhæver forliget i et positivt lys (både inden og efter urafstemningen), er det relevant at fremhæve den politiske kommunikation, der har været til stede i Folkeskolens tiende udgave. Her har DLF fået et 16 siders indstik i magasinet (Folkeskolen nr. 10, 2018: 25-40).

Indstikket er direkte kommunikation fra DLF. Indstikket er grundlag for en væsentlig diskussion. På den ene side kan det argumenteres, at indstikket alene i dets omfang kan tyde på et afhængighedsforhold af DLF. 16 siders indhold direkte fra udgiveren om organisationens politiske arbejde, som fagbladet ikke har redigeringsret over, er betænkeligt, hvis fagblad skulle være uafhængigt. I magasinets leder skriver chefredaktøren, at siderne er *"skrevet af DLF for at formidle indholdet af det forlig, som kom ud af de mange uger i Forligsen og de efterfølgende forhandlinger på specielle områder"* (Folkeskolen nr. 10, 2018: 3). At formidle indholdet af forliget, vil man kunne indvende, skulle være en kerneopgave for Folkeskolens redaktion, som her bliver overleveret til udgiveren.

På den anden side kan indstikket også argumenteres for at være netop et tegn på, at Folkeskolen har redaktionelt uafhængighed. Indstikket er tydeligt markeret med DLF's logo, der viser, at det er indhold, som adskiller sig fra det redaktionelle indhold. Dermed efterlades der ikke tvivl om, at de 16 sider er politisk kommunikation og ikke journalistik.

Denne diskussion er svær at sætte et endelig punktum ved, men hvorom alting er, så er indstikket stadig del af OK18-dækningen i Folkeskolen. Og framen om, at der bør stemmes ja til forliget, er også dominerende i indstikket. Da indstikket dog netop ikke er indhold, som redaktionen har været inde over, har vi ikke medtaget det som del af vores empiriske materiale i vores optællinger¹⁵. Det fortjener dog stadig en bemærkning.

Der er dermed en framing af DLF's forhandlingsudbytte som værende positivt – som både er dominerende i journalisternes dækning af forliget samt den politiske kommunikation fra DLF, der er inkluderet i dækningen. Det er dog en frame, som har sit modstykke inkluderet (om end i en væsentlig mindre mængde) i fagbladet.

¹⁵ Her henvises til side 44-47.

Opsummering af frames i Folkeskolen

De dominerende frames, der findes i Folkeskolens dækning af OK18, er præget særligt af en positiv fremstilling af lærerne, som samtidig bliver fremhævet som en udsat gruppe. Arbejdsgiverne frames negativt. I fremhævnings af de to grupper på hver sin side, frames der en "kamp" mellem dem og en solidaritet mellem fagforeningerne, hvor de røde faner vajer. Framingen bygger på den forestilling om den solidaritet, der har sit ophav i starten af det moderne industrisamfund i det forrige århundrede, hvor der eksisterede en fast forståelse af 'dem' og 'os' mellem arbejdsgivere og arbejdstagere (Strøbye-Jensen 2007: 76).

Framingen fremhæver dog ikke kun medlemmernes og fagforeningernes solidaritet i et udpræget positivt lys, men dækningen fremhæver også DLF i et positivt lys. Selv de erkendelser, der kommer fra Anders Bondo Christensen i OK18-forløbet, efter DLF ikke formåede at få arbejdstidsaftalen på plads, henleder Anders Bondo Christensen kritikken til KL. Journalisterne stiller i ingen af artiklerne opfølgende spørgsmål om DLF's eget ansvar.

Derudover er det særligt interessant, hvordan fagbladet i dets dækning af overenskomstforliget, stiller en frame op, der er i tråd med hovedbestyrelsens anbefaling. Den frame eksisterer i dækningen foruden det indstik på 16 sider, som DLF får lov til at publicere uredigeret i Folkeskolens sidste udgave op til urafstemningen.

Sygeplejerskens frames

Nærværende analysedel beror på 39 produktioner, som dækker over artikler og opinionsstof. Publikationerne strækker sig fra fagblad nr. 1, 2018 til fagblad nr. 8, 2018. Tidsintervallet strækker sig fra den 15. januar 2018 til den 25. juni 2018.

De fremtrædende frames i Sygeplejersken er for det første en fremstilling af en nødlidende arbejdsgruppe, der fortjener bedre vilkår. I framen er også en vinkling af sygeplejerhvervet som et samfunds- og livsvigtigt erhverv. Dernæst er der framen, som også er fremtræden i både Magisterbladet og Folkeskolen, om, at arbejdsgiverne er antagonist. En tredje fremtræden frame i dækningen omhandler fællesskabet mellem Sygeplejere og Dansk Sygeplejeråd (DSR) samt resten af fagbevægelsen. Der er en frame, der også findes i Folkeskolens dækning, men den er dog væsentligt mere fremtræden i Sygeplejersken. Den sidste frame, som er fremtræden i Sygeplejerskens dækning af OK18, er en positiv frame af formanden for DSR Grete Christensen. Hun portrætteres som en folkelig, stærk og vellidt karakter.

Frame 1: Sygeplejersker fortjener bedre.

Den første frame fremhæver og definerer et problem, som er et presset sundhedssystem med pressede sygeplejersker. Iboende i problemet er, at et dårligt sundhedssystem skaber dårligere behandling for borgere, som i sidste ende kan betyde større dødelighed blandt patienter. I artiklen *"Lockout udstiller et lidende sundhedsvæsen"* beskrives sundhedssystemet som *"helt ude på kanten af kapabiliteten"*, *"én eller to sygemeldinger vælter det hele"* og at *"det vil koste menneskeliv"* (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 22-23). Udsagnene præsenteres i kølvandet på den varslede lockout af sygehusvæsenet, som i bred udstrækning blev rullet tilbage, fordi Danske Regioner imødekom hospitalers ledelser og tillidsrepræsentanters anmodning om ikke at lockoute, fordi flere sygehusafdelinger i forvejen opererede på et nødberedskab (Ibid.). Gennem dækningen kommer sygeplejersker ofte til orde og fortæller om dette problem. En sygeplejerske fortæller, at sygeplejersker *"føler sig ramt på mange måder af krav om besparelser og effektiviseringer"* (Sygeplejersken nr. 1, 2018: 16), mens en anden sygeplejerske fortæller, at sygeplejersker *"er blevet udsat for effektiviseringer i så mange år"* (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 24). En journalist på Sygeplejersken skriver i en tredje artikel, at *"den massive lockout smuldrede, og i stedet afslørede den et sundhedsvæsen, der lider under mange års effektiviseringer og besparelser"* (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 23). Ordvalget om effektiviseringerne i sundhedssektoren fremstiller det som en ulykke, som sygeplejerskerne er blevet *ramt af*, *været udsat for* eller *lider under*.

Årsagen til problemet er, at kravene fra arbejdsgiverne særligt i form af fleksibilitet har presset sundhedssystemet til det yderste. Kravene betyder blandt andet, at sygeplejerskerne knapt nok har tid til at holde spisepause, uagtet om den er arbejdsgiverbetalt eller ej (Sygeplejersken nr. 6, 2018: 34-35). Kravene kommer som en del af en sparerøvelse, hvor fleksibilitet i arbejdstiderne i fremhæves som en metode til at spare på sundhedsområdet samt sygeplejerskers løn og arbejdsvilkår (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 16). Professor og arbejdsmarkedsforsker fra Aalborg Universitet, Henning Jørgensen, anvendes som ekspertkilde i en artikel og udtaler følgende om fleksibiliteten: *"De skal hente penge hjem. Og så er det klart, at de vil spare på seniordagene, og jo mere fleksibilitet man som arbejdsgiver kan få ud af sine ansatte, jo mere kan de også spare"* (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 26). Skulle dækningen af årsagerne til det pressede sundhedssystem være mere balanceret, ville det have været relevant at se på fleksibilitetens meritter i sundhedssystemet. Det kan eksempelvis være med til at flytte ressourcer rundt til afdelinger, hvor der er størst behov. En fleksibilitet som med et nutidigt eksempel har vist sig særlig anvendelig under COVID-19 krisen (Sundhedsstyrelsen 2020: 20 & 37). Det er en meget ensidig årsagsforklaring på problemet, der eksisterer i dækningen af OK18 i Sygeplejersken. Det hænger også til dels sammen med framen i næste afsnit, der fremhæver arbejdsgiverne negativt.

Den moralske vurdering i denne frame er, at de offentligt ansatte fortjener bedre vilkår – her med henblik på sygeplejerskerne i særdeleshed. Det kommer blandt andet til udtryk i Sygeplejerskens femte udgave i 2018. Her fremstilles DSR's formand Grete Christensens som fanebærer for de offentligt ansattes kamp for anerkendelse:

”Der er noget langt større på spil end lønnen i alt det her. Jeg er træt af, at de offentligt ansatte bliver set som noget i et regneark. Vi mangler at blive anerkendt for den værdi og den faglighed, vi har. Og den anerkendelse er andet end bare løn. Den ligger også i, at vi bliver respekteret i hverdagen og har mulighed for at bruge den faglighed, vi har” (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 30).

Med andre ord bør det samfundskritiske sygeplejeerhverv få større anerkendelse blandt andet i form af en lønstigning. Det er også de første ord, der møder læserne af Sygeplejersken i 2018. Lederen af første udgave af Sygeplejersken indleder således med: *”Anerkendelse, respekt og høj faglighed. Det er kodeordene bag sygeplejerskernes krav til OK18”* (Sygeplejersken nr. 1, 2018: 3). Det er en moralsk vurdering, der er mest fremtræden i citater fra Grete Christensen og i lederen, men som også fremkommer ved citater fra sygeplejersker i dækningen (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 16 & 24).

Den foreslåede handling er ganske enkelt DSR's krav om reallønsstigninger og ligeløn. Løn og lønninger bliver beskrevet som et stridspunkt mellem arbejdsgiverne – særligt mellem daværende innovationsminister Sophie Løhde (V) og DSR. I artiklen *”Det handler om løn”* citeres DSR's formand Grete Christensen for følgende:

”Blandt sygeplejerskerne og de øvrige offentligt ansatte er der en opfattelse af at have været tilbageholdende ved de seneste tre overenskomstforhandlinger og af ikke at have fået reelle lønstigninger, men kun justeringer. Når de så oplever, at der er en minister eller en arbejdsgiver, der stiller spørgsmålstegn ved, om de overhovedet skal have lønstigninger, rammer det lige ind i hjertekulen (..)” (Sygeplejersken nr. 1, 2018: 34).

I Sygeplejerskens fjerde udgave i 2018 fremgår det, at danskerne mener, at *”De offentligt ansatte skal have mere i løn”* (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 8). Den argumentation anvendes også i Magisterbladet og i Folkeskolen¹⁶, hvor kravenes opbakning i befolkningen er med til at sikre en demokratisk legitimitet. Den demokratiske legitimitet forstås her ved, at det offentlige system skal have en legitimitet fra befolkningen, da det er borgerne, der betaler for og bestemmer (om end via

¹⁶ Se henholdsvis side 49 & 59.

repræsentanter) retningen i det offentlige. I et demokrati er det borgernes ønsker, der skal være lov. Derfor er det en stærk hjemmel at have i et argument.

Frame 2: Arbejdsgiveren er antagonisten

I forlængelse af framen om de nødlidende sygeplejersker, der fortjener bedre, er en dominerende frame, der fremhæver arbejdsgiverne negativt. Det er arbejdsgiverne, som ikke tildeler sygeplejerskerne, hvad de fortjener, og det er arbejdsgiverne, som de offentlige arbejdstagerorganisationer har forenet sig i mod.

Problemet defineres som arbejdsgivernes modstand mod de krav, som fagforeningerne stiller. Her fremhæves arbejdsgiverne som ansvarlige for et presset sundhedssystem, der ikke er anstændigt over for sygeplejersker. Krigsmetaforer bruges flittigt i dækningen af OK18, der fremhæves som en *"kamp"* (Sygeplejersken nr. 3, 2018: 10; Sygeplejersken nr. 4, 2018: 31; Sygeplejersken nr. 5, 2018: 31 & 36; Sygeplejersken nr. 6, 2018: 3 & 23) eller endda en *"historisk hård kamp"* (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 32-33). Kampen har sin antagonist personificeret i Sophie Løhde. I artiklen: *"Jeg skylder ikke Løhde noget"* hedder underrubrikken:

"Skylder sygeplejersker, politibetjente, præster og alle de andre 750.000 offentligt ansatte statskassen penge? Og skal de holde igen med krav om lønstigninger i en overenskomstafstale? Det mener forhandlingsleder for staten, Sophie Løhde (V). En fælles fagbevægelse har indgået en historisk solidaritetspagt, der skal få hende på bedre tanker"

(Sygeplejersken nr. 4, 2018: 22).

Allerede i underrubrikken fremhæves Sophie Løhde som antagonisten, der skal *"på bedre tanker"* (ibid.). Ligesom det fremhæves i Magisterbladet og Folkeskolen¹⁷, at Sophie Løhde har ønsket at begrænse de offentligt ansattes *"lønfest"*, skriver en journalist for Sygeplejersken *"Sophie Løhde (V) meldte tidligt ud, at de offentligt ansatte har holdt lønfest de seneste 10 år, og at det nu er tid til at holde igen med lønnen"* (Sygeplejersken nr. 3, 2018: 10). Selv om Sophie Løhde er den mest fremtrædende antagonist, dannes der også et fjendebillede af arbejdsgiverne som gruppe. Det er som både Folkeskolen og Magisterbladets dækning. Retorikken er dog lidt hårdere i Sygeplejersken. Og som angivet i første analysedel¹⁸ får modparten væsentligt mindre taletid i Sygeplejerskens dækning af OK18.

¹⁷ Se henholdsvis side 49 & 58.

¹⁸ Se side 45.

Årsagen til problemet er et sparerregime blandt offentlige arbejdsgivere, hvor de offentligt ansatte anses for at være del af et *"regneark"* (Sygeplejersken nr. 3, 2018: 3; Sygeplejersken nr. 5, 2018: 31). Her bliver Moderniseringsstyrelsen fremhævet særligt negativt, ligesom den gjorde i Magisterbladet med forklaringen, at Moderniseringsstyrelsen *"generelt kan bruge løn og arbejdsvilkår til at finde besparelser i den offentlige sektor"* (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 33). Der bliver hermed fremhævet et særligt politisk regime, hvor besparelser i det offentlige fremkommer som et indiskutabelt politisk mål. Det bliver af arbejdsmarkedsforskeren fra Aalborg Universitet, Henning Jørgensen, kaldt for *"Corydon-doktrinen, hvor overenskomster ikke bare skal sikre den danske model, de skal også sikre udgiftssiden. Man skal spare penge på overenskomsterne"* (Sygeplejersken nr. 3, 2018: 10). En journalist på Sygeplejersken skriver, at *"arbejdsgiversiden er blevet langt mere offensiv og aggressiv og med en helt ny dagsorden. Nemlig at bruge overenskomstforhandlingerne til at spare penge på landets husholdningsbudget"* (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 26).

I årsagen fremhæves der også en moralsk vurdering: Arbejdsgiverne handler ud fra nogle forkerte parametre. Der tages økonomiske hensyn, før der tages menneskelige hensyn. Den moralske vurdering kommer implicit gennem gentagelse af arbejdsgivernes handlinger ud fra fagforeningens perspektiv. Den eneste gendrivelse af argumenterne fra fagforeningens side er en betragtning i én enkelt artikel om, at arbejdsgivernes rationale beror på Moderniseringsstyrelsens tiltag om at gøre offentlige løn- og arbejdsvilkår til en integreret del af udgiftspolitikken (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 26). Der er heller intet tidspunkt, at Sophie Løhde citeres med et modsvar på trods af, at hun nævnes i alle otte udgaver af Sygeplejersken, som analyseres i dette speciale. Til gengæld er der mange negative betragtninger om den daværende innovationsminister som eksempelvis en sygeplejerske, der udtaler, at *"Sophie Løhde er virkelighedsfjern"* (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 23).

Frame 3: Historisk fællesskab mellem offentlige arbejdstagereorganisationer

Der frames også et historisk sammenhold mellem fagforeningerne. Med versaler giver en række rubrikker om OK18 et indtryk af samme. Der skrives blandt andet: *"SAMMENHOLD MED EN STYRKE SOM VESTERHAVET"* (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 30), *"HISTORISK SAMMENHOLD"* (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 20) og *"FÆLLESSKABET HAR ALDRIG FØR VÆRET SÅ STÆRKT"* (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 32). Denne frame omhandler i særdeleshed definitionen på fagbevægelsen. Framen skaber en dominerende fortælling om fagbevægelsens indbyrdes solidaritet og er dermed med til at definere, hvad fagbevægelsen som handlende aktør udvirker og med hvilke gevinster (Entman 2015: 58).

Gennem dækningen bliver fagbevægelsens solidaritet gentagne gange fremhævet positivt. Det fremgår blandt andet, at *"Sammenholdet i den offentlige sektor har været historisk stærkt under de*

lange overenskomstforhandlinger” (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 20); *”Det stærke fællesskab i den offentlige sektor var tydeligt*” (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 21); *”Det er ikke kun sygeplejerskernes kamp, og det er vildt at se så mange folk står sammen*” (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 31); og *”OK18 er præget af et unikt sammenhold mellem de faglige organisationer*” (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 34).

Selv da musketereden slog revner og lærerne ikke fik indfriet kravet om en arbejdstidsaftale, blev fællesskabet mellem de offentlige arbejdstagerorganisationer beskrevet som udslagsgivende for et godt resultat: *”Grete Christensen er ikke i tvivl om, at sygeplejerskerne har fået det maksimale ud af overenskomstforliget. Og det er takket være sammenholdet mellem alle de offentligt ansatte*” (Sygeplejersken nr. 6, 2018: 20).

Framen om en samlet offentlighed, der kæmper for værdige løn- og arbejdsvilkår fortælles gennem metaforer, besjælinger og analogier. Artiklen *”Sammenhold med en styrke som Vesterhavet*” bruger forskellige sproglige virkemidler til at iscenesætte et stormøde for tillidsrepræsentanter i Fredericia:

”Det lyder som Vesterhavet. En brusen fylder messehallen. Så langt øjet rækker, og længere endnu, er det grå betongulv dækket af et menneskehav. De sidder i endeløse rækker ved langborde, og deres snakken suser i øregangen. Forsinket af buskaosset udenfor strømmer folk stadig ind”

(Sygeplejersken nr. 5, 2018: 30).

Tillidsrepræsentanternes lyde er så omfangsrige, at de minder om Vesterhavets brusen; tillidsrepræsentanternes antal får dem til at forsvinde i horisonten med *”endeløse”* langborde; og til stadighed *”strømmer”* tillidsrepræsentanterne ind. Analogien mellem tillidsrepræsentanterne og Vesterhavet er en styrkemarkør for artiklens overordnede påstand, som er ekspliciteret sidst i artiklen: *”Med en styrke som Vesterhavet i stormvejr jubler pædagoger, lærere, socialrådgivere, skraldemænd, præster og sygeplejersker i kor. Denne torsdag eftermiddag i Fredericia er det tydeligt, at sammenholdet ikke tæmmes”* (Ibid.). Der bliver flittigt brugt metaforer om sammenholdet i fagbevægelsen, og det forbigås heller ikke af journalisten på ny at nævne det historiske i sammenholdet:

”Det tætte samarbejde mellem de mere end 100 faglige organisationer, der repræsenterer omkring 750.000 offentlige lønmodtagere under OK18, er aldrig set før. Som beskrevet i sidste nummer af Sygeplejersken skriver de faglige organisationer i øjeblikket historie med deres solidaritetspagt, hvilket især arbejdsgiverne og Forligsmanden, men også regeringen har fået at føle og må forholde sig til” (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 34).

Brugen af de stilistiske virkemidler samt adjektiver som historisk, stærkt og unikt om sammenholdet er med til at fremhæve fagbevægelsens musketered særligt positivt. En oplysning bliver, som

Entman skriver, mere bemærkelsesværdig, meningsfuld og erindringsværdig for modtagerne ved brug af billedlige virkemidler (Entman 2015: 117).

Denne frame leder videre til den sidste dominerende frame i Sygeplejerskens dækning. Det drejer sig om, at Grete Christensen, formand for DSR, bliver fremhævet særdeles positivt. Sammenholdet har altså trods alt en lederskikkelse, som findes i sygeplejernes formand.

Frame 4: Grete Christensen kæmper for sygeplejerskerne

DSR's formand Grete Christensen har spillet en kernerolle i Sygeplejerskens dækning af OK18. Fra start har formanden italesat reallønsstigninger og ligeløn som afgørende elementer i OK18-forhandlingerne. Gennemgående fremhæves Grete Christensens positivt i sin rolle som fagforeningsleder. Framens ene funktion er at definere og karakterisere Grete Christensen som aktør i OK18. Hun portrætteres som en leder, der kan producere resultater og gør det. Det er i høj grad en moralsk vurdering, der evaluerer Grete Christensen, som også er fremtræden i rammen.

Ved at gennemgå alle Grete Christensens udtalelser og introduktioner, danner der sig et billede af en stærk, folkelig og vellidt fagforeningsleder. Ydmyg er hun blandt andet på grund af sin "lille" formandslejlighed: *"Inden mødet med KL når jeg forbi min lille formandslejlighed, som ligger i forbindelse med Dansk Sygeplejeråd"* (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 28). En bolig som ligger i forbindelse med DSR, så læseren har indtrykket af, at Grete Christensen nærmest altid er på arbejde. Retfærdig på grund af formandens krav om en "rimelig" løn til sygeplejersker: *"Vi kræver ikke guld og grønne skove. Men vi mener, at sygeplejerskerne har krav på at få en rimelig løn"* (Sygeplejersken nr. 4, 2018: 24). Et ordvalg, som ikke efterlader mange modargumenter, idet "rimelig løn" må siges at være retfærdig uanset sammenhæng og volumen. Effektiv på grund af overenskomstforliget, som beskrives som det bedst mulige udfald: *"Grete Christensen er ikke i tvivl om, at sygeplejerskerne har fået det maksimale ud af overenskomstforliget. Og det er takket være sammenholdet mellem alle de offentligt ansatte. Hun fejrede selv resultatet med en dukkert på Mallorca"* (Sygeplejersken nr. 6, 2018: 22). Et overenskomstforlig som blev forhandlet hjem samtidig med at formanden nåede et fly til Mallorca. Sidst fremstilles formanden også folkelig, idet Grete Christensen udviser magthierarkier ved at spise aftensmad med støttende fagforeningsfæller: *"Tidligere på natten havde jeg været nede og spise gullaschsuppe med dem, som de stod og varmede over et gasblus"* (Sygeplejersken nr. 6, 2018: 21-22).

Modtagerne præsenteres entydigt for en leder, der er tæt på medlemmerne, og som ikke stilles for kritik på noget tidspunkt¹⁹. Framen har altså to funktioner, som er at definere Grete Christensen som aktør og samtidig påvirke læserens vurdering af hende i rollen som formand og person.

Opsummering af frames i Sygeplejersken

De dominerende frames i Sygeplejersken minder om de frames, der eksisterer i de andre to fagblade med undtagelse af den særprægede positive framing af udgiveren (DSR i dette tilfælde) gennem fremhævelse af formanden. Derudover har framingen i Sygeplejersken også det særpræg i forhold til de andre fagblade, at den er meget ensidig i dækningen. Der er sjældent – nærmest aldrig – at anklagede part (arbejdsgiverne) kommer til orde. Det kan tyde på et bevidst valg. Som Robert Entman pointerer: *”Modtagernes reaktioner påvirkes tydeligt, hvis de forstår og behandler information ud fra én fortolkning og har ringe eller uforenelig information om alternativer”* (Entman 2015: 119).

De dominerende frames i Sygeplejersken bærer præg af politisk kommunikation med meget lidt balance. Årsagen til det er ikke blot en manglende inklusion af modparten. Det er også en ensidighed i dækningens frames, hvor samtlige tekster vinkler og fremhæver DSR samt Grete Christensen positivt. Både Magisterbladet og Folkeskolen har kritisk vinklede artikler om deres udgiver i dækningen (om end få), men det eksisterer ikke i Sygeplejersken. Yderligere er der større grad af stilistiske virkemidler i Sygeplejerskens dækning, end der er i de to andre fagblades. Det bedste eksempel er artiklen *”Sammenhold med en styrke som Vesterhavet”* (Sygeplejersken nr. 5, 2018: 30). I artiklen anvendes der særligt mange metaforer om DSR og dets tillidsrepræsentanter. Brugen af adjektiver er ydermere med til at fremhæve ganske klart, hvem der er protagonisterne (sygeplejersker og DSR), samt hvem der er antagonistene (Sophie Løhde og de offentlige arbejdsgivere).

¹⁹ I det materiale som dette speciale arbejder med. Se empiriafsnit for uddybning af empirien. Det kan ikke udelukkes, at der er artikler eller debatindlæg, som kan vurderes kritiske over for DSR-formanden i andre udgaver af Sygeplejersken, der ikke er inddraget i speciale empiriske materiale.

Er fagbladenes dækning af OK18 i tråd med udgiverens policy?

I henhold til vores problemformulering er det relevant at se på, hvordan framingen af OK18-forløbet i de tre blade viser en policy hos fagbladene, og hvordan den policy stemmer overens med fagforeningernes politiske overbevisning. Dette afsnit vil diskutere, hvorvidt fagbladenes dækning af OK18-forløbet vidner om journalistisk autonomi for fagbladsredaktionerne eller ej.

Magisterbladet skriver på deres hjemmeside, at bladet er et *"fagblad med redaktionel frihed"* (Magisterbladet.dk 2020), og det samme står på forsiden af hver udgave af Magisterbladet. Folkeskolen skriver, at bladets *"redaktionelle linje er uafhængig af foreningsmæssige, økonomiske og politiske interesser"* (Folkeskolen.dk 2020a). Anderledes ser det ud for Sygeplejersken, som skriver, at *"Sygeplejersken skal synliggøre Dansk Sygeplejeråds resultater og meninger, men har også en selvstændig dagsorden"* (Dansk Sygeplejeråd 2020). Ydermere har Sygeplejersken i 2009 valgt at fjerne ordet 'uafhængig' fra beskrivelsen af Sygeplejerskens formålsbeskrivelse. Ændringen blev foretaget, fordi Dansk Sygeplejeråd ønskede at Sygeplejersken også skulle kunne bruges til strategisk interessevaretagelse for fagforeningen samt styrke fagforeningens omdømme blandt medlemmerne og stoppe medlemsnedgangen (Albrecht et al. 2009). Det er dermed – groft inddelt – to kategorier af fagblade, hvoraf det ene (Sygeplejersken) minder mere om et kommunikationsorgan end de to andre fagblade.

Framingen indeholder krav fra fagforeningerne

Framingen i fagbladenes dækning fremhæver på sin vis også fagbladenes policy, da det synliggør en redaktionel linje i dækningen. Den redaktionelle linje kommer til udtryk i de forskellige frames og fremhæver dermed fagbladenes respektive overbevisninger. Sammenkobles kildevalg og framing med udvalget af opinionsstof og lederen, så begynder en policy at visualisere sig.

Der er i framingen på tværs af fagbladene et fokus på at iscenesætte den respektive fagforening – særligt i Folkeskolen og Sygeplejersken fremhæves navnlig formændene positivt. På den måde afslører framingen også, hvad Robert Entman henviser til som magtens aftryk (Entman 2015: 119). Nyheder og artikler har magten til at tildele visse sider af virkeligheden opmærksomhed, hvorimod andre sider tilsløres (ibid.). Derfor er kampen om rampelyset ikke nødvendigvis en manifestation af persondyrkelse, men derimod en del af et politisk spil om definitioner på virkeligheden. Derfor er det væsentligt ikke blot at undersøge, hvad kilder bliver citeret for i tekster, men ligeså hvad de siger, og hvorvidt de bliver stillet til ansvar for deres udsagn. Når fagforbundene og deres formænd bliver fremhævet ofte og positivt, er det med til at forme læserne holdning til dem i et positivt lys. Jo mere fagbladene dækker OK18 med formændene som kilder, desto mere vil offentligheden evaluere de

politiske aktørers handlinger i forhold til indholdet af mediedækningen (Kuypers 2010: 299). Det vil med andre ord sige, at mediedækningen i den forstand former virkeligheden for modtageren – det som Robert Entman kalder for *skemata* (Entman 2004: 7).

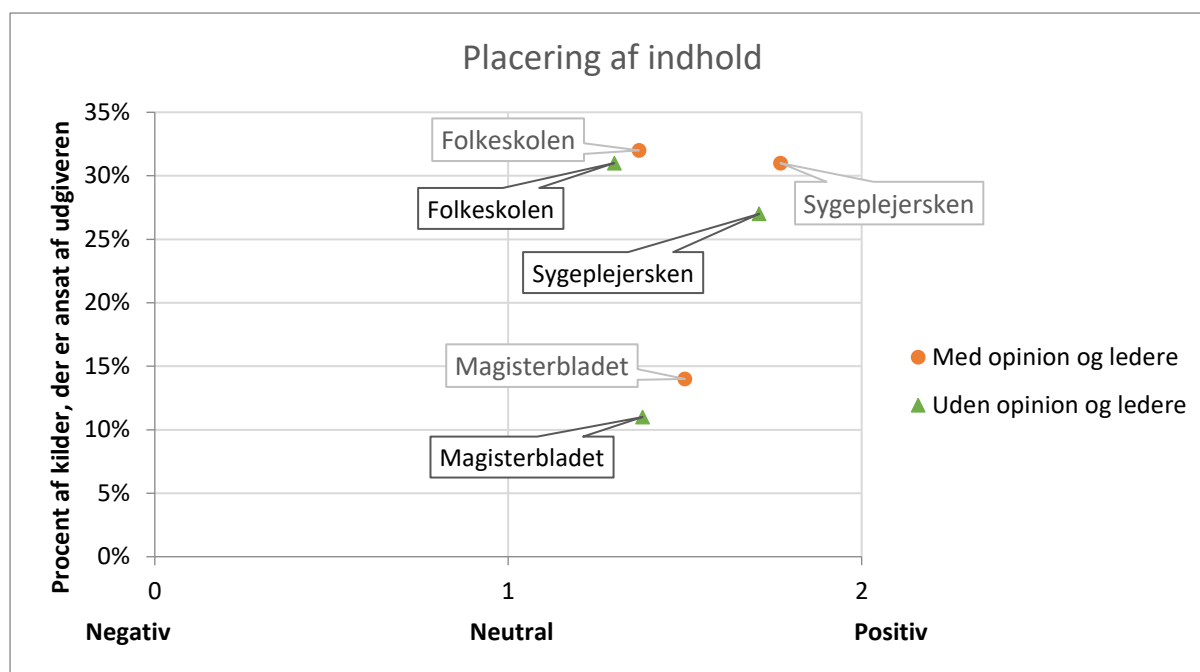
Det forekommer næsten aldrig, at kilder fra fagforeningerne bliver stillet til ansvar for deres udsagn, ligesom den politiske dagsorden, som fagforeningskilderne fremlægger, også sjældent bliver kritiseret. Kravene, som fagforeningerne gik til forhandlingerne med, bliver der ikke stillet spørgsmål til, og det bliver ofte i teksterne angivet som åbenlyse krav med stor opbakning. Fagbladene kunne eksempelvis have undersøgt om medlemmerne havde større krav, end fagforeninger. Ligeledes kunne det være interessant at have argumenterne fra arbejdsgivernes side om, hvorfor de går ind til forhandlingerne for at spare. Det nævnes ofte i fagbladene, at arbejdsgivernes motiv er at spare penge. Det er dermed med til at fremhæve en bestemt aktør i den "*kamp*", overenskomstforhandlingerne beskrives som, og fordi frame gentages, er den med til at overbevise læseren om fagforeningernes synspunkt. På den måde er det værd for politiske aktører at spekulere i at få deres frame indprentet i medlemmerne (Entman 2004: 147). I forlængelse af det er det relevant at påpege, at journalister ikke blot er passive formidlere, men har et stort ansvar i formidlingen af frames. Journalister kan begrænse modtagernes mulighed for at vurdere alternativer til den dominerende frame, og journalister kan dermed formindske kvaliteten af den politiske dialog (Kuypers 2010: 301).

Fagbladene har det tilfælles, at de alle har en meget klart afgrænset målgruppe, som er deres udgiveres medlemmer. Det er sandsynligt, at journalister har følt en loyalitet over for deres fagforbund i en tid, hvor fagforbundet skal ind i lange forhandlinger til fordel for netop fagbladens målgruppe. Ordenes magt spiller her en rolle: Fortæller man nogen, at de forhandler dårligt, begynder de at forhandle dårligt – og omvendt (Schmidt 2011: 45).

Lavt antal af kritiske artikler og mange kilder fra fagforeningerne

Efter at have gennemgået alle 146 artikler, ledere og debatindlæg i de 34 fagblade, har vi kodet artiklerne for, hvorvidt de fremhæver de respektive udgivere – henholdsvis DLF, DSR og DM – i et positivt lys, om de behandles balanceret og neutralt eller om der vinkles kritisk mod de respektive udgivere.

Konklusionen af den kodning ses i figur 1.

Figur 1 - Fagbladenes kildebrug og vinkling.

Skulle den journalistiske ideologi, som er beskrevet tidligere i specialet, være opfyldt, burde fagbladene centrere sig omkring midten og lidt mod venstre²⁰. Der skulle gerne være balance i dækningen, hvis de skulle agere efter de værdier og idealer, som ideologien anviser. Det er også interessant at observere sammenfaldet i, hvor fagbladene ligger på x-aksen i forhold til, hvad deres formåls erklæring er. Folkeskolen beskriver deres blad som "uafhængigt", og bladet ligger længst mod en neutral dækning. En af årsagerne til, at de ligger langt henne mod neutral er, at Folkeskolen har en større standardafvigelse. Det vil sige, at der er flere kritiske artikler, end de andre to fagblade. Magisterbladet ligger tæt op ad Folkeskolen på x-aksen. Årsagen til placeringen er deres mange neutralt vinklede artikler. Uden opinionsstof og ledere er 50 procent af Magisterbladets indhold vurderet til at være neutralt. For Folkeskolen er det 41 procent af artiklerne, der vurderes som neutrale, mens det i Sygeplejersken er 26 procent. Til gengæld indeholder Magisterbladet kun ét negativt vinklet debatindlæg og artikel. Magisterbladets artikler bærer præg af, at det er en højtuddannede målgruppe, som også kan ses på deres kildevalg²¹. Folkeskolen har med seks artikler og to debatindlæg flest, der er negativt vinklet over for Danmarks Lærerforening og/eller Danmarks

²⁰ Dette er i henhold til forestillingen om journalister som vagthunde, der leverer kritiske (og dermed negativt vinklede) historier.

²¹ Se side 44 om kilder i Magisterbladet.

Lærerforenings politik. Sygeplejersken har ikke en eneste leder, opinionsstykke eller artikel, som er negativt vinklet.

Det viser blandt andet, i hvilken grad fagbladene følger udgiverens policy. De positive artikler har alle det tilfælles, at de fremstiller udgiveren eller udgiverens politik og resultater positivt. Der er med andre ord en policy om at skrive pænt om fagforeningerne på tværs af fagbladene, og Folkeskole er det fagblad, som producerer mest negativt vinklet indhold med i alt 11 procent af indholdet.

Sygeplejersken ligger tydeligt længst mod at være politiske kommunikation i deres dækning af OK18. Redaktionen skriver, at en del af fagbladets formål er at "*synliggøre Dansk Sygeplejeråds resultater og meninger*" (Dansk Sygeplejeråd 2020). Hverken ord som 'uafhængig', 'fri' eller synonymer fremgår af redaktionens beskrivelse af fagbladet. Desuden er den ansvarshavende chefredaktør på Sygeplejersken også Dansk Sygeplejeråds kommunikationschef. Både Folkeskolen og Magisterbladet har chefredaktørposten adskilt fra kommunikationsafdelingen hos deres udgivere.

Noget andet, der er relevant at fremhæve er, at opinionsstoffet tydeligt har været mere positivt vinklet og typisk været skrevet af en overvægt af kilder fra fagforeningerne. Medtages opinionsstof og ledere bevæger alle bladene sig længere mod det positivt vinklet indhold og har en større procentdel kilder, der er fra fagforeningerne.

Loyalitet eller autonomi?

Det er ikke nødvendigvis intentionelt (Kuypers 2010: 300), men framingen tydeliggør en policy på fagbladene (i forskellig grad, som figuren ovenfor ekspliciterer), der er til fagforeningernes fordel. Den policy tyder dog ikke entydigt på decideret autonomi, men kan også være udtryk for et loyalitetsforhold over for udgiveren. Det skal bestemt heller ikke underkendes, at en væsentlig del af fagbladenes virke er at påvirke dagsordenen i resten af medielandskabet og i dagspressen (Lund 2005b: 13; Tagø & Offersen 2015: 26). Framing og *agenda-setting* er tæt forbundet (McCombs 2005: 161). Framing tager dog ikke skridtet videre til at undersøge, om de frames konkret giver et afsæt i andre medier eller den offentlige debat – frames beskrives som værende midler til at påvirke opfattelser om problematikker og overbevisninger. Men det er bestemt en del af fagbladenes arbejde at påvirke dagsordenen – hvilket i sig selv er et eksempel på et afhængighedsforhold til udgiveren, da de frames, der bruges til at påvirke dagsordenen med, er til fordel for fagforeningerne.

Et af fagbladenes største aktiver, når det kommer til at påvirke dagsordenen, er ifølge et speciale fra Roskilde Universitet at have en høj troværdighed:

”Ugebrevet A4 fremhævet som et troværdigt medie, fordi bladet er redaktionel uafhængigt af LO og leverer troværdig journalistik i form af analyser og undersøgelser. Fagbladet 3F bliver derimod betragtet som en part, der leverer udmærket, men snæver journalistik, fordi bladet er koblet tæt til 3F og deres mål. Det betyder, at A4 har langt nemmere ved at påvirke de øvrige medier end Fagbladet har” (Andersen 2008: 87)

Uafhængighed, konkluderer forfatterne til specialet, er med til at højne troværdigheden for fagbladet, så bladet på den måde kan være med til at sætte en dagsorden. Den konklusion er sammenfaldende Helle Sjøvaags forståelse af begrebet autonomi, hvor højere autonomi leder til en større legitimitet (Sjøvaag 2013: 164). Jo større adskillelse af det politiske bagland og mediet, der eksisterer, desto mere legitim vil mediet være. Autonomien – forstået som frihed til at publicere indhold uden at skulle have et samtykke fra udgiveren (Sjøvaag 2013: 163) – kan højne bladets potentielle ønske om at sætte en dagsorden. Det virker dog til at være en trade-off situation, hvor agenda-setting ved uafhængighed kan betyde, at den dagsorden der sættes, ikke stemmer overens med fagforeningens. Fagbladene befinder sig dermed i et krydsfelt. Ida Willig skriver om mediernes legitimitet, at journalistikken skal legitimeres i forhold til det politiske felt (som normalt er staten, men her er fagforeningen som den politiske organisation, der udgiver fagbladet), konsumptionsfeltet (modtagerne, som her er en bestemt faggruppe, der har et internt kendskab til stoffet, som journalisterne skriver om) og ’indadtil’ i det journalistiske felt (det vil sige, at det skal kunne legitimeres i forhold til journalistikkens ideologi) (Willig 2011: 204). Det er et nulsumsspil, hvor dét der virker legitimt i forhold til det ene felt, afkræver legitimitet fra et andet. Hvorfor, kunne man indvende, skal fagforeninger poste penge i et blad, der ikke har noget formål for fagforeningen? Måske for at styrke faggruppens sammenhold, men i et samfund med en tendens til prekære stillinger, kan det forestilles, at det sammenhold for nogle faggrupper er begyndt at gå i opløsning (Standing 2016: 140-141).

Men hvis ikke der udvises autonomi fra det politiske felt, vil det afkræve legitimitet som journalist. Warren Breed skriver, at når en policy følges af journalisterne på et medie, er det ofte i modstrid med journalistikkens normer (Breed 1955: 335). Journalistikken skal være uafhængig for at kunne leve op til de idealer, der hersker om journalistikken.

Det ses på indholdet i Folkeskolen og Magisterbladet, at de udviser en tendens til en autonomi fra deres udgiver ved både at frame fagforeningerne positivt i OK18-forløbet, mens særligt Folkeskolen har en tendens til at bruge mange kilder fra Danmarks Lærerforening. Et ord, som kan bruges her, er loyalitet, ligesom Michael Schudson forklarer, at sportsjournalister kun reporterer fra hjemmeholdets vinkel (Schudson 1995: 22). Loyaliteten kan anvendes, som et begreb om en type

journalistisk afhængighed, hvor det ikke nødvendigvis er direkte kommandoer, der kommer fra ledelsen om indholdet, men derimod er forventninger fra udgiveren om, at policyen på mediet (som er at vinkle fagforeningerne positivt under et forhandlingsforløb) følges. Gry Bess Møller skriver i sin omfattende analyse af fagbladets afhængighedsforhold, at:

”Overordnet siger redaktørerne, at de ikke oplever, at udgiveren i særligt stort omfang er bestemmende for det redaktionelle indhold. De beskriver alle, at de har en udpræget oplevelse af autonomi, når det drejer sig om produktionsprocessen, og at de i en vis udstrækning kan forholde sig kritisk til udgiveren. Langt den overvejende del af redaktørerne siger, at de primært eller udelukkende varetager medlemmernes interesser, og de siger alle, at de til en vis grad oplever sig som uafhængige af udgiveren” (Møller 2006: 127).

Men senere i analysen skriver hun: *”indholdsanalysen ser jeg samlet set udgiveren som mere bestemmende for indholdet, end redaktørerne sagde i interviewundersøgelsen” (Møller 2006: 128).* Redaktøren skriver, at de uafhængige – ligesom både Folkeskolen og Magisterbladet skriver på deres hjemmeside, at de er henholdsvis uafhængige og redaktionelt frie. Men framing-analysen tyder på, at der er et vis afhængighedsforhold. Tager man redaktørernes udsagn og mediernes formålsbeskrivelser for gode varer, kan der være tale om en policy på mediet, som bunder i et loyalitetsforhold til udgiveren.

Omvendt minder Sygeplejersken mere om politisk kommunikation end journalistik i deres dækning, hvilket også er blevet påpeget før (Mammen 2019). Spørgsmålet er om dækningen kan kaldes journalistik? Håndværket er der, men som det står i litterature reviewet med dualismens håndværk og ideologi, mangler Sygeplejersken den journalistiske ideologi og bruger i høj grad journalistikken under OK18 som et kommunikativt værktøj.

Journalisterne på de tre fagblade udviser i forskellig grad manglende autonomi fra deres udgiver i dækningen af OK18. Men det er ikke nødvendigvis dårligt, som Michael Schudson noget kontroversielt foreslår (Schudson 2005). For Schudson er journalistikkens demokratiske ideal vigtigere, end idealet om autonomi (Schudson 2005: 222). Fagforeningernes formænd og bestyrelser er valgt af medlemmerne (og dermed modtagerne af fagbladene). Det vil sige, at de er demokratiske repræsentanter for medlemmernes interesser, samt at de bør have den øgede taletid, de får i dækningen (Schudson 2005: 221). Schudson skriver: *”(..) journalists can and should give disproportionate space and attention to the people’s elected representatives” (Schudson 2005: 221).*

Schudson opstiller modsætning mellem et demokratisk ideal og et ideal om autonomi. Det strider mod Helle Sjøvags forståelse af autonomi, der eksisterer som redskab til legitimitet over for

modtagerne. Fagbladene befinder sig altså mellem legitimitet og autonomi på den ene side over for en ideal om at fremhæve repræsentanter fra fagforening (udgiveren), netop fordi de repræsenterer den politiske retning i fagforeningen. Autonomi har derfor en ambivalens i selve begrebet, der ikke entydigt kan forstås som godt eller dårligt for journalistikken. Schudson fremhæver blandt andet, at mangel på autonomi er en måde, hvorved journalistikken forbedrer sig.

Helle Sjøvaags kobling mellem autonomi og legitimitet er noget, som er særegent for omnibusavisen under nyhedsparadigmet. Det viser, at autonomi-begrebet udover at være ambivalent også er foranderligt. Det afhænger af, hvilken ideologi journalisten tilhører. For at tage et historisk eksempel, ville autonomi ikke betyde større legitimitet under firebladssystemet i Danmark, da legitimiteten netop lå i at tilhøre et bestemt politisk standpunkt, som læseren kunne forholde sig til (Andersen 1977: 59).

Analysen viser, at fagforeningerne bliver fremhævet positivt i dækningen, men det er i sig selv ikke nødvendigvis et brud på journalistiske normer, men tyder på en anden forståelse af de journalistiske normer, som er mere orienteret mod Schudsons demokratiideal end autonomiidealet. Det ligger uden for de idealer og den ideologi, som er del af nyhedsparadigmet (Andersen 2007). Det er anderledes, men det er ikke nødvendigvis dårligere. Schudson nævner, at de folkevalgte bør have mere taletid, men ikke at der skal vinkles negativt på de folkevalgtes opposition. Mens Schudsons begreb er relevant at have med i diskussionen, er der en kritik af Schudsons forståelse af begrebet, da det risikerer at simplificere en politisk proces. De folkevalgtes politiske udlægninger stemmer eksempelvis ikke nødvendigvis overens med virkeligheden. Det er netop derfor ekspertkilder og erfaringskilder anvendes i journalistikken. Desuden kan en manglende autonomi af det politiske felt, risikerer at skævvride politisk mangfoldighed mod politisk entydighed. Hvis majoriteten af de folkevalgte får uhensigtsmæssigt meget taletid, er der en risiko for at historien uagtet essensen kommer dem til gode. Med andre ord har Schudsons argument om disproportional inddragelse af folkevalgte (det demokratiske argument) en indbygget risiko for at blive udemokratisk ved at give for meget spalteplass til den politiske majoritet.

Afsluttende vil vi argumentere, at det giver mening, at der inddrages kilder fra fagforeningerne i fagbladene. Schudsons demokratiske argument har merit, selvom det strider mod den gængse ideologi i journalistikken, som klarlagt i nyhedsparadigmet (Andersen 2007). Men kigger man bort fra, *hvad* der skrives om samt med *hvem* som kilde, og i stedet ser på, *hvordan* det skrives, opstår der nogle problemer i OK18 dækningen. Dækningen bærer præg af loyalitetsforhold (Magisterbladet og Folkeskolen) eller en afhængighed (Sygeplejersken), som formindsker legitimitet i dækningen.

Konklusion

Nærværende speciale har undersøgt tre fagforeningsblade (Folkeskolen, Magisterbladet og Sygeplejersken) med fokus på dækningen af overenskomstforhandlingerne i 2018. Specialet har følgende problemformulering:

”Hvordan blev OK18 dækket af fagbladene Folkeskolen, Sygeplejersken og Magisterbladet, og afspejler dækningen et afhængighedsforhold mellem fagblad og udgiver”

Problemformuleringen er todelt og konklusionen vil følge spørgsmålets kronologi. Specialet undersøgte fagbladenes indhold ved hjælp af kilde- og indholdstyper. Folkeskolen skilte sig ud ved en overvægt af fagforeningskilder og fagforeningsmedlemmer. Til sammen udgjorde disse kildetyper to tredjedele af Folkeskolens samlede kildegrundlag. Det er værd at bemærke, at arbejdsgiverkilder, som er fagbladenes naturlige opposition, kun udgør 11 procent af Folkeskolens kilder. I klassisk journalistik følges angreb og forsvar ad, hvilket ikke kan siges at være tilfældet her. En difference på 55,56 procent på de modstridende parter viser en uligevægtig kildefordeling og en asymmetri i parternes inddragelse, hvor fagforeningskilder får langt mere taletid.

Folkeskolen skulle vise sig at være det fagblad, som involverede modparten mest. Sygeplejersken lignede Folkeskolen i foretrukket kilde valg, hvor fagforeningskilder og fagforeningsmedlemmer var de mest anvendte kildetyper. For Magisterbladet var det ekspertkilder, som med 33 procent udgjorde majoriteten af kildegrundlaget. For Sygeplejersken og Magisterbladet udgjorde arbejdsgiverkilder 4 procent af fagbladenes respektive kildematerialer.

I analysen blev kvantitative undersøgelser suppleret og nuanceret af framing-analyser. Her identificerede vi fire dominerende frames i hver af de tre fagblade. Dækningen bar præg af et loyalitetsforhold mellem redaktionerne og centraladministrationerne i Magisterbladet og Folkeskolen. For Sygeplejersken minder dækningen om et afhængighedsforhold (Sygeplejersken), hvor dækningen i flere henseender kan beskrives som politisk kommunikation. Mest iøjefaldende kan der peges på arbejdsgiverorganisationerne og -personerne som antagonisten, og fagforeningernes kamp for retfærdighed – navnlig deres OK18 krav. Det bliver eksempelvis ofte fremhævet, hvordan arbejdsgiverne har et kynisk og uretfærdigt syn på de offentligt ansatte. I de tre fagblades dækning anvendes ordet ”*regneark*” om arbejdsgivernes syn på arbejdstagerne og ”*regnearkslogik*” om arbejdsgivernes målsætninger.

Analyserne af fagbladenes dækning og fremhævnninger går på klingen af Helle Sjøvaags definition af journalistisk autonomi, der giver et medie og journalistikken troværdighed. Framing-analysen viser,

at fagbladenes OK18 dækningen ikke efterlever idealet om neutralitet, og dækningen er (i forskellig grad) positiv stemt over for bladets udgivere. I Schudsons begrebsapparat ville ovenstående analyse bekræfte den ene af hans identificerede faktorer, som begrænser journalisters autonomi – navnlig den politiske eliternes evne til at tilegne sig spaltepads som kilder (Schudson 2005: 216). Alternativt skal præmissen ændres – at journalister higer efter autonomi – og inspireres af undersøgelser af fagbladsjournalisters selvforståelse (Møller 2006). Her konkluderes det, at fagbladsjournalister til dels anser sig selv for kommunikatører mere end journalister. Dermed bliver det den politiske kommunikation, der anvender et journalistisk håndværk til at underbygge politisk legitimitet, som ellers kendetegner journalistikken. Håndværket adskilles til dels fra ideologien i fagbladene, hvor der i dækningen af OK18 fremstår en gråzone mellem journalistik og politisk kommunikation.

Bibliografi

Akademisk litteratur

- Ahva et al. (2017): *A welfare state of mind? Nordic journalists' conception of their role and autonomy in international context*. Journalism Studies, 2017, Vol. 18, No. 5.
- Andersen, E. et al. (1977): *Ikke et ord om ytringsfrihed*. ISBN 87-87620-54-53.
- Andersen, M.B. (2007): *Om journalistik*. Om. RUC. U. ISBN.
- Andersen, M.E. (2008): *Når fagbladene sætter dagsordenen - et casestudie af Ugebrevet A4 og Fagbladet 3F's dagsordenssættende handlinger*. Speciale ved Roskilde Universitet.
- Breed, W. (1955): *Social Control in the Newsroom: A Functional Analysis*. Udgivet i *Social Forces*, Vol. 33, Nr. 4. University of North Carolina Press.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2015): *Kvalitative metoder*. 2. udgave, 1. oplag. Hans Reitzels Forlag.
- Esmark, A. & Ørsten, M. (2006): *Media and politics in Denmark (Political Communication in Denmark)*. Kapitel i Strömbäck, J., Ørsten, M. & Aalberg, T. (red.): *Communication Politics - Political communications in the Nordic countries*. Göteborg, Nordicom.
- Esmark, A. & Blach-Ørsten, M. (2013): *Political Communication Roles Inside Out*. Kapitel i Pfetsch, B. (Ed.): *Political Communication Cultures in Europe: Attitudes of political actors and journalists in nine countries*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire; New York: Palgrave Macmillan.
- Flyvbjerg, B. (2015): *Fem misforståelser om casestudier*. I Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.): *Kvalitative metoder*. Hans Reitzels Forlag, 2. udgave. s. 497-520
- Frederiksen, M. (2015): *Mixed Method-Forskning*. I Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.): *Kvalitative metoder*. Hans Reitzels Forlag, 2. udgave.
- Handgaard, B. et al. (2013): *Journalistikk*. Gyldendal Norsk Forlag AS. Oslo.
- Hanitzsch, T. et al. (2019): *Worlds of Journalism: Journalistic Cultures around the Globe*. 1 udgave. Columbia University Press, 2019.
- Holm, Andreas Beck. 2011. *Videnskab i virkeligheden - en grundbog i videnskabsteori*. 1. udg. Samfundslitteratur. ISBN 978-87-593-1506-4.
- Jensen, L. B. (2011): *Indføring i tekstanalyse*. Samfundslitteratur. 2. udgave. ISBN: 978-87-593-1502-6.

- Jønch-Clausen, H. & Lyngbye, L. (2007): *Hvad er fairness?* Journalistica, nr. 5, 2007.
- Karpatschof, B. (2015): *Den kvalitative undersøgelsesforms særlige kvaliteter*. I Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.): *Kvalitative metoder*. Hans Reitzels Forlag, 2. udgave.
- Kuypers, J. (2010): Framing Analysis from a Rhetorical Perspective. Kapitel i Kuypers, J. & D'Angelo, P. (red.): *Doing News Framing Analysis: Empirical and Theoretical Perspectives*. Routledge.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009): *InterView: Introduktion til et håndværk*. 2. udgave, 6. oplag. Hans Reitzels Forlag, København.
- Lund, A.B. (2013): Dagspressens rolle i samfundet. Kapitel i Lund, A.B. (2013): *Mangfoldighed i dansk dagspresse*. Møller.
- Lund, A. B. (2005a): *Fagpressen i den journalistiske fødekæde - 1: Et undervurderet nyhedsmedie*. Dansk Fagpresse
- Lund, A. B. (2005b): *Fagpressen i den journalistiske fødekæde – 3: Arbejdsmarkedsstoffet*. Dansk Fagpresse.
- Lynggaard, K. (2015): Dokumentanalyse. I Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.): *Kvalitative metoder*. Hans Reitzels Forlag, 2. udgave.
- Mammen, D. (2019): *Fair fagbladsjournalistik?: En retorisk framinganalyse af dækningen af OK18 på fagbladet Sygeplejersken med fokus på at finde ud af, om dækningen har været fair*. Speciale ved Roskilde Universitet, 2019.
- McCombs, M. (2005): The agenda-setting function of the press. Kapitel i Overholzer, G. & Jamieson, K. H. (red.): *The Press*. Oxford University Press.
- Medieudvalget (1996): *Betænkning om medierne i demokratiet*. Betænkning nr. 1320, Udgivet af Medieudvalget, Statsministeriet, København.
- Melado, C. (2019): *Journalists' Professional Roles and Role Performance*. Oxford Research Encyclopedia, Communication. Oxford University Press USA.
- Mogensen, M. (2000): *Arven – Journalistikkens traditioner, normer og begreber*. 1. udgave. Roskilde Universitetsforlag.
- Møller, G. B. (2006): *Hvem bestemmer over fagforeningsbladene?*, Speciale ved Journalistik, RUC
- Poulsen, K. K. (1995): *Organisering af hverdagsliv og livsstil, ugeblade, magasiner og fagblade*. Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg. København.
- Schantz, Y (2002): *Tag os på ordet - Journalistikkens vilkår på fagbladene*. Forlaget Ajour.
- Schmidt, S. (2011): *Journalistikkens grundtrin II: Roller – krav – metoder*. 1. udgave, 1. oplag. Forlaget Ajour.

- Schudson, M. (2001): The objectivity norm in American journalism. Udgivet i *Journalism*, vol. 2(2). ISBN: 0-761-95797-9.
- Schudson, M. (2005): Autonomy from What? Kapitel i Benson, R. & Neveu, E. (red.): *Bourdieu and the Journalistic Field*. Wiley.
- Schultz, I. (2007): Fra partipresse over omnibuspresse til segmentpresse. Udgivet i *Journalistica*, nr. 5, 2007.
- Shoemaker, P. & Reese, S. (1996): *Mediating the message*. 2. udgave. Longman. New York, USA.
- Shoemaker, P. & Reese, S. (2016): A Media Sociology for the Networked Public Sphere: The Hierarchy of Influences Model. Udgivet i *Mass Communication & Society*, vol. 19, nr. 4.
- Sjøvaag, H. (2013): Journalistic Autonomy: Between Structure, Agency and Institution. Udgivet i *Nordicom Review 34*, Special Issue, s. 155-166.
- Skovsgaard et al (2018): *Et ædelt fag under stigende pres? Udviklingen i journalisternes professionelle idealer og deres opfattelser af det daglige arbejde som journalist 2009-2015*. *Journalistica*, nr. 1, 2018.
- Skovsgaard, M. (2014): *Watchdogs on a leash? The impact of organisational constraints on journalists' perceived professional autonomy and their relationship with superiors*. I *Journalism*, 2014, Vol. 15(3).
- Standing, G. (2016): *The Precariat: The new dangerous class*. Bloombury. ISBN: 978-1-4742-9416-4.
- Strøbye-Jensen, C. (2007): *Arbejdsmarkedsrelationer i Danmark – fra konfliktbaseret konsensus til konsensusbaseret konflikt*. 1. udgave, 1. oplag. DJØF Publishing, København.
- Tagø, N.R.D. & Offersen, U.S. (2015): *Fagbladet Folkeskolen - Et frit og uafhængigt medie eller talerør for Danmarks Lærerforening? En analyse af Fagbladet Folkeskolens afhængighed af Danmarks Lærerforening*. Speciale ved Roskilde Universitet. Forår 2015.
- Thaaning et al. (1980): Fagpressens indhold. Kapitel i: *Fagpressen - fremtidens massemedie*. Dansk Fagpresseforening.
- Tuchman, G. (1972): Objectivity as Strategic Ritual: An Examination of Newsmen's Notions of Objectivity. Udgivet i *The American Journal of Sociology*, vol. 77, nr. 4. University of Chicago Press.
- Wedel, S.O. (2016): *Journalistisk autonomi i relation til PR - en analyse af, hvordan PR-bureauer afsætter stof til danske kvalitetsaviser*. *Journalistica*, nr. 1, 2016.
- Willig, I. (2011): *Bag nyhederne: Værdier idealer og praksis*. 2. udgave. Samfundslitteratur.

- Ørberg, E. (2005): *Fagblad og forbund - sameksistens mellem forbund og fagblad i syv faglige organisationer*. Rapport til Dansk Journalistikforbunds hovedbestyrelse. Danmarks Journalistforbund

Andet litteratur

- Albrecht, J. et al. (2009): *Operationen lykkedes – Sygeplejersken bløder*. Journalisten. URL: <https://journalisten.dk/operationen-lykkedes-sygeplejersken-bloder/> (sidst besøgt 04.04.2020).
- Batchelor, O. (01.03.2020): *Sophie Løhde: Danskerne vil være totalt uforstående over for en storkonflikt*. Danmarks Radio. URL: <https://www.dr.dk/nyheder/penge/sophie-loehde-danskerne-vil-vaere-totalt-uforstaaende-over-en-storkonflikt> (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Boddum, D. I. (17.01.2018): *Krise i offentlige overenskomstforhandlinger: Skuffede fagforeninger forlænger time-out*. Finans.dk. URL: <https://finans.dk/politik/ECE10211646/krise-i-offentlige-overenskomstforhandlinger-skuffede-fagforeninger-forlaenger-timeout/?ctxref=ext> (sidste besøgt: 02.04.2020)
- Christensen, E. (28.02.2018): *Statsansatte kræver 8,2 procent mere i løn*. Politiken. URL: <https://politiken.dk/indland/art6359792/Statsansatte-kr%C3%A6ver-82-procent-mere-i-l%C3%B8n> (sidst besøgt: 02.04.2020)
- Danielsen, F. (15.12.2017): *Konflikt rykker tættere på: Forhandlinger sat i stå*. Fagbladet FOA. URL: <https://www.fagbladetfoa.dk/Artikler/2017/12/15/Konflikt-rykker-taettere-paa-Forhandlinger-sat-i-staa> (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Danmark Lærerforening (2020): *Kort om DLF*. URL: <https://www.dlf.org/om-dlf/om-dlf/kort-om-danmarks-laererforening> (sidst besøgt 3.4.2020).
- Dansk Magisterforening (2020): *Hvem er DM?* URL: <https://dm.dk/om-dm/hvem-er-dm> (sidst besøgt 3.4.2020).
- Dansk Sygeplejeråd (2020): *Om Sygeplejersken*. URL: <https://dsr.dk/sygeplejersken/om-sygeplejersken> (sidst besøgt 3.4.2020).
- DG Media (2020): *Magisterbladet annonceinformation*. URL: <https://www.dgmedia.dk/mediebibliotek/magisterbladet/> (sidst besøgt 3.4.2020).
- FAOS (2018): *Resume af OK 2018*. Københavns Universitet. URL: <https://faos.ku.dk/temasider/ok-forhandlinger/2018/resume-af-ok-2018/> (sidst besøgt: 02.04.2020)

- Folkeskolen.dk (2020a): *Om Folkeskolen*. URL: <https://www.folkeskolen.dk/om-folkeskolen/> (sidst besøgt d. 04.04.2020).
- Forhandlingsfællesskabet (27.06.2017): *Pressemeddelelse: OK-18: Et politisk håndslag på den danske model*. URL: http://ok18enforalle.dk/wp-content/uploads/2018/08/3856.22.pm_om_politisk_haendslag_26_juni_2017.pdf (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Forhandlingsfællesskabet & CFU (06.10.2017): *Brev: Hele det offentlige arbejdsmarked skal være overenskomstdækket – det er et grundlæggende vilkår i den danske model*. URL: http://ok18enforalle.dk/wp-content/uploads/2018/08/17-0024.49.f_lles_brev_cfu_og_ff.pdf
- Holst, E. (04.06.2018): *OK18-resultaterne er landet: Næsten alle forbund stemmer ja*. Altinget. URL: <https://www.altinget.dk/artikel/ok18-resultaterne-tikker-ind-det-bliver-et-stort-ja#.WxUmXQW0dS4.twitter> (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Jeppesen, M. (27.12.2020): *Løhde i massiv modvind: Pædagogers og sygeplejerskers løn er ikke steget for meget*. Avisen.dk. URL: https://www.avisen.dk/loehde-i-massiv-modvind-paedagogers-og-sygeplejerske_476608.aspx (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Kjelland, N. (30.04.2018): *Hoved-punkterne i staten, regionerne og kommunernes overenskomster*. Børsen. URL: <https://borsen.dk/nyheder/politik/hovedpunkterne-i-staten-regionerne-og-kommunernes-overenskomster-7d5zu> (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Lyall, T. (22.01.2018): *Lærerne giver grønt lys: Slutspurten om OK18 kan begynde*. Altinget. URL: <https://www.altinget.dk/artikel/laererne-giver-groent-lys-slutspurten-om-ok18-kan-begynde> (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Løhde, S. (06.02.2017): *Sophie Løhde føler sig misforstået: Jeg har aldrig talt om lønfest i det offentlige*. Fyens Stiftstidende online. URL: [https://fyens.dk/artikel/sophie-l%C3%B8hde-f%C3%B8ler-sig-misforst%C3%A5et-jeg-har-aldrig-talt-om-l%C3%B8nfest-i-det-offentlige-2018-2-6\(8\)](https://fyens.dk/artikel/sophie-l%C3%B8hde-f%C3%B8ler-sig-misforst%C3%A5et-jeg-har-aldrig-talt-om-l%C3%B8nfest-i-det-offentlige-2018-2-6(8)) (senest besøgt d. 31.03.2020).
- Magisterbladet.dk (2020): *Om Magisterbladet*. URL: <https://www.magisterbladet.dk/om-magisterbladet/om-magisterbladet> (sidst besøgt d. 04.04.2020)
- Media Partners (2020): *Folkeskolen*. URL: <https://media-partners.dk/medier/folkeskolen/> (sidst besøgt 3.4.2020).
- Pedersen, T. B. (2017): *De har fået for meget: Sophie Løhde vil stoppe offentligt ansattes lønhop*. Børsen. URL: <https://borsen.dk/nyheder/politik/de-har-faaet-for-meget-sophie-loehde-vil-stoppe-offentligt-ansattes-loenhop-4waqw> (sidst besøgt 28.5.2020).

- Sundhedsstyrelsen (2020): *COVID-19 i Danmark - Status ved indgangen til 8. epidemiuge*. Sundhedsstyrelsen, april 2020. Elektronisk ISBN: 978-87-7014-167-3.
- Sæhl, M. (12.12.2017): *Forsker: Løhde laver talgymnastik for at vise forskel på private og offentlige lønninger*. Danmarks Radio. Url: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/forsker-loehde-laver-talgymnastik-vise-forskel-paa-private-og-offentlige-loenninger> (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Trier, M. B. (28.06.2017): *Minister: Lærernes arbejdstidsregler skal fastholdes ved OK18*. Fagbladet Folkeskolen. Url: <https://www.folkeskolen.dk/612076/minister-laerernes-arbejdstidsregler-skal-fastholdes-ved-ok18> (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Trier, M. B. (16.01.2018): *Bondo håber på reelle forhandlinger om arbejdstid i dag*. Fagbladet Folkeskolen. URL: <https://www.folkeskolen.dk/623915/bondo-haaber-paa-reelle-forhandlinger-om-arbejdstid-i-dag> (sidst besøgt: 02.04.2020).
- Werge, L. (28.06.2019): *Chefredaktøren på fagbladet Journalisten, Øjvind Hesselager, stopper efter godt otte år på posten*. Journalisten. Url: <https://journalistforbundet.dk/nyhed/chefredaktoren-pa-fagbladet-journalisten-ojvind-hesselager-stopper> (Sidst besøgt 13.04.2020)
- Østergaard, J. (28.03.2018): *Løhdes topforhandler forgyldes: Får bonus for at presse din løn*. Ekstrabladet. URL: <https://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/danskpolitik/loehdes-topforhandler-forgyldes-faar-bonus-for-at-presse-din-loen/7095794> (sidst besøgt: 02.04.2020).

Empiri

Al empiri materiale kan findes på de respektive fagblades hjemmesider. Empirien er hentet fra følgende hjemmesider den 19. februar 2020.

- Folkeskolens magasiner findes på URL: <https://www.folkeskolen.dk/blade/>
- Magisterbladets magasiner findes på URL: <https://www.magisterbladet.dk/magasinet>
- Sygeplejerskens magasiner findes på URL: <https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv>

Empirien i specialet dækker over følgende fagblade:

- Folkeskolen nr. 22 (2017). Udkom den 21. december 2017.
- Folkeskolen nr. 1 (2018). Udkom den 11. januar 2018.
- Folkeskolen nr. 2 (2018). Udkom den 25. januar 2018.

- Folkeskolen nr. 3 (2018). Udkom den 8. februar 2018.
- Folkeskolen nr. 4 (2018). Udkom den 22. februar 2018.
- Folkeskolen nr. 5 (2018). Udkom den 8. marts 2018.
- Folkeskolen nr. 6 (2018). Udkom den 22. marts 2018.
- Folkeskolen nr. 7 (2018). Udkom april 2018. Se bilag 2.
- Folkeskolen nr. 8 (2018). Udkom den 26. april 2018.
- Folkeskolen nr. 10 (2018). Udkom den 24. maj 2018.
- Folkeskolen nr. 11 (2018). Udkom den 7. juni 2018.
- Folkeskolen nr. 12 (2018). Udkom den 21. juni 2018.
- Folkeskolen nr. 14 (2018). Udkom den 30. august 2018.
- Folkeskolen nr. 15 (2018). Udkom den 13. september 2018.
- Folkeskolen nr. 16 (2018). Udkom den 27. september 2018.
- Folkeskolen nr. 18 (2018). Udkom den 25. oktober 2018.
- Folkeskolen nr. 19 (2018). Udkom den 8. november 2018.
- Folkeskolen nr. 21 (2018). Udkom den 6. december 2018.
- Magisterbladet nr. 1 (2018). Udkom den 12. januar 2018.
- Magisterbladet nr. 2 (2018). Udkom den 9. februar 2018.
- Magisterbladet nr. 3 (2018). Udkom den 9. marts 2018.
- Magisterbladet nr. 4 (2018). Udkom den 13. april 2018.
- Magisterbladet nr. 5 (2018). Udkom den 4. maj 2018.
- Magisterbladet nr. 6(2018). Udkom den 5. juni 2018.
- Sygeplejersken nr. 1 (2018). Udkom 15. januar 2018.
- Sygeplejersken nr. 2 (2018). Udkom 5. februar 2018.
- Sygeplejersken nr. 3 (2018). Udkom 5. marts 2018.
- Sygeplejersken nr. 4 (2018). Udkom 26. marts 2018.
- Sygeplejersken nr. 5 (2018). Udkom 23. april 2018.
- Sygeplejersken nr. 6 (2018). Udkom 14. maj 2018.
- Sygeplejersken nr. 7 (2018). Udkom 4. juni 2018.
- Sygeplejersken nr. 8 (2018). Udkom 25. juni 2018.

Oversigt over bilag

Bilag 1: Excel-arbejdsark med analysenoter.

Bilag 2: Artikler fra syvende udgave af Folkeskolen 2018.

Bilag 3: Formidlende artikel til Journalisten.